

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTERIJOS
VIDAUS AUDITO SKYRIUS**

PAŽYMA

**ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJOS IR JAI PAVALDŽIŲ 17
INSTITUCIJŲ GALIMOS KORUPCIJOS TIKIMYBĖS VIEŠUOSIUOSE PIRKIMUOSE
VIDAUS AUDITAS**

2019 m. kovo 22 d. Nr. VA-6
Vilnius

AUDITUOJAMAS LAIKOTARPIS:

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir jai pavaldžių 17 institucijų galimos korupcijos tikimybė viešuosiuose pirkimuose vertinama už 2016–2018 m., viešųjų ir privačių interesų derinimo deklaravimas vertinamas 2018 m. pabaigai.

VIDAUS AUDITO VYKDYTOJAI: Patarėja (grupės vadovė),
Vyriausioji specialistė ,
Vyriausioji specialistė ,
Susisieikimo ministerijos Vidaus audito skyriaus pasitelkti
ekspertai pagal susisieikimo ministro 2019 m. sausio 4 d.
įsakymą Nr. 3-7 „Dėl ekspertų pasitelkimo“ ir jo pakeitimą
2019 m. vasario 11 d. įsakymu Nr. 3-71.

VIDAUS AUDITO LAIKAS: Nuo 2018-12-12 iki 2019-03-22.

PAŽYMĄ PATEIKTI: ministrui ,
ministrui .

TURINYS

1. VIDAUS AUDITO PAGRINDAI.....	3
1.1. Audituojami subjektai.....	3
1.2. Vidaus audito atlikimo motyvai	3
1.3. Vidaus audito tikslas	3
1.4. Vidaus audito apimtis.....	3
1.5. Vidaus audito metodai	3
1.6. Kriterijai.....	3
1.7. Vidaus audito atlikimą ribojantys veiksniai	4
2. PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS	4
2.1. ŠMM ir jai pavaldžių 17 institucijų galimos korupcijos tikimybės viešuosiuose pirkimuose vidaus auditas	4
2.2. ŠMM ir jai pavaldžių 17 institucijų viešųjų ir privačių interesų derinimo deklaravimo vidaus auditas.....	51
PRIEDAS.....	62

1. VIDAUS AUDITO PAGRINDAI

1.1. Audituojami subjektai

Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – ŠMM) ir jai pavaldžios 17 institucijų:

1. Europos socialinio fondo agentūra (viešojo įstaiga) (toliau – ESFA);
2. Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras (biudžetinė įstaiga) (toliau – KPMPC);
3. Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras (biudžetinė įstaiga) (toliau – LMNŠC);
4. Lietuvos vaikų ir jaunimo centras (biudžetinė įstaiga) (toliau – LVJC);
5. Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras (biudžetinė įstaiga) (toliau – MELC);
6. Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra (biudžetinė įstaiga) (toliau – MITA);
7. Nacionalinė mokyklų vertinimo agentūra (biudžetinė įstaiga) (toliau – NMVA);
8. Nacionalinis egzaminų centras (biudžetinė įstaiga) (toliau – NEC);
9. Nacionalinis vėžio institutas (biudžetinė įstaiga) (toliau – NVI);
10. Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras (biudžetinė įstaiga) (toliau – SPPC);
11. Studijų kokybės vertinimo centras (biudžetinė įstaiga) (toliau – SKVC);
12. Švietimo aprūpinimo centras (biudžetinė įstaiga) (toliau – ŠAC);
13. Švietimo informacinių technologijų centras (biudžetinė įstaiga) (toliau – ŠITC);
14. Švietimo mainų paramos fondas (labdaros ir paramos fondas) (toliau – ŠMPF);
15. Ugdymo plėtotės centras (biudžetinė įstaiga) (toliau – UPC);
16. Valstybinis studijų fondas (biudžetinė įstaiga) (toliau – VSF);
17. Vilniaus lietuvių namai (biudžetinė įstaiga) (toliau – VLN);

1.2. Vidaus audito atlikimo motyvai

ŠMM ir jai pavaldžių 17 institucijų galimos korupcijos tikimybės viešuosiuose pirkimuose vidaus auditas atliekamas pagal švietimo ir mokslo ministro 2018 m. gruodžio 12 d. įsakymą Nr. V-1038 „Dėl galimos korupcijos tikimybės viešuosiuose pirkimuose Švietimo ir mokslo ministerijoje ir jai pavaldžiose institucijose audito“ ir jo pakeitimus 2018 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. V-1040 ir 2019 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. V-30, Susisiekimo ministerijos Vidaus audito skyriaus patikslintą 2018 m. veiklos planą ir Susisiekimo ministerijos Vidaus audito skyriaus 2019 m. veiklos planą, suderintus su susisiekimo ministru, pasitelkiant ekspertus pagal susisiekimo ministro 2019 m. sausio 4 d. įsakymą Nr. 3-7 „Dėl ekspertų pasitelkimo“ ir jo pakeitimą 2019 m. vasario 11 d. įsakymu Nr. 3-71.

1.3. Vidaus audito tikslas

Vidaus audito metu įvertinti ŠMM ir jai pavaldžių 17 institucijų viešuosius pirkimus (teisėtumo, ekonomiškumo, rezultatyvumo ir efektyvumo požiūriu pagal pasirinktus rizikos kriterijus), viešųjų ir privačių interesų deklaravimą (teisėtumo ir tinkamumo požiūriu, įvertinti turinį).

1.4. Vidaus audito apimtis

Vidaus audito metu vertinta galimos korupcijos tikimybė viešuosiuose pirkimuose bei viešųjų ir privačių interesų derinimo deklaravimas.

1.5. Vidaus audito metodai

Vidaus auditas atliekamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymu ir kitais vidaus auditą reglamentuojančiais teisės aktais bei Susisiekimo ministerijos Vidaus audito skyriaus vidaus audito metodika. Vidaus audito metu vertinti ŠMM, jai pavaldžių 17 institucijų ir kitų institucijų bei organizacijų dokumentai ir teisės aktai. Vidaus audito metu informacija tikrinama ir vertinama naudojant šiuos testus ir procedūras: stebėjimas, apklausa, atranka, dokumentų ir darbo procesų analizė, dokumentų tikrinimas, vertinimas, informacijos palyginimas ir nagrinėjimas, patikrinimas vietoje ir kt.

1.6. Kriterijai

ŠMM ir jai pavaldžių 17 institucijų viešieji pirkimai vertinti teisėtumo, ekonomiškumo, rezultatyvumo ir efektyvumo požiūriu pagal pasirinktus rizikos kriterijus (viešųjų pirkimų planavimo,

organizavimo, vykdymo proceso reglamentavimas, komisijos ir pirkimo organizatorių paskyrimas, papildomas apmokėjimas, suteikti įgaliojimai atlikti pirkimą kitai perkančiajai organizacijai, papildoma statistinė informacija apie pirkimų vykdymą, viešųjų pirkimų 2018 m. planas ir jo įvykdymas, 2019 m. plano projektas ir ilgalaikės sutartys, kontroliuojančių institucijų patikrinimai, didžiausi tiekėjai, neskelbiami pirkimai, pirkimai iš vieno tiekėjo, sutarčių keitimai, galimi pažeidimai pirkimuose, žinomos sąsajos tarp tiekėjo ir institucijos, atrinktų pirkimų vertinimas).

ŠMM pavaldžių 17 institucijų viešųjų ir privačių interesų deklaravimas vertintas teisėtumo ir tinkamumo požiūriu bei turinio prasme.

1.7. Vidaus audito atlikimą ribojantys veiksniai

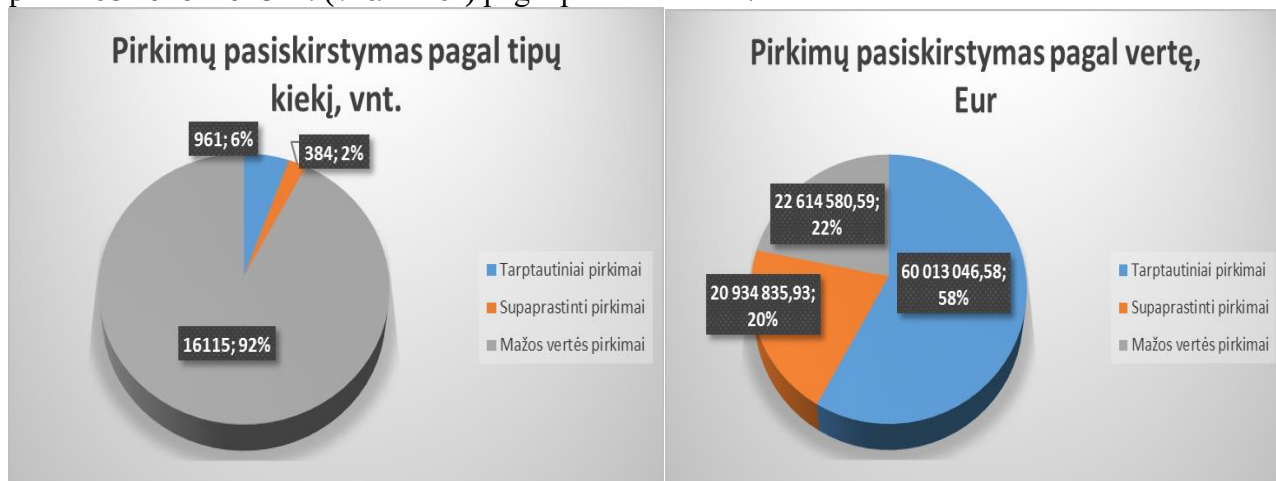
Susisiekimo ministerijos Vidaus audito skyriui nebuvo sudarytos tinkamos sąlygos vidaus auditui atlikti. Informacija ir duomenys teikti neišsamūs, fragmentuoti, neatsižvelgiant į paklausimuose nurodytus terminus. Dėl duomenų gavimo į institucijas kreiptasi pakartotinai, tarpininkaujant ŠMM Vidaus audito skyriui ir kancleriui. Didžioji dalis prašytos informacijos pateikta paskutinėmis vidaus audito atlikimo dienomis arba nebuvo pateikta visa prašyta apimtimi, todėl negalėjome tinkamai jos įvertinti. Atskirais atvejais vidaus audito metu pateikti nepatikimi duomenys, dėl to vertinti kritiškai ir nepanaudoti. Už duomenų tikrumą ir teisėtumą atsakingi ŠMM ir jai pavaldžių 17 institucijų darbuotojai, pateikę duomenis.

2. PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

2.1. ŠMM ir jai pavaldžių 17 institucijų galimos korupcijos tikimybės viešuosiuose pirkimuose vidaus auditas

ŠMM ir jai pavaldžių 17 institucijų pateiktais duomenimis, pirkimų 2016–2018 m. atlikta **17 460 vnt. 103 562 463,09 Eur sumai**. Pagal institucijas pirkimų apimčių ir verčių pasiskirstymas pateiktas šios ataskaitos priede.

Paveiksluose pateikta informacija apie ŠMM ir jai pavaldžių 17 įstaigų vykdytus viešuosius pirkimus 2016–2018 m. (vnt. ir Eur) pagal pirkimo būdus.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu išskyrėme sisteminės ŠMM ir 17 pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų problemas, jas sugrupavome pagal pažeidimų tipus, vizualizavome schematiškai, o ataskaitoje aprašėme pagrindžiančius pavyzdžius.

Teisinis reglamentavimas

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad ŠMM ir jai pavaldžios 17 institucijų patvirtinusios vidaus teisės aktus, kuriuose aprašomas pirkimų planavimo, organizavimo, vykdymo procesas. Pastebėjimai dėl šių teisės aktų netinkamo vykdymo ir / ar poreikio tikslinti nuostatas pateikti toliau tekste.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad ŠMM ir jai pavaldžios 17 institucijų paskyrusios viešųjų pirkimų komisijas (įstaigų vadovų įsakymais) ir pirkimų organizatorius (įstaigų vadovų įsakymais, darbo sutartyse arba pareigybių aprašymuose).

Suteikti įgaliojimai atlikti pirkimą kitai organizacijai

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad ŠMM įgalioja ŠITC atlikti pirkimus, kuriems ji neturi tinkamos kompetencijos (nėra įsteigtas Viešųjų pirkimų skyrius, neskiriamas pakankamas vadovybės dėmesys ŠITC darbuotojų, atliekančių viešuosius pirkimus, kvalifikacijos kėlimui, ir ŠITC nėra darbuotojų, kurių kompetencija būtų lygiavertė informacinių sistemų projekto vadovui (analitikui), kuris išmanytų informacinių sistemų kūrimo principus).

Nepakankama darbuotojų kompetencija ir kvalifikacija

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad kai kuriose institucijose viešųjų pirkimų organizatoriais ir komisijos nariais paskiriami darbuotojai, neturintys tinkamos kompetencijos. Pvz., pirkimus organizuoja psichologai (SPPC), redaktorius (MELC), metodininkai (UPC, SITC, NEC). Tačiau pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPI) 19 str. 3 d. į pirkimų komisiją skiriami nepriekaištingos reputacijos asmenys, turintys ekonominių, techninių, teisinių žinių ir išmanantys VPI bei kitus pirkimus reglamentuojančius teisės aktus.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad per 2016–2018 m. kvalifikacijos kėlimui viešųjų pirkimų klausimais skirta 11 192,39 Eur, (detaliau – lentelėje).

Institucija	ŠMM	ESFA	KPMPC	LMNSC	LVJC	MELC	MITA	NMVA	NEC
Suma, Eur	2071,0	2711,13	529,2	1377,0	213,14	70,0	0*	0	100
Institucija	NVI	SPPC	SKVC	ŠAC	ŠITC	SMPF	UPC	VSF	VLN
Suma, Eur	0	100	383,67	818,0	150,0	1602,48	660,97	405,8	0

*Dalyvaujama nemokamuose mokymuose (FM, ŪM)

Audituojamu laikotarpiu iš esmės pasikeitė viešųjų pirkimų teisinis reglamentavimas. Tačiau Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad 9 vertintų institucijų viešųjų pirkimų specialistai netobulino kvalifikacijos viešųjų pirkimų srityje (pvz., NMVA, NVI, VLN) arba skyrė tam per mažai lėšų (pvz., MITA (tik nemokamuose mokymuose), MELC, SPPC, NEC, SITC, LVJC). Tai, kad viešųjų pirkimų specialistų kompetencija ir kvalifikacija nepakankama ir turėtų būti tobulinama parodo ir Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyti viešųjų pirkimų pažeidimai.

Papildomas apmokėjimas už tiesioginių funkcijų vykdymą

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad per 2016–2018 m. papildomai už darbą su viešaisiais pirkimais apmokėta 10 institucijų darbuotojams: ŠMM (2 darbuotojams 20%), KPMPC (1 darbuotojui 481,97 Eur), LMNSC (1 asmeniui, suma nenurodyta), NEC (3 darbuotojams 5 366,35 Eur, NMVA (2 darbuotojams 60% ir 30%), NVI (7 637,96 Eur, darbuotojai nenurodyti), SKVC (3 darbuotojams, 20% ir 889 Eur premija), UPC (9 darbuotojams 30–70%), ŠITC (1 darbuotojui 100 Eur), VSF (3 darbuotojams 10–20%).

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu abejonių sukėlė priedų, priemonių ir vienkartinį išmokų skyrimo pagrįstumas už tiesioginių darbuotojų funkcijų vykdymą arba už papildomus darbus, kuriuos jie vykdė daugiau nei vienerius metus ir įgavo nuolatinį pobūdį pagal Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 26 str. 1 d. 1 p. ir 2 p. Visų institucijų kontekste ženkliai išsiskiria UPC (2 viešųjų pirkimų specialistės, kurios pagal tiesiogines savo funkcijas yra atsakingos dalyvauti viešųjų pirkimų vykdymo procesuose, rengti ataskaitas, konsultuoti darbuotojus ir vykdyti kitas, su viešaisiais pirkimais susijusias funkcijas, galimai už padidėjusius darbo krūvius 2016–2018 m. laikotarpiu bendrai 19 kartų buvo skatintos pinigėmis priemonėmis).

Netinkamas pirkimų planavimas

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad VLN nerengė metinių pirkimų planų bei pirkimų suvestinių apie visus biudžetiniais metais planuojamus vykdyti pirkimus, įskaitant mažos vertės pirkimus ir tuos, kurie numatyti VPI 10 str. 5 d., nesivadovaudama VLN direktoriaus 2017-10-12 įsakymu Nr. V1-158(1.3) patvirtintų Viešųjų pirkimų organizavimo

taisyklių 11 p. **NMVA** į pirkimų planą neįtraukė mažos vertės pirkimų (pagal VPĮ 25 str. 2 d. nuostatas).

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu **ne visos institucijos pateikė** 2018 m. plano įvykdymo ataskaitą, 2019 m. plano projektą ir **informaciją** apie ilgalaikes sutartis (ŠMM nepateikė visų dokumentų, NVI nepateikė 2018 m. plano įvykdymo ataskaitos, LVJC nepateikė 2019 m. plano projekto).

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu palyginus institucijų 2018 m. planuotus pirkimus su įvykdytais, nustatyta, kad **dalį institucijų neįvykdė 2018 m. viešųjų pirkimų plano** (pvz., **KPMPC** įvykdė 93 iš 125 vnt. planuotų pirkimų, **MITA** – 116 iš 157 vnt., **SPPC** – 77 iš 110 vnt., **ŠITC** – 55 iš 63 vnt., **ESFA** neįvykdė 21,4 mln. Eur vertės maisto prekių ir higienos prekių pirkimų, todėl pinigine išraiška plano įvykdymas sudarė tik 6,6% (be šio pirkimo 79,7%).

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **didelės vertės pirkimai neplanuojami ir neįtraukiami į viešųjų pirkimų planus**. Pvz., **ŠAC** vykdyti neplaniniai pirkimai: Elektroninio Mokinio pažymėjimo blankų spausdinimas (172 250 Eur), Mokymo paslaugos (194 285 Eur), Baldų pirkimas (147 098,49 Eur), Statybos darbai Vilniaus savivaldybės mokykloje (348 672,85 Eur).

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad MELC 2018 m. **visi vykdyti pirkimai** (278 pirkimų, kurių vertė siekė 248 119,01 Eur be PVM) buvo vykdyti **neskelbiamų pirkimų būdu**. Atsižvelgiant į tai, kyla rizika, ar MELC vykdomų viešųjų pirkimų metu yra vadovaujama objektyvumu pasirenkant ir kviečiant konkrečius tiekėjus ir ar paslaugos bei prekės yra įsigijamos geriausiomis kainomis.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu pastebėti atvejai, kai **faktinė pirkimų vertė ženkliai skyrėsi nuo planuotos**. Pvz., **ESFA** valymo paslaugos įsigytos už 19 550 Eur (planuota 45 000 Eur), interneto svetainės priežiūros paslaugos įsigytos už 387 Eur (planuota 4 120 Eur), apskaitos konsultavimo paslaugos įsigytos už 181 Eur (planuota 10 560 Eur) ir pan. **ŠITC** pirkimų atliko 702 445 Eur mažesnei nei planuota sumai, iš jų: serverinės įrangos nuomos paslaugas įsigijo už 47 439,36 Eur (planuota 149 448 Eur), Pedagogų ir Mokinių registrų programinės įrangos priežiūros ir vystymo paslaugas įsigijo už 392 040 Eur (planuota 540 000 Eur), kompiuterinės įrangos pirkimus atliko už 258 201,9 Eur ir 2 735 530,5 Eur (planuota 391 000 Eur ir 3 mln. Eur) **MITA** nustatyti trys atvejai, kai viršyta 3 560,03 Eur sumai planuota pirkimų vertė. **MELC** 2018 m. viešųjų pirkimų planas įgyvendintas **117 %** planuotos vertės, planuota vertė viršyta dėl iš anksto neplanuoto lengvojo automobilio įsigijimo, kurio faktinė vertė siekė 11 999 Eur, taip pat plano vertė viršyta ir dėl paslaugų pirkimo didesnės faktinės vertės, kaip pvz., autorių teikiamų paslaugų pirkimas planuotą vertę viršijo 16 % (nuo 54 000 Eur iki 62 500 Eur), spausdinimo paslaugų pirkimas planuotą vertę viršijo 10 % (nuo 51 000 Eur iki 56 000 Eur), remonto darbų pirkimas (45 071 Eur) planuotą vertę viršijo 13%.

Tai patvirtino Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu pateiktus pastebėjimus, kad perkančiosios organizacijos neatlieka rinkos tyrimo, nesugeba įvertinti planuojamų pirkimų apimčių ir vertės bei institucijos turimų išteklių. Todėl planavimas vykdomas ne pagal realų poreikį, o pagal gautas lėšas, kurias siekiama įsisavinti visa apimtimi. Tai lemia, kad įstaigos atlieka daug neplaninių pirkimų. Pvz., UPC net 69% pirkimų buvo neplaniniai (450 vnt.)).

Atkreiptinas dėmesys, kad pirkimo plano įvykdymo ataskaita buvo parengta tik vidaus audito metu, o tai įrodo nepakankamą pirkimų planavimo ir vykdymo kontrolę.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad faktiškai informacija rengiama Excel lentelėse. **Institucijos nenaudoja ir neplanuoja naudoti programinės įrangos, skirtos viešųjų pirkimų planų rengimui, keitimui, atliktų pirkimų registravimui ir bendrai plano vykdymo priežiūrai.** Kaip geroji praktika, paminėtinas EcoCost planavimo modulis, kurį naudoja **ESFA**. Šį modulį nurodė turintis LVJC, tačiau informaciją pateikė Excel lentelėje.

Svarstyтина galimybė centralizuotai pirkti EcoCost ar lygiavertį viešųjų pirkimų planavimo modulį, kadangi didesnei paslaugų apimčiai įprastai tiekėjai taiko mažesnes kainas nei pavienėms įstaigoms.

Netinkamas pirkimų inicijavimas, pirkimų poreikio nepagrindimas, rinkos tyrimų neatlikimas ar netinkamas dokumentavimas

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu peržiūrėjus institucijų prekių, paslaugų ar darbų pirkimo paraiškas, teikimus ir kitus dokumentus, pagal kuriuos inicijuojamas pirkimas, pastebėta, kad jie nerengiami, arba netinkamai ir ne pagal visus numatytus punktus pildomi ir pasirašomi. Ne visuomet nurodyta, iš kokių lėšų ir kas atliks pirkimą (komisija ar organizatorius), nenurodomas arba neteisingai nurodomas BVPŽ kodas, nenurodomas galimų tiekėjų sąrašas arba nurodomas vienas galimas tiekėjas (fizinis arba juridinis asmuo), kai rinkoje yra daugiau alternatyvų, trūksta atsakingų asmenų parašų.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad poreikio pagrindimas, kuris turi būti rengiamas pagal Viešųjų pirkimų tarnybos (toliau – VPT) direktoriaus 2011-11-30 įsakymu Nr. 1S-174 „Dėl Perkančiųjų organizacijų viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės rekomendacijų patvirtinimo“ patvirtintų Perkančiųjų organizacijų viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės rekomendacijų 15.2 punktą, neatliekamas arba nėra išsamus (nenurodoma visa reikalaujama informacija). Nuo 2017-07-13 ŠMM viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės taisyklėse¹ neliko reikalavimo parengti laisvos formos pirkimų pagrindimą, kuriame būtų nurodytas išlaidų būtinumas, atsižvelgiant į pirkimo iniciatoriaus veiklos uždavinius ir tikslus, todėl kyla rizika, kad viešieji pirkimai bus atliekami pažeidžiant VPĮ 17 str. įtvirtintus pirkimų principus.

Rinkos tyrimo atlikimą numato VPT patvirtintų Perkančiųjų organizacijų viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės rekomendacijų 15.1 p. Dokumentuotų atliktų rinkos tyrimų Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nepateikta.

Netinkamas pirkimo dokumentų rengimas

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta netinkamo pirkimo dokumentų rengimo atvejų, pažeidžiant VPĮ 28 str. dėl pirkimo objekto per smulkaus skaidymo arba neskaidymo į dalis, taip pat dėl pirkimų dirbtinio skaidymo, įtakojančio būdo parinkimą, dėl pirkimo sąlygų galimo pritaikymo konkrečiam tiekėjui ir konkurencijos ribojimo atvejų, pažeidžiant VPĮ 47 str. 1 d. 2 p. ir 49 str. 3 d. ir kt., bei dėl papildomų paslaugų apimčių pirkimo, pažeidžiant VPĮ 92 str. 7 d.

ESFA iš UAB „...“ įsigijo viešųjų ryšių kampanijos „Pasimatuok profesiją“ ir „Ženk pirmą žingsnį – išbandyk savanorystę“ organizavimo paslaugas (2016-02-17 sutartis Nr. S-2016-0007, vertė 60 998,91 Eur). Vienu metu vykdytas pirkimas dviejų viešųjų ryšių kampanijų pirkimui. Pirkimas neskaidytas į atskirus pirkimo objektus pagal atskiras viešųjų ryšių kampanijas, todėl nebuvo sudarytos sąlygos konkurencingumui didinti bei geriausios kainos kiekvienos kampanijos atžvilgiu gavimui. Atkreiptinas dėmesys, kad po metų, t. y., 2017-02-13 vėl pasirašyta sutartis Nr. 2017-00020 su UAB „...“ dėl viešųjų ryšių kampanijos „Ženk pirmą žingsnį – išbandyk savanorystę“ organizavimo paslaugų teikimo. Sutarties vertė – 24 417 Eur su PVM. Atsižvelgiant į tai, kad viešųjų ryšių kampanijos „Ženk pirmą žingsnį – išbandyk savanorystę“ 2016 m. taip pat vykdė UAB „...“, šiam tiekėjui galimai galėjo būti sudarytos sąlygos ir 2017 m. pasirašyti paslaugų teikimo sutartį.

ESFA labiausiai skurstantiems asmenims maisto produktų pirkimą atliko nesivadovaujant socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka². Pirkimas skaidytas pagal kiekvieną maisto produkto rūšį į 170 pirkimo dalių, kaip numato aprašas. Tačiau papildomai pirkimas skaidytas į 170 pirkimo dalių – kiekvienas maisto produktas kiekvienai apskričiai atskirai, nors aprašas nenumato skaidymo pagal konkrečias apskritis. ESFA labiausiai skurstantiems asmenims higienos prekių pirkimą

¹ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017-07-13 įsakymu Nr. V-566 „Dėl Švietimo ir mokslo ministerijos viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės taisyklių patvirtinimo“ patvirtintos Švietimo ir mokslo ministerijos viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės taisyklės.

² Maisto produktų parinkimas, įsigijimas ir jų dalinimas yra reglamentuotas Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo projektų finansavimo sąlygų aprašas Nr. 2 (socialinės apsaugos ir darbo ministro 2016-06-26 įsakymas Nr. A1-313).

atliko nesivadovaujant socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka³. Pirkimas skaidytas į 2 dalis (pagal higienos prekių dalinimo mėnesius), tačiau apraše nenumatyta prievolė skaidyti pirkimo objektus ir pagal dalinimo mėnesius. Dėl tokio skaidymo prekių pateikta 11 tūkst. vnt. mažiau ir 60 000 Eur brangiau. Be to, ESFA nepagrindė pasiūlymų vertinimo kriterijaus taikymo: mažiausia kaina (maisto produktų atveju) ir ekonominio naudingumo (higienos prekių atveju).

ŠAC 2017–2018 m. supaprastinto atviro konkurso būdu organizuoti kapitalinio remonto darbų rangos pirkimai 7 šalies mokykloms. Pasirašytos septynios rangos darbų sutartys. Analizuojant sutarčių nuostatas, pastebėta, jog sutartyse su UAB „ „ (darbų vertė 296 467 Eur), UAB „ „ (darbų vertė 267 975,74 Eur), UAB „ „ (darbų vertė 278 790 Eur) numatyti skirtingų tipų pirkimo objektai, kurie yra apjungti į vieną pirkimo objektą, taip galimai ribojant rinkos tiekėjų dalyvavimą viešojo pirkimo konkurse. Sutartyse numatoma, kad kartu su statybos darbais, rangovas turės įrengti stacionarius baldus bei baldus su integruota buitine technika. Su UAB „ „ ŠAC sudaryta sutartis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos sprendimu pripažinta neteisėta ir ŠAC skirta 7 000 Eur bauda ir priteista 8 288 Eur teismo išlaidų. Neteisėtai sudarytos dvi sutartys, kurios sudarytos analogiškai, neskaidant pirkimo objekto į dalis bei pažeidžiant **VPĮ 28 str.** reikalavimus. Be to, manome, kad tvoros įrengimas, išpėjamųjų ŽN įrengimas ir natūralios akmenų skaldelės dangos įrengimas – neatitinka projekto „<...šiuolaikinių mokymosi erdvių kūrimas“ tikslų.

ŠAC pirkimo dokumentuose apibrėžiama perkamų įrenginių techninė specifikacija (UAB „ „, sutarties Nr. F-3-35(04)) galimai yra perteklinė ir pritaikyta vieno modelio įrenginiams, nes joje nurodyti konkretūs (ne ribiniai) minimalūs reikalavimai, yra privalomi perkamiems įrenginiams, tam kad jie tinkamai atliktų savo funkciją. Todėl pažeisti **VPĮ 37 str.** reikalavimai.

SPPC patikrinus programų „Zipio Draugai“, „Obuolio Draugai“ ir „Iveikime Kartu“ arba lygiaverčių programų įgyvendinimo paslaugų pirkimo supaprastinto atviro konkurso būdu sąlygas⁴, nustatyta, kad jų 33 p. nurodyta, kad <...tiekėjas privalo pasiūlyme įrodyti, kad per visą pirkimo sutarties vykdymo laikotarpį ūkio subjekto, kurio pajėgumais buvo pasiremta, ištekliai jam bus prieinami...>, tačiau vidaus audito metu nustatyta, kad konkurso sąlygose SPPC neįtraukė reikalavimo, kaip ir koku būdu tiekėjas turės įrodyti, kad kitų ūkio subjektų pajėgumus galės pasitelkti, šiuo atveju, SPPC iš pirkimų dalyvių nereikalavo pateikti pasirašytos sutarties ar jos nuorašo, ar preliminarinės sutarties, ar ketinimų protokolo, ar tiekėjo laisvos formos deklaracijos ar kito ūkio subjekto išsipareigojimo tiekėjui, ar sutikimo, kurie patvirtintų, kad tiekėjui kitų ūkio subjektų ištekliai bus prieinami per visą sutartinių išsipareigojimų vykdymo laikotarpį. Atsižvelgiant į tai, kad SPPC vidaus auditui nepateikė informacijos apie tiekėjų įrodymus dėl galimybės remtis kito subjekto pajėgumais, todėl darytina išvada, kad SPPC nevertino ar pirkimo dalyvis, faktiškai galėjo remtis kitų ūkio subjektų pajėgumais. Pažymėtina, kad pirkimo laimėtojas VŠĮ „ „ pateiktame pasiūlyme nepateikė jokių įrodymų, o SPPC nevertino, ar pirkimo laimėtojas galės remtis kitų ūkio subjektų pajėgumais, tokiu būdu SPPC atsakingi asmenys pažeidė **VPĮ 49 str. 3 d.**

SPPC patikrinus programos „Antras žingsnis“, vaiko emocijų išraiškos kontrolės (veik) ugdymo programos, konfliktų prevencijos programos „Taiki mokykla“ bei Lions Quest programų „Laikas kartu“, „Paauglystės kryžkelės“ ir „Raktai į sėkmę“ ar joms lygiaverčių programų įgyvendinimo paslaugų tarptautinės vertės pirkimo atviro konkurso būdu sąlygas⁵, nustatyta, kad būsimam tiekėjui finansinio ir ekonominio pajėgumo reikalavimai nekeliami, tokiu būdu SPPC atsakingi asmenys **pažeidė VPĮ 47 str. 1 d. 2 p.** Netaikant ir netikrinant būsimo tiekėjo finansinio ir ekonominio pajėgumo reikalavimų, kyla rizika, kad pirkimo laimėtojas gali būti nepatikimas ir nepajėgus įvykdyti pirkimo sąlygas, ir perkančioji organizacija nenupirkti tai, ko reikia ir dėl to patirs nuostolių.

KPMPC 2017-12-19 paskelbė Nacionalinių profesinio meistriškumo konkursų vaizdo klipų sukūrimo ir transliavimo nacionalinės aprėpties televizijoje paslaugų pirkimą. Šio pirkimo sąlygose numatytas pirkimo objektas – nacionalinių profesinio meistriškumo konkursų 5 (penkių) vaizdo klipų

³ Higienos prekių parinkimo, įsigijimo ir dalinimo tvarka yra reglamentuota Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo projektų finansavimo sąlygų apraše Nr. 3 (socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017-08-18 įsakymas Nr. A1-441).

⁴ Patvirtintos SPPC direktoriaus 2018-06-15 įsakymu Nr. (1.3)V-49

⁵ Patvirtintos SPPC direktoriaus 2018-07-26 įsakymu Nr. (1.3) V-60

sukūrimo ir transliavimo nacionalinės aprėpties televizijoje paslaugos. Be to, pirkimo sąlygose nurodyta, kad pirkimo objektas į dalis neskaidomas, todėl tiekėjo pasiūlymas turi būti pateikiamas visai paslaugų apimčiai, neskaidant jos smulkiau. Šį pirkimą laimėjo UAB „ „ kartu su subrangovu UAB „ „ „.

Analogiškai, **KPMPC** 2018-03-29 paskelbė pirkimą „Nacionalinio profesinio meistriškumo konkurso vaizdo klipo ir informacinių televizijos siužetų sukūrimo ir transliavimo nacionalinės aprėpties televizijoje paslaugų pirkimas“, ir laimėtoju pripažino tą pačią įmonę UAB „ „ „ kartu su subrangovu UAB „ „ „.

KPMPC sudaryta viešųjų pirkimų komisija, atlikdama pirkimo procedūras, šių pirkimų nesuskirstė į atskiras dalis (1. vaizdo klipų sukūrimo paslauga; 2. vaizdo klipų transliavimo nacionalinės aprėpties televizijoje paslauga), todėl tiekėjų pasiūlymai dėl nurodytų paslaugų turėjo būti teikiami iš karto. Nors teisės aktuose perkančiajai organizacijai nėra nustatytos pareigos išskaidyti sudėtinį pirkimo objektą, tai nereiškia, kad perkančioji organizacija šioje srityje turi visišką diskreciją. Remiantis lygiateisiškumo ir skaidrumo principais, negalima atskirų objektų sujungti į vieną, jeigu tai grindžiama tik perkančiosios organizacijos finansinių ir žmogiškųjų išteklių administravimo tikslais. Atskirų pirkimo objektų sujungimas į vieną turi būti pagrįstas svarbiomis priežastimis, ypač atsižvelgiant į tai, kad atskirų pirkimo objektų sujungimas į vieną lemia mažesnį dalyvių skaičių, nei jis būtų šiuos pirkimo objektus išskaidžius. Tokiu būdu pažeistos **VPI 28 str.** nuostatos.

UPC pirkė Mokyklų konsultavimo po išorės vertinimo paslaugų pirkimą. 2018 m. buvo sudarytos 35 paslaugų teikimo sutartys **su fiziniais asmenimis** dėl mokyklų konsultavimo veiklos tobulinimo klausimais, remiantis mokyklos išorinio vertinimo ir kitais duomenimis (bendra visų pirkimų suma 43 000 Eur, 1 pirkimo vertė vidutiniškai 1 240 Eur). Vidaus audito metu buvo peržiūrėti pirkimo dokumentai (atžvilgiu) – pirkimai vykdyti kaip neplaniniai, mažos vertės apklausos būdu, kreipiantis į vieną tiekėją. Nustatyta, kad mokyklų veiklos tobulinimo konsultantų sąrašas buvo patvirtintas UPC direktoriaus įsakymu (2018-04-11 Nr. VK-50), remiantis Mokyklų veiklos tobulinimo konsultantų veiklos nuostatais, konsultantu galima tapti baigus UPC organizuojamą konsultantų rengimo programą ir įgijus reikiamas kompetencijas. Konsultantai yra įvairių Lietuvos mokyklų direktoriai, pavaduotojai, savivaldybių švietimo skyrių vedėjai, švietimo centrų vadovai, Vilniaus miesto savivaldybės mero patarėjas (sąraše neįvardinta, ar šie konsultantai yra išklause konsultantų rengimo programą). Peržiūrėjus su šiais fiziniais asmenimis sudarytas sutartis, pastebėta, kad pagrindė paslaugų teikėjams yra parenkamos to paties regiono / miesto mokyklos, kurias jie turės konsultuoti. Sutarčių vertė priklauso nuo to, kiek mokyklų yra paskirta konsultuoti paslaugų teikėjui. Pavėluotai pasirašytos sutartys su konsultantais ir . Pastebėtina, kad 16 šių fizinių paslaugų tiekėjų terminuotu laikotarpiu (2016 m. pabaiga – 2017 m. pradžia) buvo įdarbinti UPC kaip Mokyklų veiklos tobulinimo skyriaus specialistai – įdarbinimo tikslas nėra aiškus. Atsižvelgiant į tai, darytina prielaida, kad lektoriaus paslaugos yra perkamos iš anksto atrinkus konkretų tiekėją.

UPC pirkė iš UAB „ „ „ stažuotių užsienyje programų parengimo, organizavimo ir įgyvendinimo, vietinio pervežimo, maitinimo ir vertėjo paslaugas (2018-06-27 sutartis Nr. TESK4-3, bendra sutarties kaina 274 190,6 Eur su PVM). Pirkimas skaidytas į 2 dalis (I - stažuotių Danijoje, Norvegijoje, Suomijoje, Škotijoje, Anglijoje, Islandijoje programų parengimo, stažuotių programų įgyvendinimo, įskaitant vietinių lektorių paslaugas, vertėjo paslaugas, vietinio pervežimo, maitinimo organizavimo ir įgyvendinimo paslaugos; II - stažuotių Airijoje, šiaurės Italijoje, Kroatijoje, šiaurės Ispanijoje (Galisija/ Castilia Leon), Olandijoje ir Austrijoje programų parengimo, stažuotių programų įgyvendinimo, įskaitant vietinių lektorių paslaugas, vertėjo paslaugas, vietinio pervežimo, maitinimo organizavimo ir įgyvendinimo paslaugos). Pirkimo sąlygose iškelti kvalifikaciniai reikalavimai, kurie galimai galėjo riboti tiekėjų konkurenciją bei jų lygiateisiškumą – sėkmingai įvykdytos panašios sutartys (ne mažiau nei 4 kvalifikacijos tobulinimo stažuotių pedagogams užsienio šalyse organizavimas kartu su kvalifikacijos tobulinimo mokymais pedagogams, bendra vertė ne mažesnė kaip 65 000 Eur, turi turėti akreditavęs bent vieną kvalifikacijos tobulinimo programą, turi pasiūlyti bent 2 (dviejų) organizatorių grupę, kurią turi sudaryti tam tikrą patirtį turintys darbuotojai). Pirkimo metu pasiūlymą pateikė tik 1 tiekėjas, kyla abejonių, ar iškelti kvalifikaciniai reikalavimai nesudarė

konkrečių sąlygų laimėtojai. Be to, UAB „...“ yra vienas didžiausių UPC tiekėjų (nuo 2015 m. sudaryta sutarčių 395 000 Eur su PVM).

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad VPT nutraukė šių institucijų viešuosius pirkimus dėl netinkamo pirkimo sąlygų parengimų:

2016 m. NVI vykdytą didžiosios salės rekonstravimo darbų su techninio projekto koregavimu pirkimą Nr. 174597 (1,1 mln. Eur vertės). Viešojo pirkimo komisija, patvirtindama pirkimo sąlygas, kuriose nustatyti tiekėjų kvalifikacijos reikalavimai yra nepagrįsti, neproporcingi Pirkimo objektui ir dirbtinai riboja konkurenciją, taip pat techninėje specifikacijoje numatyti reikalavimai yra neaiškūs, netikslūs, pažeidė VPĮ 32 straipsnio 2 dalies, 85 straipsnio 2 dalies reikalavimus, 3 straipsnio 1 dalyje įtvirtintus skaidrumo bei lygiateisiškumo principus ir neužtikrino VPĮ 3 straipsnio 2 dalyje nustatyto viešųjų pirkimų tikslo siekimo. Komisijos nariai gavo įspėjimus.

2017 m. KPMPC vykdytą televizijos laidų ciklo sukūrimo ir transliavimo nacionalinės aprėpties televizijoje paslaugų pirkimą Nr. 185555 (200 tūkst. Eur vertės), dėl jame nustatytų nepagrįstų ir dirbtinai ribojančių konkurenciją kvalifikacijos reikalavimų.

2018 m. UPC vykdytą viešojo pirkimo „Bendrųjų ugdymo programų ir jas lydinčios medžiagos rengimas (Skaitmeninio turinio projektas)“ bei „Bendrųjų programų kokybės užtikrinimas (Skaitmeninio turinio projektas)“ (1 315 322,40 Eur vertės) dėl VPT nustatytų trūkumų pirkimo dokumentuose, neaiškių pirkimo kokybinio vertinimo kriterijų. Pastebėtina, kad šį pirkimą turėjo laimėti UAB „...“. Kitu atveju UPC įpareigota tikslinti pirkimo dokumentus (39 316,2 Eur vertės).

Top 3 tiekėjai

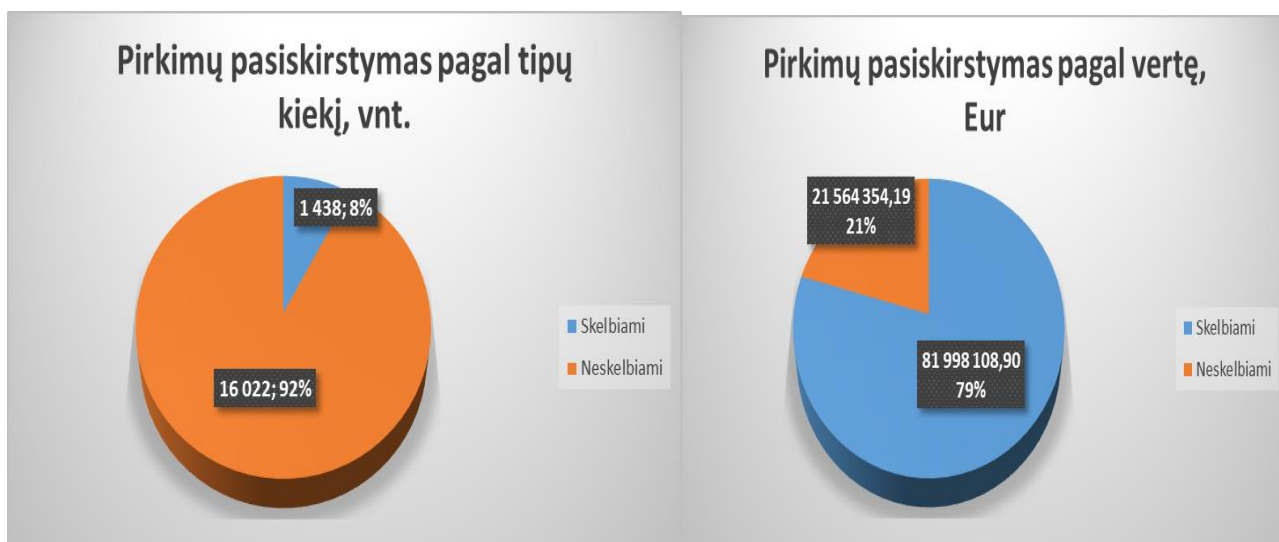
Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyti trys stambiausi tiekėjai kiekvienoje iš 18 vertintų institucijų (detaliau – lentelėje).

Institucija	Tiekėjo pavadinimas	Tiekėjo pavadinimas	Tiekėjo pavadinimas
ŠMM	UAB „...“	UAB „...“	UAB „...“
ESFA	AB „...“	UAB „...“	UAB „...“
KPMPC	UAB „...“	UAB „...“	UAB „...“
LMNŠC	VšĮ „...“	UAB „...“	universitetas
LVJC	UAB „...“	UAB „...“	UAB „...“
MELC	UAB „...“	UAB „...“	UAB „...“
MITA	UAB „...“	UAB „...“	UAB „...“
NMVA	Jungtinės veiklos sutartis (fiziniai asmenys)		UAB „...“
NEC		UAB „...“	UAB „...“
NVI	UAB „...“		UAB „...“
SPPC	VšĮ „...“	VšĮ „...“	VšĮ „...“
SKVC	UAB „...“	UAB „...“	UAB „...“
ŠAC	UAB „...“	UAB „...“	UAB „...“
ŠITC	UAB „...“	UAB „...“	UAB „...“
ŠMPF	Labdaros fondas „...“	VšĮ „Vaikų poilsis“	VšĮ
UPC	VšĮ „...“	VšĮ „...“	UAB „...“
VSF	UAB „...“	UAB „...“	UAB „...“
VLN	UAB „...“	UAB „...“	UAB „...“

Neskelbiami pirkimai

ŠMM ir jai pavaldžių institucijų pateiktais duomenimis, neskelbiamų pirkimų 2016–2018 m. atlikta 16 022 vnt. 21 564 354,19 Eur sumai.

Paveiksluose pateikta informacija apie ŠMM ir jai pavaldžių 17 įstaigų vykdytus viešuosius pirkimus 2016–2018 m. (vnt. ir Eur) pagal skelbiamus ir neskelbiamus pirkimus.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad ŠMM ir jai pavaldžių įstaigų vykdyti neskelbiami pirkimai ir pirkimai iš vieno tiekėjo (be konkurencijos, nesant aiškių atrankos kriterijų, kai rinkoje yra daugiau alternatyvų) neužtikrina pagrindinių viešųjų pirkimų principų laikymosi, ekonomiškumo ir efektyvaus valstybės biudžeto lėšų panaudojimo.

Daugumoje atvejų pirkimų vertė neviršijo VPĮ 15 str. 1 d. numatytos pirkimo vertės, todėl pirkimai atlikti apklausos žodžiu arba raštu būdu. Tačiau prekių ir paslaugų pirkimas iš vieno ir to paties tiekėjo, nesant aiškių atrankos kriterijų, kai rinkoje yra daugiau alternatyvų, sąlygoja neskaidrių pirkimų riziką bei riziką, kad įsigijamos prekės ar paslaugos bus perkamos ne mažiausia kaina arba nebus ekonomiškai naudingiausios įstaigai. Pagal VPĮ 3 str. 1 d. ir 2 d. perkančioji organizacija turi užtikrinti, kad vykdant pirkimo procedūras ir nustatant laimėtoją būtų laikomasi lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo ir skaidrumo principų bei pasiektas viešųjų pirkimų tikslas – įsigyta reikalingų prekių, paslaugų ar darbų, racionaliai naudojant lėšas.

KPMPC neskelbiamų viešųjų pirkimų būdu atlikti pirkimai sudaro didžiąją dalį pirkimų. 2016–2018 m. neskelbiami viešieji pirkimai sudaro **95%** nuo visų viešųjų pirkimų. MELC neskelbiamų pirkimų suma 2016–2018 m. laikotarpiu siekė 895 389 Eur be PVM, tai sudaro **net 96%** visų šio laikotarpio vykdytų pirkimų sumos.

Siekiant didesnio pirkimų skaidrumo ir efektyvesnio biudžeto lėšų naudojimo rekomenduotina vadovautis Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo⁶ 21.2.1 p., kuris numato, kad pirkimas skelbiamos apklausos būdu gali būti vykdomas visais atvejais (net kai Aprašas leidžia rinktis paprastesnį pirkimo būdą (neskelbiamą apklausą raštu ar žodžiu).

Pirkimai iš darbuotojų, buvusių darbuotojų ir kitų susijusių įstaigų darbuotojų

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad ŠMM ir jai pavaldžios 9 institucijos per 2016–2018 m. su savo esamais, buvusiais ar kitų susijusių institucijų darbuotojais sudarė sandorių **304 317,7 Eur** sumai.

Institucija	Darbuotojai	Buvę darbuotojai	ŠMM pavaldžios įstaigos darbuotojai	Sandorių vertė, Eur
ŠMM	0	2	2 (UPC)	29 500
ESFA	0	1	0	60
MELC	13	1	0	60 575,60
NMVA	5	0	0	26 815,80
NEC	5	2	3 (UPC)+1 (VLN)	78 367,10
NVI	0	1	0	2 896,20
SPPC	2	0	0	2 350
ŠAC	0	3	0	9 999 (dėl 2 nėra duomenų)
ŠMPF	2	5	0	11 135
UPC	6	15	0	53 179
Iš viso:	33	30	6	304 317,7

⁶ Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017-06-28 įsakymu Nr. 1S-97 „Dėl Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašas.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad teisės aktai nenumato prievolės su įstaigos vadovu derinti darbuotojo, dirbančio pagal darbo sutartį, kitą darbą ir gauti vadovo leidimą, o patį darbą atlikti ne darbo metu (skirtingai nei valstybės tarnautojo), ir kontrolės tikslais tokia procedūra įstaigoje netaikoma. Nevykdoma darbuotojo faktinio darbo laiko ir apmokėjimo už jį pagrindinėje darbovietėje kontrolė. Visi papildomą darbą dirbantys darbuotojai turi individualios veiklos pažymas. Todėl manome, kad paslaugos galimai teikiamos ir kitiems subjektams, apie kuriuos įstaiga neturi informacijos ir šių paslaugų teikimo nekontroliuoja.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **ŠMM** sudarė sandorių 29 500 Eur sumai: su 2 buvusiais savo darbuotojais 20 000 Eur sumai, taip pat su 2 UPC darbuotojais () 9 500 Eur sumai. Vidaus audito metu atrankos būdu patikrintos **ŠMM** 4 paslaugų pirkimo sutartys, pasirašytos su fiziniais asmenimis (UPC darbuotoja bei buvusiais **ŠMM** darbuotojais) dėl analizės, siūlymų, vertinimų, konsultavimo rekomendacijų paslaugų suteikimo. Šių 4 sutarčių sudarymo pagrindas – mažos vertės viešojo pirkimo pažymos. Atkreiptinas dėmesys, kad mažos vertės viešieji pirkimai buvo atlikti neskelbiant viešai, raštu apklausiant potencialius tiekėjus. Visais atvejais pirkimo organizatoriai neatliko planuojamų pirkti paslaugų pagrindimo, tokiu būdu organizatoriai pažeidė VPT rekomendacijų⁷ 15.2 papunktį ir **ŠMM** viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės taisyklių⁸ 7.5 p. Pirkimo iniciatoriai netinkamai atliko rinkos tyrimą, šiuo atveju apklausė tik fizinius asmenis, bet neapklausė aukštųjų mokyklų arba lygiaverčių mokslo įstaigų, ir tokiu būdu apribojo konkurenciją ir pažeidė VPĮ įtvirtintą skaidrumo principą, taip pat minėtų VPT rekomendacijų 15.1 p. Visais atvejais pirkimo organizatoriai neužpildė viešojo pirkimo paraiškų „Dėl mažos vertės viešojo pirkimo vykdymo“, tokiu būdu pažeidė **ŠMM** viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės taisyklių 23.1 p. ir Finansų kontrolės **ŠMM** taisyklių⁹ 14 p., šiuo atveju, pirkimo organizatorius neužpildė pirkimo paraiškos ir nepateikė ministrui arba įgaliotam asmeniui priimti sprendimą dėl viešojo pirkimo atlikimo.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **ESFA** su 1 savo darbuotoju ((viešųjų ryšių specialistė) sudarė sandorį 60 Eur sumai.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **MELC** su 14 savo darbuotojų sudarė sandorių 60 575,60 Eur sumai dėl konkrečių paslaugų pirkimo. Didžiausia sandorių vertė buvo atveju – 19 762 Eur (Mokyklinių ir mokslinių leidinių redakcijos vyriausiasis dailininkas), atveju – 12 323 Eur (Ūkio skyriaus pagalbinis darbininkas), buvusios darbuotojos atveju – 7 807 Eur (Mokyklinių ir mokslinių leidinių redakcijos vyresnioji mokslinė redaktorė). Su administracijos direktoriaus pavaduotoja sudaryto sandorio vertė buvo 1 722 Eur.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **MELC** pirkė meninio apipavidalinimo paslaugas įvairiems leidiniams iš **MELC** darbuotojo , dirbančio vyriausiojo dailininko pareigose. Audito metu nustatyta, kad su šiuo darbuotoju 2016–2018 m. **MELC** sudarė sutarčių, kurių bendra vertė siekė beveik 20 000 Eur. Peržiūrėjus vidaus audito metu pateiktus pirkimo bei sutarčių dokumentus, nustatyta, kad iš darbuotojo buvo perkamos įvairių leidinių meninio apipavidalinimo paslaugos:

- leidinys „Gimtoji kalba 2018“ – mažos vertės neskelbiamos apklausos būdu, 2018-01-29 sutarties vertė 200 Eur, meninio apipavidalinimo paslaugos;
- leidinys Magdalena Grochowska „Jerzy Giedroyc“ – supaprastintas mažos vertės apklausos būdu pirkimas. Nėra aišku, į kokius tiekėjus buvo kreiptasi dėl paslaugos teikimo, kaip

⁷ Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2011-11-30 įsakymu Nr. 1S-174 „Dėl Perkančiųjų organizacijų viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės rekomendacijų patvirtinimo“ patvirtintos Perkančiųjų organizacijų viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės rekomendacijos (toliau – VPT rekomendacijos).

⁸ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012-10-05 įsakymu Nr. V-1433 „Dėl Švietimo ir mokslo ministerijos viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės taisyklių patvirtinimo“ patvirtintos Švietimo ir mokslo ministerijos viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės taisyklės.

⁹ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006-06-01 įsakymu Nr. ISAK-1099 patvirtintos Finansų kontrolės švietimo ir mokslo ministerijoje taisyklių patvirtinimo“

buvo atlikta apklausa, ar gauta kitų pasiūlymų ir kaip atrinktas paslaugos teikėjas, sutartis pasirašyta su 2016-07-14, sutarties vertė – 1000 Eur, meninio apipavidalinimo paslaugos;

- leidinys „Likimo išbandymai“ rusų kalba – supaprastintas, mažos vertės apklausos būdu pirkimas. Nėra aišku, į kokius tiekėjus buvo kreiptasi dėl paslaugos teikimo, kaip atlikta apklausa, ar gauta kitų pasiūlymų ir kaip atrinktas paslaugos teikėjas. Pateiktas pasiūlymas, 2016-12-12 pasirašyta paslaugų teikimo sutartis, kurios vertė – 3 500 Eur. Meninio apipavidalinimo ir parengimo spaudai paslaugos;

- leidinys „Lietuvos Respublikos 1918–1940 m. vyriausybių ministrų biografinis žodynas“ – supaprastintas mažos vertės apklausos būdu pirkimas. Nėra aišku, į kokius tiekėjus buvo kreiptasi dėl paslaugos teikimo, kaip atlikta apklausa, ar gauta kitų pasiūlymų ir kaip atrinktas paslaugos teikėjas. 2016-11-21 pasirašyta paslaugų teikimo sutartis, kurios vertė – 1 000 Eur. Meninio apipavidalinimo paslaugos;

- leidinys „Musulmonai ir jų islamai“ – supaprastintas, mažos vertės apklausos būdu pirkimas. Nėra aišku, į kokius tiekėjus kreiptasi dėl paslaugos teikimo, kaip atlikta apklausa, ar gauta kitų pasiūlymų ir kaip atrinktas paslaugos teikėjas. 2016-03-01 pasirašyta sutartis, kurios vertė 900 Eur, meninio apipavidalinimo paslaugos.

- leidinys „100 klausimų apie klimato kaitą“ – supaprastintas mažos vertės apklausos būdu pirkimas. Nėra aišku, į kokius tiekėjus kreiptasi dėl paslaugos teikimo, kaip atlikta apklausa, ar gauta kitų pasiūlymų ir kaip atrinktas paslaugos teikėjas. 2017-11-14 pasirašyta paslaugų teikimo sutartis, kurios vertė 1 902,4 Eur, meninio apipavidalinimo, maketavimo paslaugos;

- leidinys „100 klausimų apie klimato kaitą“ – supaprastintas, mažos vertės apklausos būdu pirkimas. Nėra aišku, į kokius tiekėjus buvo kreiptasi dėl paslaugos teikimo, kaip buvo atlikta apklausa, ar buvo gauta kitų pasiūlymų ir kaip atrinktas paslaugos teikėjas. 2017-11-14 pasirašyta paslaugų teikimo sutartis, kurios vertė 766 Eur, meninio apipavidalinimo paslaugos;

- leidinio „100 klausimų apie klimato kaitą“ viešinimo plakatas – supaprastintas, mažos vertės apklausos būdu pirkimas. Nėra aišku, į kokius tiekėjus buvo kreiptasi dėl paslaugos teikimo, kaip buvo atlikta apklausa, ar buvo gauta kitų pasiūlymų ir kaip atrinktas paslaugos teikėjas. 2017-11-14 pasirašyta paslaugų teikimo sutartis, kurios vertė 188 Eur, viešinimo plakato sukūrimo paslaugos;

- leidinys „Kai tikėjimas pakeitė pasaulį“ – mažos vertės pirkimas neskelbiamos apklausos būdu. 2017-11-23 pasirašyta sutartis dėl meninio apipavidalinimo paslaugų, kurios vertė – 300 Eur;

- leidinys „Restoration of the forgotten“ – supaprastintas mažos vertės apklausos būdu pirkimas. Nėra aišku, į kokius tiekėjus buvo kreiptasi dėl paslaugos teikimo, kaip buvo atlikta apklausa, ar buvo gauta kitų pasiūlymų ir kaip atrinktas paslaugos teikėjas. Pateiktas pasiūlymas, 2016-12-19 pasirašyta paslaugų teikimo sutartis dėl meninio apipavidalinimo.

- leidinys „Lietuvos pirmoko pasas 2016-2017 m.“ – supaprastintas mažos vertės apklausos būdu pirkimas. Nėra aišku, į kokius tiekėjus buvo kreiptasi dėl paslaugos teikimo, kaip buvo atlikta apklausa, ar buvo gauta kitų pasiūlymų ir kaip atrinktas paslaugos teikėjas. 2016-09-07 pasirašyta paslaugų teikimo sutartis, kurios vertė 392,94 Eur.

- leidinys „Vytuko Lietuva“ – mažos vertės neskelbiamos apklausos būdu pirkimas. Nėra aišku, į kokius tiekėjus buvo kreiptasi dėl paslaugos teikimo. 2017-11-14 pasirašyta paslaugų teikimo sutartis, kurios vertė 1 420 Eur, originalo maketo sukūrimo paslaugos.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu peržiūrėjus pateiktus dokumentus, pastebėta, kad visais atvejais tą pačią dieną yra pasirašoma ir sutartis, ir paslaugų priėmimo-perdavimo aktas. Taip pat pastebėti atvejai, kai sutartis pasirašoma tą pačią dieną kaip ir pirkimo paraiška (arba keleto dienų skirtumu). Atsižvelgiant į tai, darytina prielaida, kad paslaugų teikėjas galimai buvo atrinktas ir paslaugas teikė iš anksto, o pirkimo procedūros atliekamos vėliau, jau po faktiškai suteiktų paslaugų (yra rizika, kad pirkimo procedūros dėl autorinių sutarčių yra vykdomos jau faktiškai išleidus leidinį). Kyla rizika dėl jo tiesioginių funkcijų vykdymo ir dvigubo apmokėjimo už tą patį darbą, kadangi dirba vyriausiojo dailininko pareigose. Pastebėti atvejai, kai, kaip vyriausiasis dailininkas, patvirtina pats savo suteiktų paslaugų suteikimą (deda suderinimo parašą) – „Lietuvos

pirmoko paso 2016-2017 m.“ meninio apipavidalinimo pirkimas; arba pats, kaip komisijos pirmininkas patvirtinta paslaugų atlikimo faktą – leidinio „Likimo išbandymai“ meninio apipavidalinimo paslaugos.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **MELC** pirkė iliustracijų sudarymo ir kitų autoriinių paslaugų teikimo įvairiems leidiniams paslaugas iš savo darbuotojosirbančios vyresniosios grafikės pareigose. Nustatyta, kad su ja 2016–2018 m. MELC sudarė sutarčių dėl iliustracijų sudarymo ir kitų autoriinių paslaugų įvairiems leidiniams, kurių bendra vertė – 5 857 Eur:

- leidinys „100 klausimų klimato kaitai“ – mažos vertės pirkimas neskelbiamos apklausos būdu. Sutartis 2017-11-14 pasirašyta dėl iliustracijų sudarymo, retušavimo, paruošimo spaudai, sutarties vertė – 600 Eur.

- leidinys „Mažosios Lietuvos enciklopedija“ – mažos vertės pirkimas neskelbiamos apklausos būdu. Sutartis 2018-12-12 pasirašyta dėl leidinio skanavimo ir konvertavimo į Word formatą darbų, sutarties vertė – 310 Eur.

- leidinys „Medicinos atradimų istorijos“ – mažos vertės pirkimas neskelbiamos apklausos būdu dėl iliustracijų parinkimo, retušavimo, konvertavimo, parengimo spaudai, planuojama pirkimo vertė – 515 Eur. Sutartis vidaus audito metu nepateikta.

- leidinys „Lito istorija“ – mažos vertės pirkimas neskelbiamos apklausos būdu dėl iliustracijų parinkimo, retušavimo, konvertavimo, parengimo spaudai, planuojama pirkimo vertė – 985 Eur. Sutartis vidaus audito metu nepateikta.

Kyla rizika dėl tiesioginių funkcijų vykdymo ir dvigubo apmokėjimo už tą patį darbą.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **NMVA** 2016–2018 m. pirkė Bendro ugdymo programas vykdančių mokyklų veiklos kokybės išorinio vertinimo paslaugas iš 5 įstaigos darbuotojų: (Mokyklų įsivertinimo skyriaus vedėjos), (Mokyklų įsivertinimo skyriaus metodininkės), (Mokyklų išorinio vertinimo skyriaus vedėjos), (Mokyklų išorinio vertinimo skyriaus metodininko) ir (direktoriaus pavaduotojos (šiuo metu įstaigoje nebedirba). Šiems darbuotojams sumokėta 26 815,80 Eur. VPT 2018-08-07 rašte Nr. 4S-1057 pareiškė nuomonę, kad „situacija, kai perkančiosios organizacijos vykdomame pirkime dalyvauja jos pačios darbuotojai, bet kuriuo atveju sukelia prielaidas galimiems interesų konfliktams, bei neužtikrina skaidrumo principo laikymosi“. Be to, NMVA darbuotojas vienam bendro ugdymo mokyklų veiklos kokybės išoriniam vertinimui skiria nuo 7 iki 14 d. Dėl to galimai nukenčia įstaigos veiklos kokybė vertinimo metu. VTEK 2019-01-30 pradėtas tyrimas dėl NMVA direktoriaus pavaduotojos elgesio. Aiškinamasi, ar ji nepažeidė Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo (toliau – VPIDVTĮ) reikalavimų vengti interesų konflikto, o jam kilus – nusišalinti. Tyrimas pradėtas gauto pranešimo pagrindu. Esą, pati su savimi pasirašė sutartis, pagal kurias NMVA teikė išorės audito paslaugas.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **NEC** 2016–2018 m. pirkė egzaminų užduočių ir mokymo testų recenzavimo ir redagavimo bei informacinės sistemos tobulinimo paslaugas iš **5 darbuotojų** (Egzaminų skyriaus metodininkų), (Mokinių pasiekimų tyrimų ir analizės skyriaus metodininko), (Egzaminų techninio ir technologinio aptarnavimo skyriaus vedėjo), (Mokinių pasiekimų tyrimų ir analizės skyriaus vedėjo pavaduotojas) (fizinį asmenų grupėje su kitu fiziniu asmeniu), veiklą vykdžiusių pagal individualios veiklos pažymą. Šiems darbuotojams 2016–2018 m. sumokėta 4 196 Eur. Tokiu būdu darbuotojams skirtas papildomas apmokėjimas už darbą. Atkreiptinas dėmesys, kad 4 darbuotojų vykdomos funkcijos nėra susijusios su įsigytais paslaugomis, tačiau teikė IS tobulinimo paslaugas (2 000 Eur vertės), nors tokio pobūdžio veikla numatyta jo pareigybės aprašyme. Sukurta ydinga praktika pirkti paslaugas ir patiriama papildoma administracinė našta, kai gali būti skirti priedai ir priemonės teisės aktų nustatyta tvarka (už didesnę darbo krūvį ar papildomą darbą).

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta atveju, kai **NEC** paslaugos pirkė iš kitų ŠMM pavaldžių institucijų darbuotojų: metodinės pagalbos ir konsultavimo paslaugos pirkė iš (**UPC**) 10 745 Eur sumai), duomenų suvedimo paslaugos pirkė iš (**VLN**) 2 360 Eur sumai).

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta atveju, kai paslaugos pirkė iš **buvusių NEC darbuotojų** (vadovų). Pvz., iš (neįrodyta teisė verstis atitinkama veikla).

Manome, kad paslaugas galėjo suteikti ir įstaigos darbuotojai, vykdydami pareigybės aprašyme numatytas funkcijas, arba jį papildant atliekamomis funkcijomis. Pvz., NEC darbuotojo funkcijos susijusios su įstaigos IS kūrimu ir tobulinimu, tačiau paslaugos pirktos iš fizinio asmens (buvusio NEC direktoriaus pavaduotojo). Su juo, kaip su fiziniu asmeniu, 2017-03-21 ir 2017-05-11 pasirašytos sutartys bendrai **10 000 Eur** sumai. Nustatyta, kad paslaugos iš minėto asmens įsigytos neišlaikius 1 metų atvėsimo laikotarpio (darbuotojas atleistas iš pareigų 2016-09-23), tokiu būdu pažeidžiant VPIDVTĮ 19 str. 1 d. Netinkamai vykdomi VPĮ 86 str. 9 d. reikalavimai, nes sutartys su šiuo asmeniu CVPIS nepaviešintos. Taip pat NEC 2017–2018 m. nupirko 55 262,9 Eur sumai paslaugas iš buvusio darbuotojo pagal individualios veiklos pažymą arba jo valdomų įmonių: UAB „ „ ir UAB „ „.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad NVI su 1 darbuotoju () sudarė sandorių 2 896,2 Eur sumai. NVI paaiškinimu, su kitais 5 darbuotojais sudarytos materialinės atsakomybės sutartys, todėl jie pateko į tiekėjų sąrašą.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad ŠAC su 3 savo darbuotojais (visi nebedirba) sudarė sandorių. Aiški tik sandorio vertė (9 999 Eur), ir paslaugas teikė jungtinėje veikloje su kitais tiekėjais. 2017 m. neskelbiamo pirkimo būdu iš vieno tiekėjo sudaryta sutartis su (vertė 9 999 Eur), kuri yra UPC Administravimo ir ūkio skyriaus vedėja, įdarbinta 2009-09-02, bei ŠAC projekto „Bendrojo ugdymo mokyklų (progimnazijų ir pagrindinių mokyklų) modernizavimas: šiuolaikinių mokymosi erdvių kūrimas, pirkimų specialistė nuo: 2016-06-13 iki 2019-01-31. ŠAC 2017-12-18 paraiškoje nurodomas pirkimo objekto pavadinimas – inžinieriaus paslaugos projektui „Vaikų socializacijos centrų infrastruktūros modernizavimas“, planuojama maksimali pirkimo vertė – 9 999 Eur. Pagal 2017-12-21 pirkimo apklausos pažymą, apklausiamą vienintelė galima tiekėja – (veikianti pagal 2018-01-09 įsigaliojusią individualios veiklos pažymą Nr. 772993), kuri pateikė siūlomą kainą 833,25 Eur/mėn. Paslaugų teikimo trukmė – 12 mėn., bendra kaina 9999 Eur. Paslaugų teikimo pradžia – ne vėliau kaip 2018-01-10. 2017-12-22 su minėtu asmeniu pasirašoma sutartis Nr. ESVSC-1-S-2 (dar neturint reikiamos individualios veiklos pažymos). Be to, dėl elgesio atitikties VPIDVTĮ nuostatomis kreiptasi į VTEK su prašymu pradėti tyrimą, tačiau VTEK pavedė atlikti tyrimą UPC. Apie atlikto tyrimo rezultatus informacijos negavome.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad ŠMPF 2016–2018 m. laikotarpiu pirktos paslaugos iš 7 (5 jau atleisti) esamų ir buvusių darbuotojų (). Sudarytų sandorių vertė siekė 11 135 Eur. Didžiausia sandorių vertė buvo su – 3 000 Eur (Profesinio mokymo ir suaugusiųjų švietimo programų skyriaus projektų koordinatorė) bei – 2 900 Eur (Aukštojo mokslo programų skyriaus projektų koordinatorė). Sutartys su ŠMPF darbuotojais nepateiktos, tačiau iš sąskaitų faktūrų matyti, jog įsigytos paraiškų vertinimo paslaugos. Remiantis viešai pateikiama informacija internete, t. y. įstaigos darbuotojų pareigybių aprašymais, įstaigoje projektų paraiškų vertinimas yra viena iš pagrindinių projekto specialisto pareigybės funkcijų. Todėl kyla rizika dėl dvigubo apmokėjimo už tiesioginių funkcijų vykdymą.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad SPPC 2016–2017 m. pirkto paslaugas iš 2 darbuotojų (vertimo paslaugas iš (Specialiosios pedagogikos skyriaus vadovė) ir Olweus patyčių prevencijos programos instruktoriaus paslaugas iš (šio skyriaus specialistės). Šiems darbuotojams sumokėta 2 350 Eur.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad UPC su 22 savo esamų ar buvusių darbuotojų sudarė sandorių 53 179 Eur sumai (daugiausia Mokyklų veiklos tobulinimo skyriaus specialistais (16)). Šiuo metu įstaigoje iš jų dirba tik 5. UPC taikyta dažna praktika neskelbiamų mažos vertės pirkimų atžvilgiu pirkimus vykdyti iš vieno tiekėjo, dažniausi tiekėjai – privatūs fiziniai asmenys. Per 2016–2018 m. su 400 privačių fizinių asmenų buvo sudaryta 620 sandorių neskelbiamų pirkimų būdu (mažos vertės).

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad UPC darbuotoja nagrinėtu laikotarpiu teikė lektoriaus paslaugas, metodinių leidinių parengimo paslaugas, vadovėlių turinio vertinimo paslaugas. Visais atvejais vykdyti neplaniniai mažos vertės pirkimai, apklausiant vieną

tiekęją. Visos paslaugos, kurias teikė , yra susijusios su Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendrąja programa. UPC pateiktame darbuotojų sąrašė šis darbuotojas yra įvardintas kaip projekto metodininkė, taip pat UPC viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujanti ekspertė, viešojoje erdvėje – universiteto docentė. Pastebėti tokie atvejai, kai tiekėjams nėra keliami kvalifikaciniai reikalavimai tokiuose pirkimuose, kurių metu yra perkamos metodinių leidinių rengimo paslaugos, pvz., pirkimas „Metodinio leidinio, skirto pradiniam ugdymui sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai klausimas, parengimo paslaugos“ – mažos vertės neplaninis dviejų dalių pirkimas apklausos žodžiu, kiekvienai pirkimo daliai apklausta po vieną tiekėją (), kvalifikaciniai reikalavimai leidinio parengimui nekeliami, abi tiekėjos atrenkamos kaip pirkimo laimėtojos (pasiūlė 2 900 Eur, pasiūlė 1 100 Eur), sąskaita už suteiktas paslaugas 2017-12-01, sutartis audito metu nepateikta. Pirkimas „Metodinio leidinio, skirto pagrindiniam ugdymui sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai klausimas, parengimo paslaugos“ – mažos vertės neplaninis keturių dalių pirkimas apklausos žodžiu būdu, kiekvienai pirkimo daliai apklausta po vieną tiekėją (), kvalifikaciniai reikalavimai leidinio parengimui nekeliami, visi tiekėjai atrenkami kaip pirkimo laimėtojai. Su sudarytos sutarties vertė 5 000 Eur (didžiausia suma lyginant su kitomis pirkimo dalimis). Galimai leidinio parengimui buvo iš anksto atrinkti konkretūs fiziniai asmenys, nekeliant jiems kvalifikacinių reikalavimų.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad – buvęs darbuotojas (arba dirbęs terminuotai), kuris ėjo Mokyklų veiklos tobulinimo skyriaus specialisto pareigas. Su šiuo darbuotoju sudarytos 2 paslaugų teikimo sutartys, kurių pagrindu yra perkamos mokyklų konsultavimo paslaugos po atlikto išorinio vertinimo. Vykdyti neplaniniai mažos vertės pirkimai neskelbiamos apklausos būdu, apklausiant vieną tiekėją. Perkamos konsultavimo paslaugos konkrečioms mokykloms, tiekėjams nekeliami kvalifikaciniai reikalavimai. Abiejų sutarčių vertė – 4 328 Eur. Galimai mokyklų konsultavimo paslaugos pirktos iš anksto atrinkus konkretų tiekėją (buvusį darbuotoją, kuris galimai buvo priimtas terminuotu laikotarpiu konkrečioms darbams atlikti), nekeliant jam kvalifikacinių reikalavimų tokių paslaugų teikimui, taip pat UPC nepateikė įrodymų, kaip parenkamas konsultantas konkrečiai mokyklai.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad – buvusi (arba dirbusi terminuotai) darbuotoja, kuri ėjo Mokyklų veiklos tobulinimo skyriaus specialisto pareigas (Kauno Jurgio Dobkevičiaus progimnazijos direktorė). Ši tiekėja teikė mokyklų konsultavimo ir lektoriaus paslaugas seminarų metu. Dėl mokyklų konsultavimo po išorinio vertinimo paslaugų pirkimo pasirašytos 2 paslaugų teikimo sutartys, konkrečioms mokykloms konsultuoti (po 3 mokyklas). Pirkimai neplaniniai, vykdyti neskelbiamos apklausos būdu apklausiant vieną tiekėją, kvalifikaciniai reikalavimai nekeliami, abiejų sutarčių vertės po 1 584 Eur. Galimai mokyklų konsultavimo paslaugos pirktos iš anksto atrinkus konkretų tiekėją (buvusį darbuotoją, kuris galimai buvo priimtas terminuotu laikotarpiu konkrečioms darbams atlikti), nekeliant jam kvalifikacinių reikalavimų tokių paslaugų teikimui, taip pat UPC nepateikė įrodymų, kaip parenkamas konsultantas konkrečiai mokyklai. Lektoriaus paslaugų pirkimas – pasirašytos 3 paslaugų sutartys dėl lektoriaus paslaugų pirkimo. Vykdyti neplaniniai, mažos vertės neskelbiamos apklausos būdu, apklausiant vieną tiekėją. Peržiūrėjus pirkimų dokumentaciją, pastebėta, kad vieno pirkimo atveju paslaugų pirkimo sutartis pasirašyta tą pačią dieną kaip ir užpildyta tiekėjų apklausos pažyma. Pirkimo paraiška nepateikta. Paslaugų teikimo sutartis pasirašyta 2018-02-02 Nr. F5-20 (sutarties vertė 400 Eur). Galimai lektoriaus paslaugos pirktos iš anksto atrinkus konkretų tiekėją.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad – buvusi (arba dirbusi terminuotai) darbuotoja, kuri ėjo Ugdymo turinio skyriaus Ikimokyklinio ir pradinio ugdymo poskyrio metodininkės pareigas. Pasirašytos 2 paslaugų teikimo sutartys (vertė 4 040 Eur) – dėl lektoriaus paslaugų teikimo ir praktinių pavyzdžių parengimo paslaugų. Vykdyti neplaniniai mažos vertės pirkimai, apklausiant vieną tiekėją.

UPC Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nenurodė informacijos apie UPC supaprastinto atviro konkurso būdu vykdytą viešąjį pirkimą (atskiromis pirkimo dalimis), kurio vertė siekė 265 050 Eur, abiejų pirkimų laimėtoju paskelbta **VŠĮ**, „ . 2018-05-31 sutartis pasirašyta dėl 8 pirkimo dalių objektų – mini mokymų programų adaptavimo ir vykdymo konkrečiomis

įvardintomis temomis (IV, V, X, XII, XIII, XIV, XV, XVI), sutarties vertė – 183 690,00 Eur. 2018-06-05 sutartis pasirašyta dėl 4 pirkimo dalių objektų – mini mokymų programų adaptavimo ir vykdymo konkrečiomis įvardintomis temomis (II, VIII, XI, XVIII), sutarties vertė – 81 360,00 Eur. Atkreiptinas dėmesys, kad ši įstaiga viešai deklaruojamoje informacijoje yra minima kaip viena iš didžiausių organizacijų, teikusių paslaugas UPC, ir sudarytų sutarčių vertė su UPC nuo 2015 m. yra didžiausia, lyginant su kitomis institucijomis, kurių vykdomuose konkursuose ši įstaiga paskelbta laimėtoja. Abejonių kelia ir tai, kad viešojoje erdvėje nėra pakankamos ir patikimos informacijos apie šios įstaigos veiklą bei jos specializaciją, todėl kyla rizika dėl kvalifikacijos tobulinimo mokytojams paslaugų kokybės tinkamumo. Pastebėta, kad 2018-05-31 paslaugų teikimo sutartis ir visi jos priedai viešojoje erdvėje (sutarčių duomenų bazėje) paskelbti tik 2019-01-30. Peržiūrėjus šios sutarties priedus, pastebėta, kad lektorė , yra buvusi **UPC darbuotoja**, taip pat ji yra kaip išorės paslaugų teikėja, teikusi pavienės paslaugas UPC. Peržiūrint abiejų sutarčių priedus, taip pat pastebėti atvejai, kai lektoriai, įvardinti sutarties prieduose, yra **buvę paslaugų teikėjai UPC** – . Galimai pirkimas vykdytas neskaidriai, iš anksto numčius konkretų laimėtoją.

Pirkimai iš vieno tiekėjo

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **ESFA** iš **UAB „Filmukų ir maketų internetui sukūrimo / reklamos socialiniame tinkle FB paslaugas“** (2 pirkimai 23 939,85 Eur sumai, sutartys 2018-03-07 Nr. S-2018-00012 ir 2018-03-19 Nr. 2018-00013). Atlikti mažos vertės pirkimai, apklausiant vieną tiekėją. Atsižvelgiant į tai, galimai neužtikrintas tiekėjų konkurencingumas bei geriausios kainos pasiūlymo gavimas.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **LVJC** taikoma praktika pirkti iš vieno tiekėjo, ribojant konkurencijos kriterijus. Organizuojant renginius, perkamos paslaugos tik iš **AB „UAB „universiteto, fizinio asmens „UAB „VšĮ „Jaunimo slėnis“, ir pan.** Kai kurie tiekėjai dalyvavo tik LVJC apklausose: **UAB** 2016 m. atliktų darbų vertė 37 728,88 Eur, **UAB 505 HQ**, 2015–2017 metais suteikė paslaugų už 63 101 EUR, **UAB** (Vidaus įrengimas, aikštelės įrengimas) 2017 m. atliktų darbų vertė – 61 450 Eur; **UAB „** 2017 m. atliktų darbų vertė 45 125 Eur; **UAB** 2017–2018 m. suteikė prekių ir paslaugų už 45 776 EUR. LVJC užsakant maisto prekes vykdė neskelbiamus pirkimus iš LVJC įsteigtos VšĮ „Jaunimo slėnis“, kai Vilniaus m. yra daugiau maisto prekių tiekėjų (sutarčių Nr. F12-14, F12-20, F12-29).

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **LVJC** perka teisininko paslaugas iš vieno tiekėjo **advokatės** (ji kaip juristė nurodyta LVJC kontaktuose, bet pareigybių sąrašė jos nėra, dirba pagal teisinių paslaugų sutartis). Nuo 2015 m. su buvo sudarytos 3 sutartys. Per 2016–2018 m. įstaigai suteikta paslaugų 44 780 Eur sumai (vidutiniškai 1 mėn. suma 1 244 Eur). Sutartyse nustatytas mėnesinis paslaugų mokestis (2015 m. sutartyje, taikytas iki 2017-06-30, 900 Eur (LVJC buveinėje 2 kartus per savaitę po 8 val.) ir 2017 m. sutartyje 700 Eur (2 kartus per savaitę po 6 val.) per mėn. ir mokestis už papildomas paslaugas (atitinkamai 80 Eur ir 100 Eur už valandą, bet ne daugiau 120 val.)). Todėl neužtikrinamas įstaigos veiklos tęstinumas, darbo laikas nesiejamas su realiu darbo krūviu, nes teisininkas 3 dienas nebūna darbe ir dirba tik 2 dienas ne visą įstaigos darbo laiką. Todėl esant jos paslaugų poreikiui kitu nei sutartyje nustatyta metu, įstaiga už paslaugas moka ženkliai didesniu tarifu (vidutiniškai per mėnesį mokėta už 6 papildomas valandas), kas viršija tokių paslaugų rinkos kainą. Vidaus audito metu nepateikta įrodymų dėl darbo laiko suderinimo su LVJC ir faktiškai darbo laiko. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad jeigu asmuo dirbtų pagal darbo sutartį, jo atlygis neprilygtų šiuo metu teisininkės gaunamam honorarui (įskaitant papildomas valandas).

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **LMNŠC** iš vienintelio tiekėjo **UAB „** „įsigijo Mokymo programų neformaliojo vaikų švietimo mokytojams sukūrimo ir įgyvendinimo paslaugas (Pirkimo Nr. 185554; paskelbtas 2017-04-06). Pirkimo sąlygų pasiūlymo formoje tiekėjui reikėjo nurodyti tik programos sukūrimo kainą, tačiau sutartyje su **UAB „** „atsirado papildoma eilutė – mokymai, kurie kainuoja 3 kartus daugiau (18 000 Eur) nei pati programa (5 206 Eur). LMNŠC detalesnio paaiškinimo nepateikė. Pirkimo procedūrą ataskaitoje pažymėta, kad pirkimo metu nebuvo gauta pretenzijų, tačiau pagal pateiktus VPK protokolus tokia buvo gauta iš

UAB „...“. Pasiūlymų I ir II pirkimo objekto dalims vertino trys ekspertai (įvertinta maksimaliai 100 balų), tačiau įrodymai nepateikti. UAB „...“ pasiūlymas nepaviešintas.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad LMNŠC plaukimo pamokų organizavimo paslaugų pirkime (2018 m.) dalyvavo tik vienas tiekėjas **VŠĮ**. LMNŠC nededa pastangų viešinti planuojamas pirkti paslaugas, tokiu būdu neskatina konkurencijos. Dėl plaukimo pamokų organizavimo paslaugų (2016 m.) pirkimo iš to paties tiekėjo pateikta tik dalis dokumentų.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu peržiūrėjus **MELC** pateiktas sutartis (su tiekėjais, iš kurių daugiausiai buvo pirkti), nustatyta, kad 2016–2018 m. rangos darbai pirkti neskelbiamų pirkimų būdu, pasirašytų sutarčių vertė apie 103 000 Eur. 40 % vertės sudaro su 2 atskirais fiziniais asmenimis pasirašytos pavienių rangos darbų sutartys. Su ... sudaryta 1 sutartis 12 305 Eur sumai. **Su ... sudarytos 4 sutartys 28 047,35 Eur sumai dėl patalpų remonto darbų 2016–2017 m.** (2016-02-19 Nr. 18-2016, 2016-04-22 Nr. 41-2016, 2016-08-01 Nr. 68-2016 ir 2017-05-22 Nr. 23-2017) Trimis atvejais pirkimai vykdyti apklausiant vieną tiekėją, t. y. laimėtoją, galimai pirkimai vykdyti neskaidriai, iš anksto numačius konkretų laimėtoją. Tokiu būdu neužtikrintas VPĮ 17 str. numatytų viešųjų pirkimų principų taikymas. Vidaus audito metu nepateikti atliktų darbų priėmimo–perdavimo aktai pagal dvi sutartis ir sąskaita pagal vieną sutartį. Ketvirtuoju atveju perkant fasado remonto darbus atliktas rinkos tyrimas ir apklausti jau du tiekėjai, tačiau antras tiekėjas pasiūlymo nepateikė. Be to, sutartis pasirašyta 1 274,91 Eur didesnei nei planuota sumai, įtraukiant nenumatytus darbus. Į sąskaitą-faktūrą įtraukti plytų sienos grafiti šalinimo darbai pagal kitą sutartį Nr. 36-2017 (apmokėta suma – 1 247,20 Eur), kuri vidaus audito metu nebuvo pateikta.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **MELC 2016–2018 m. pirkimo remonto darbus iš ... pagal 4 sutartis, kurių vertė 12 322,57 Eur** (2016-11-03 Nr. 77-2016, 2017-06-28 Nr. 32-2017, 2018-08-08 Nr. 30-2018, 2018-10-10 Nr. 48-2018). R. Juršėnas nurodytas MELC darbuotojų sąraše kaip ūkio skyriaus pagalbinis darbininkas (informacija apie jo darbo laikotarpį audito metu nepateikta). Dviem atvejais pirkimai vykdyti apklausiant vieną tiekėją, t. y. laimėtoją, galimai pirkimai vykdyti neskaidriai, iš anksto numačius konkretų laimėtoją. Tokiu būdu neužtikrintas VPĮ 17 str. numatytų viešųjų pirkimų principų taikymas. Sutartis dėl knygyno, kabineto ir sandėlio remonto darbų MELC patalpose Asanavičiūtės g. 23, Vilniuje, sudaryta 2017-06-28, galimai jau žinant apie Vyriausybės sprendimą šias patalpas perduoti VĮ „Turto bankas“, dėl to galimai MELC patyrė žalą. Trečiame 2018 m. vykdytame pirkime apklausiamas jau ..., o sutartis pasirašoma su ... Šiame pirkime atsirado dar vienas dalyvis UAB „...“, kuriame projekto vadovu įsidarbino ..., su kuriuo MELC anksčiau buvo sudariusi atskiras sutartis dėl remonto darbų.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **MELC su tiekėju UAB „...“ 2018 m. neskelbiamų pirkimų būdu sudarytos 2 sutartys dėl remonto paslaugų pirkimo 23 613 Eur su PVM** (2018-08-08 Nr. 31-2018 ir Nr. 32-2018). Viešai tiekėjo tinklalapyje skelbiamoje informacijoje įmonės veikla yra nurodoma kaip grindų dangos dėjimo darbai, *rekvizitai.lt* įmonės veikla nurodyta kaip „kita veikla“, informacija apie tai, kad įmonė vykdo pilnus remonto darbus, nėra pateikiama. Atkreiptinas dėmesys, kad darbų vykdymo sąmatose numatyti apdailos darbai, susiję su sienų ir lubų tvarkymu, santechninės įrangos išmontavimu ir sumontavimu, baldų surinkimu, pertvarų sumontavimu, durų sudėjimu, plytelių klijavimu ir kt. darbais. Todėl pirkimas galimai organizuotas konkrečiai įmonei, kurioje dirba jau anksčiau remonto paslaugas MELC teikęs fizinis asmuo. Tokiu būdu neužtikrintas VPĮ 17 str. numatytų viešųjų pirkimų principų taikymas.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **MELC pirkimo paslaugas iš UAB „...“**. Tiekėjas yra vienas pagrindinių MELC spausdinimo paslaugų teikėjų. Per 2016–2018 m. laikotarpį yra sudaryta daugiau nei 20 sutarčių dėl įvairių leidinių spausdinimo 111 418 Eur sumai. 14 sutarčių sudaryta neskelbiamų pirkimų būdu, apklausiant vieną tiekėją, t. y. laimėtoją, o kiti analogiškas paslaugas teikiantys tiekėjai (pvz., UAB „...“ ir UAB „...“) nebuvo apklausti. Tiekėjas laimi stambiausius užsakymus, pvz., Lietuvos pirmoko paso spausdinimą dviem laikotarpiais (2016–2017 m. ir 2017–2018 m.), leidinių apie Lietuvos radiją, Lietuvos televiziją, Lietuvos vyriausybės protokolus spausdinimas. Galimai yra kartelinis susitarimas tarp paslaugų teikėjų dėl užsakymų pasidalinimo.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **iš UAB „** „išigyto Leidinio „Lietuvos televizija 1957-2017. Faktai.Kūrėjai.Laidos“ spausdinimo paslaugos (2017-07-31 sutartis Nr. BP17/1033) skelbiamos apklausos būdu. Potencialiems tiekėjams buvo iškelti kvalifikaciniai reikalavimai, tačiau laimėtojas kartu su pasiūlymu nepateikė dokumentų, įrodančių jo atitiktį kvalifikaciniam reikalavimui. Tačiau apklausos pažymoje pažymėta, kad tiekėjas atitinka kvalifikacinius reikalavimus. Panašioms pirkimams taikoma skirtinga praktika, kuri neturi jokio loginio pagrindimo. Pvz., Lietuvos pirmoko paso spausdinimo paslaugų potencialiems tiekėjams nebuvo keliami kvalifikaciniai reikalavimai. Darytina prielaida, kad galimai buvo sudaromos sąlygos pirkimą laimėti konkrečiam paslaugų teikėjui, kuris yra vienas pagrindinių spausdinimo paslaugų teikėjų MELC leidiniams.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **NVI** perkant medicininę įrangą, jos atsargines dalis, įrangos priežiūrą ir remonto paslaugas, dominuoja įmonė **UAB „** „, su kuria, per 2016–2018 m. sudarytos 55 sutartys (CVPIS duomenimis) už 10 460 810,16 Eur. Iš šios sumos sutarčių už 466 169,33 Eur buvo sudaryta neskelbiamų pirkimų pagrindu. CVPIS duomenimis, **UAB „** „ 2016–2018 m. šalies mastu sudarė 459 vnt. sutarčių. **NVI** nepateikė teisingų ir patikimų duomenų apie naudojamą medicininę įrangą ir jai panaudotas atsargines detales bei atliktas remonto ir priežiūros paslaugas (neteisingai nurodyta viso kiekio vertė (vieneto vertė), ne visa įranga įtraukta į sąrašą, ne tai įrangai priskirti pirkimai ir pan.), todėl negalėjome jų įvertinti.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyti du atvejai (pagal sutartis 2017-05-02 Nr. PR2017-127 išgytas linijinis greitintuvas Truebeam su programine įranga procesų valdymui ir sumontavimu **NVI** patalpose ir patalpų pritaikymu pagal radiacinės saugos reikalavimus, vertė 4 495 150 Eur ir 2018-01-11 Nr. PR2018-32 išgytas linijinis greitintuvas Truebeam STx (subranga – statybos ir projektavimo darbai), vertė 4 491 278 Eur), kai tarptautiniai pirkimai nebuvo skaidomi į dalis.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad pirkimuose dalyvavo ir juos laimėjo vienintelis tiekėjas **UAB „** „. Abiem atvejais pirkimo objektą sudarė keturios dalys: medicinos įranga, jos programinė įranga, patalpų projektavimo ir statybos darbai, pritaikant patalpas pagal radiacinės saugos reikalavimus. **UAB „** „ nurodė, kad pasitelks **UAB „** „ patalpų pritaikymo linijinio greitintuvo eksploatacijai pagal radiacinės saugos reikalavimus statybos/remonto darbams bei **UAB „** „ projektavimo darbams. 2017 m. sutartyje subrangovų apimtis nenurodyta, 2018 m. sutartyje nurodyta: statybos darbai – 80 000 Eur, projektavimo – 10 000 Eur. Tačiau nei techninėje specifikacijoje, nei konkurso sąlygose, nei pasirašytoje sutartyje nėra išvardijama kokie konkrečiai darbai, tiek statybos, tiek projektavimo bus perkami, bei kokią dalį visos kainos šie darbai sudarys. **NVI** nepateikė pagrindimo, kodėl neskaidė pirkimo į dalis. Tokiu būdu pažeistas **VPI 28 str. 1 d.** (*tarptautinis pirkimas privalo būti atliekamas skaidant pirkimo objektą į dalis, kurių kiekvienai numatoma sudaryti atskirą pirkimo sutartį, ir apibrėžiant šių dalių apimtį ir dalyką. Pirkimo objektas skaidomas į dalis kiekybiniu, kokybiniu pagrindu ar pagal skirtingus jo įgyvendinimo etapus*).

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad projektavimo darbus perkančioji organizacija galėjo atlikti anksčiau ir galimai efektyviai panaudoti valstybės biudžeto ir ES paramos lėšas.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu techninėje specifikacijoje nustatytas nelogiškas ir perteklinis reikalavimas dėl būtino greitintuvo spindulio pluošto charakteristikų pilno suderinamumo su įstaigoje turimų linijinių greitintuvų Varian Clinac 2100, Varian Clinac 600 C/D (išgytas 2009 m.), Varian Clinac IX (išgytas 2011 m.) charakteristikomis, kurio tikslingumo **NVI** nepagrindė.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu analizuojant **NVI** pateiktus dokumentus, susijusius su **UAB „** „ sandoriais, pastebėta, kad 2016 m. ir 2017 m. pirmus 3 ketvirčius dominuoja praktika, kai įvairiems įrenginiams dalių, remonto darbų, ar techninės priežiūros paslaugų įsigijimui organizuojami vienkartiniai, mažos vertės pirkimai apklausos būdu, apklausiant vienintelį tiekėją **UAB „** „. Per minėtą laikotarpį, iš viso tokių pirkimų atlikta už 333 462,89 Eur. Daugeliu tokių pirkimų atveju, su pirkimų dokumentais pateiktos pirkimų paraiškos, defektiniai institucijos aktai bei komerciniai **UAB „** „ pasiūlymai. Kai kuriais atvejais buvo sudaromos vienkartinės sutartys.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad dviems linijiniams greitintuvams (Inv. Nr. 1640486, įsigijimas 2009-07-03, bei Inv. Nr. ES1641212, įsigijimas 2011-06-15) per nurodytą laikotarpį vienkartinį pirkimą atlikta už 146 523,99 Eur. Taip pat, per 2016 m. ir 2017 metų pirmus 3 ketvirčius išleista 88 000,69 Eur linijiniams greitintuvams, kurių NVI vidaus auditui parengtame ir pateiktame medicininės įrangos sąraše 2018-12-31 dienai nėra (Inv. Nr. T164004 ir 1640026, NVI Viešųjų pirkimų skyriaus vedėjas paaiškino, kad tai techninė klaida, bet patikslinto sąrašo nepateikė, sąrašuose aptikta ir daugiau klaidų, dėl ko negalėjo būti įvertinta juose nurodyta informacija). Per šį laikotarpį 51 898,11 Eur išleista daugiapjūviui spiraliniam rentgeno kompiuteriniam tomografui – Inv. Nr. 1640088.

Pagal minėtą įrangos sąrašą 2018-12-31 dienai, didžioji dalis įrenginių, kuriems perkamos dalys, remontas ar techninė priežiūra, buvo įsigyti iš UAB „...“.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad pagal 2017-09-06 sutartį Nr. PS2017-68 įsigytos Medicininės įrangos techninės priežiūros ir remonto paslaugos 451 476,48 Eur sumai. Organizuotas atviras konkursas, kurio pirkimo dokumentuose (2017-05-17 Nr. V30-41) pirkimo objektas skaidomas net į **333 dalis** (1-85 dalys – techninės priežiūros ir remonto paslaugos; 86-333 dalys – remonto paslaugos). Sutartys sudaromos 12 mėn., su galimybe pratęsti du kartus po 12 mėn. Peržiūrėjus pirkimo objekto išskaidymą, matyti, kad dalys yra labai smulkios, tie patys įrenginiai, net ir tų pačių modelių yra išskiriami, kaip atskiros pirkimo dalys. UAB „...“ teikė pasiūlymus ir buvo pripažintas laimėtoju 26-iose pirkimo dalyse. Pastebėta, kad 4-iose iš šių pirkimo dalyse nurodyta įranga, kuri NVI pateiktame įrangos sąraše 2018-12-31 dienai nenurodyta. Atkreiptinas dėmesys, jog pirkimo iš tokio kiekio dalių organizavimas nėra efektyvus, juolab, kad jo pasėkoje sutartys sudarytos tik su vieninteliu tiekėju, todėl galimai yra tik formalus procedūrų vykdymas, nesiekiant padidinti konkurencijos ar pritraukti naujų dalyvių. Taip pat kartu su pirkimo dokumentais nebuvo pateiktas pirkimo organizavimo protokolai, todėl trūksta duomenų, kokiomis sąlygomis tiksliai pirkimo komisija patvirtino pirkimo dokumentus.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad pagal 2018-07-13 sutartį Nr. PR2018-202 įsigyta Tūrinės dozimetrijos sistema 79 993,10 Eur sumai. Atviro konkurso pirkimo paraiškoje 2018-05-25 Nr. V50-461 nurodoma, kad maksimali planuojama sudaryti sutarties vertė yra 79 993,10 Eur. Pirkime dalyvauja vienas tiekėjas UAB „...“ pateikęs kainos pasiūlymą 79 993,10 Eur sumai. Darytina prielaida, kad NVI nutekino informaciją, todėl UAB „...“ pateikė pasiūlyme tikslią suplanuotą pirkimo objekto kainą.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad pagal 2018-08-23 sutartį Nr. PR2018-207 įsigyti Laporaskopinių instrumentų rinkinys ir Laporaskopinis adatkotis 29 548,20 Eur sumai. Pirkime dalyvavo ir laimėjo vienintelis tiekėjas UAB „...“. Neplanuotas pirkimas buvo organizuojamas atviro konkurso būdu, pirkimo objektas skaidomas į dvi dalis: 1. Laporaskopinių instrumentų rinkinys; 2. Laporaskopinis adatkotis. Laporaskopinių instrumentų rinkinio techninėje specifikacijoje nurodyta, kad instrumentai jų dalys ir jungtys turi tiktai prie NVI naudojamos Karl Storz videolaporaskopinės sistemos prietaisų. Inventorinis numeris 1641428. Patikrinus institucijos pateiktą turimos įrangos sąrašą matyti, kad šį įrenginį institucija įsigijo iš UAB „...“ 2014 metais. Antrosios pirkimo dalies pirkimo objekto pirkimo paraiškoje nurodoma, kad Laporaskopinis adatkotis KOH tipo arba lygiavertis turi tiktai prie NVI turimo videolaporaskopo (komplekto) Karl Storz, (Inv. Nr. 1640474) kurį institucija įsigijo 2009 m. Pateiktuose duomenyse nenurodyta, kas buvo šio įrenginio tiekėjas. Tiekėjas UAB „...“ vienintelis teikė pasiūlymus į abi konkurso dalis ir juose pripažintas laimėtoju.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad pagal 2018-07-13 sutartį Nr. PR2018-203 įsigytas Videolaringoskopijos įrenginys 14 762 Eur sumai. Organizuotas neplanuotas atviras konkursas, kurio specialiuųjų pirkimo sąlygų Nr. V30-18 5 p. apibrėžiamas pirkimo objektas: Videolaringoskopijos įrenginys, infuzinės pompos, defibriliatorius, toraskopinių instrumentų rinkinys, torakalinio linijinio pjovėjo komplektas, kateteriai; 6 p. nurodoma, kad pirkimas skaidomas į 7 dalis, t. y. atskiriamos 5 pirkimo dalys, o perkami kateteriai išskiriami dar į dvi dalis. NVI nepagrindė pirkimo objekto skaidymo į atskiras dalis. Pirmajai pirkimo daliai – videolaringoskopijos įrenginiui įsigyti

vienintelis pasiūlymą pateikė UAB „...“. Kadangi pirminė UAB „...“ pasiūlyta kaina viršijo planuojamą biudžetą, organizuotos derybos, kurių rezultatas užfiksuotas NVI viešojo pirkimo komisijos protokole 2018-07-10 Nr. V31-122. Galutinė kaina fiksuota 14 762 Eur, vietoje 15 548,50 Eur. Pirkimo komisijos protokoluose neužfiksuota informacija apie 6–7 pirkimo dalims gautus tiekėjų pasiūlymus, tačiau CVPIS matyti, kad vėliau šioms pirkimo dalims buvo pasirašyta sutartis su UAB „...“ (2018-08-13 Nr. PR2018-214). Tokiu būdu nėra išlaikytos nuoseklios pirkimų vykdymo procedūros, o sprendimas nėra pagrįstas.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad pagal 2018-10-17 sutartį Nr. PR2018-232 įsigytas Laporaskopinių instrumentų rinkinys 24 635,6 Eur sumai. Organizuotas neplanuotas atviras konkursas, kurio specialiosios pirkimo sąlygose Nr. V30-26, 5 p. apibrėžiamas pirkimo objektas: Laporaskopinių instrumentų rinkinys, veido kauko rekonstrukcijos įrangos komplektas, mikrochirurginių instrumentų rinkinys, videolaringoskopijos sistema su siauro šviesos spektro atvaizdavimo technologija, ultragarsinis generatorius su priedais, retraktorių sistemos komplektas. 6 p. nurodoma, kad pirkimas skaidomas į 6 dalis. NVI nepagrindė pirkimo objekto skaidymo į atskiras dalis. Pirmajai pirkimo daliai – laporaskopinių instrumentų rinkiniui įsigyti vienintelis pasiūlymą pateikia UAB „...“ – 24 635,6 Eur. 2–6 pirkimų dalims taip pat buvo gauta po vieną pasiūlymą iš kitų tiekėjų.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad pagal 2018-04-27 sutartį Nr. PR2018-137 įsigyti Rinkinys aplikatorių sistema ginekologinėms brochiterapijos procedūroms; stemplinis doplerinis daviklis 34 667,3 Eur sumai. Organizuotas chirurginių siūlų ir medicinos priemonių pirkimo atviras konkursas, kurio pirkimo dokumentų (2018-02-12 Nr. V30-4) 2.2. punkte nurodoma, kad pirkimas skaidomas į 40 dalių. Pirkimo dalys išskaidomos net ir tokiems pirkimo objektams, kurie savo charakteristikomis beveik identiški: chirurginiai siūlai išskaidomi į 11 dalių, kateteriai į 2 dalis, sujungėjai į 2 dalis, atsiurbėjo maišas į 2 dalis ir pan. Pirkimo objektas išsmulkinamas taip, kad kai kurioms dalims pateikiamos kainos iki 100, ar net iki 10 eurų. NVI nepagrindė pirkimo objekto skaidymo į atskiras dalis. Įvairioms pirkimo dalims pasiūlymus teikė net 21 tiekėjas. UAB „...“ teikė pasiūlymus 35 (Rinkinys aplikatorių sistema ginekologinėms brochiterapijos procedūroms – 34 037,3 Eur) ir 36 (stemplinis doplerinis daviklis – 630 Eur) dalims. 35 pirkimo daliai pasiūlymą taip pat teikė UAB „...“ (25 918,20 Eur), tačiau pasiūlymas buvo atmestas, nes pateiktame prekės aprašyme nebuvo nurodyta informacija apie tandemų kampus, o paprašius tiekėjas pasiūlymo nepatikslino. UAB „...“ pripažintas 35 ir 36 dalies laimėtoju.

Įvertinus Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu gautus dokumentus, susijusius su NVI viešaisiais pirkimais, bei tiekėjo UAB „...“ dalyvavimu konkursuose, galima daryti išvadą, kad NVI proteguoja vieną tiekėją, tiek konkrečios įrangos įsigijimui, tiek jos priežiūrai. Nėra bandoma padidinti rinkos konkurenciją, neskiriama resursų naujų galimų tiekėjų paieškai. Organizacija nepateikė duomenų, jog būtų imtasi veiksmų, siekiant pritraukti užsienio įmones dalyvauti didelės vertės įrangos pirkimuose. Taip pat pastebėtina, jog nuo 2017 m. pasikeitus VPI, tais atvejais, kai tiekėjų pasiūlymų kainos viršija perkančiosios organizacijos suplanuotas lėšas, užfiksuotas organizacijos vidaus dokumentuose, perkančioji organizacija turėtų atmesti tokius tiekėjų pasiūlymus.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu gauta informacijos, kad **vienas UAB „...“ darbuotojas dirba NVI**, dar vienas šios bendrovės darbuotojas dirba VšĮ „Klaipėdos jūrininkų ligoninė“, kuriose ši bendrovė nuolat laimi viešuosius pirkimus. Taip pat vidaus audito metu nustatyta, kad UAB „...“ išsimokėjo dividendus: 2015 m. – 1,53 mln. Eur, 2016 m. – 1,5 mln. Eur, 2017 m. – 2,3 mln. Eur. **Audituojamu laikotarpiu išsimokėta 3,8 mln. Eur dividendų**, 2018 m. duomenų nėra (finansinės ataskaitos dar nepateiktos). Vidaus audito metu gauta informacija apie pinigų gryninimus.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **NEC iš** (Didžiosios Britanijos kompanija, viešai skelbiamais duomenimis, ši kompanija teikia mokinių pasiekimų elektroninio vertinimo paslaugas daugiau kaip 150 šalių) nupirko EVIS nuomos, konfigūravimo, integravimo ir konsultavimo paslaugas. Ši sistema leis 2019 m. nuotoliniu būdu vertinti ne tik fizikos,

informacinių technologijų, bet ir biologijos, chemijos, anglų kalbos bei dalį lietuvių kalbos ir literatūros valstybinių brandos egzaminų. Tačiau įprastiniu būdu, įsteigtuose vertinimo centruose vis dar bus vertinami geografijos, istorijos, matematikos, užsienio kalbų – prancūzų, rusų bei vokiečių – rašymo dalies darbai. Pastebėta, kad kvietimą priėmė ir pirkime dalyvavo vienintelis dalyvis, su kuriuo 36 mėn. pasirašyta sutartis 263 965,2 Eur sumai. Sutartis vykdoma, už paslaugas sumokėta 135 136,4 Eur. Iš surinktos informacijos matomas ryšys su šia bendrove ir jos protegavimas. Didelė tikimybė, kad tiekėjas, kaip monopolininkas, diktuoja sąlygas (tarp jų ir kainą).

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad VLN didžioji dalis pirkimų vykdyta neskelbiamos apklausos būdu, apklausiant tik vieną tiekėją, t. y. laimėtoją, todėl neužtikrinamas VPI 17 str. numatytų pagrindinių pirkimų principų laikymasis, racionalus biudžeto lėšų panaudojimas ir kokybiškų prekių ir paslaugų įsigijimas.

Pirkimai iš išskirtinio tiekėjo

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu abejonių sukėlė paslaugų pirkimai iš tarpininkų ir neseniai įkurtų įmonių, kuriose dirba 1–4 darbuotojai ir kurių pagrindinė veikla neatitinka perkamų paslaugų pobūdžio.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad MITA iš UAB „*[redacted]*“ 2017 m. įsigijo prezentacijos sukūrimo paslaugas (37 skaidrių sukūrimas, prezentacijos vertimai į anglų ir rusų kalbas ir jos pristatymas MITA darbuotojams, pravedant viešojo kalbėjimo mokymus), 2018 m. tinklalapio kūrybinės idėjos ir prototipo sukūrimo paslaugas ir „*[redacted]*“ internetinio tinklalapio dizaino sukūrimo paslaugas. Visi pirkimai vykdyti iš projekto MITAP II lėšų neskelbiamos apklausos būdu kreipiantis į konkrečius tiekėjus. Visais atvejais laimėtojo kaina sutapo su planuota suma arba skyrėsi keliais centais. Abejonių kelia tiekėjo pajėgumai ir kompetencija teikti numatytas paslaugas. *Rekvizitai.lt* duomenimis, įmonė įkurta tik 2016-04-19, įregistruota bute *[redacted]*, jos veiklos sritis – kita informacinių technologijų ir kompiuterių paslaugų veikla, direktorius *[redacted]*, dirba tik 1 darbuotojas (direktorius yra sutarčių vykdytojas), tačiau per 2 metus vien tik iš MITA ji gavo tris užsakymus 33 299,74 Eur sumai. 2017 m. sutartis nebuvo laiku įvykdyta ir pratęsta 3 mėn. (tokia galimybė buvo numatyta sutartyje).

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad MITA 2018 m. įsigytos patalpų nuomos paslaugos 2 dienų renginiui Litexpo rūmuose ne iš šių patalpų savininko, o iš tarpininko (UAB „*[redacted]*“, sutarties vertė 32 065 Eur), įkurto tik 2015 m., turinčio 3 darbuotojus, neužsiimančio tokio pobūdžio veikla ir galimai didesne kaina, nes jis vienintelis pateikė pasiūlymą, gavęs patvirtinimą iš patalpų savininko, kad reikiamu laikotarpiu patalpos yra laisvos.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad MITA renginių organizavimas taip pat perkamas iš tarpininkų, kuriuose dirba 1–2 darbuotojai (UAB „*[redacted]*“) ar tiek darbuotojų juos organizuoja (UAB „*[redacted]*“). Sutarties vykdymo metu buvo pakeistos sutarties sąlygos, turinčios tiesioginę įtaką paslaugų rezultatui (renginio laikas ir trukmė, UAB „*[redacted]*“). Renginių dalyvių sąrašai (planuota 650 ir 150 asmenų) nepateikti (UAB „*[redacted]*“). Renginių kokybės įvertinimas (dalyvių anketavimas po renginių) nebuvo atliktas, todėl negalime įvertinti, ar patenkinti dalyvių lūkesčiai.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad MITA interneto svetainės kūrimo paslaugas 2018 m. pirko iš UAB „*[redacted]*“. Internetinio tinklalapio sukūrimo paslaugos įsigytos iš projekto „Naujo tipo (inovatyviųjų ir ikiprekybinių) viešųjų pirkimų skatinimas“ lėšų skelbiamos apklausos būdu (mažos vertės pirkimas) CVPIS priemonėmis. Pirkimui suplanuota 50 000 Eur. Pasiūlymus pateikė du dalyviai (UAB „*[redacted]*“ ir UAB „*[redacted]*“), nors kvietimą dalyvauti pirkime priėmė dar 6 tiekėjai (UAB „*[redacted]*“, UAB „*[redacted]*“, UAB „*[redacted]*“, MB „*[redacted]*“, UAB „*[redacted]*“, UAB „*[redacted]*“), atsisakė dalyvauti UAB „*[redacted]*“. Pasiūlymai vertinti pagal ekonominio naudingumo kriterijų dviem etapais (techniniai pasiūlymai, kriterijus – kokybė, ir kaina (60/40 santykiu)). UAB „*[redacted]*“ skirta 52,8 balo, UAB „*[redacted]*“ – 34,8 balo, pasiūlymų kainos atitinkamai 49 999,62 Eur ir 42 350 Eur. Pastebėtina, kad laimėjusiu išrinktas pasiūlymas didesne kaina (iš viso laimėtojas surinko 86,68 balo, kitas dalyvis – 74,80 balo). Sutartyje numatyta, kad ji

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **NVI iš MB** „
2016–2018 m. vykdė mažos vertės pirkimus vėdinimo ir kondicionavimo prekėms, įrengimo, remonto darbams įsigyti. Pirkimų paraiškose nurodoma, jog pirkimai vykdyti kreipiantis į vieną tiekėją, kadangi su juo galioja ilgalaikė sutartis Nr. PS2015-61. Pirkimo paraiškose nurodoma, jog 2016 m. ir 2018 m. vykdyti planuoti pirkimai, 2017 m. dalis pirkimų neplanuoti. 2017 m. vykdyta 19 neskelbiamų pirkimų iš šios įmonės, kreipiantis į vieną tiekėją bei nekeliant jokių kvalifikacinių ar kitų reikalavimų, neaprašant detalai pirkimo objekto. Daugeliu atvejų, tiekėjo komerciniai pasiūlymai, kurie fiksuoti kaip pirkimo rezultatas, pažymėti ankstesne data, nei pirkimo inicijavimo dokumentai, todėl darytina išvada, kad procedūros atliekamos formaliai, neužtikrinant VPI įtvirtintų principų laikymosi. Galimai pirkimai skaidomi į mažesnius pirkimus tam, kad neviršytų mažos vertės pirkimo sumos. Dažnu atveju panašių prekių ar paslaugų atlikimo pirkimai vykdomi pagal skirtingus BVPŽ kodus. NVI pateikė ne visas pagal vykdytus pirkimus sudarytas sutartis, išrašytas sąskaitas faktūras, įsigytų prekių priėmimo – perdavimo aktus, atliktų darbų aktus.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **NVI iš UAB** „
pirko baldus. 2016 m. vykdyta 18 mažos vertės neskelbiamų neplaninių pirkimų baldams įsigyti. Pirkimai vykdyti kreipiantis į vieną tiekėją. Siūlomo kviesti tiekėjo pagrindimas – socialinė įmonė. Patikrinus socialinių įmonių, kurių veiklos sritis yra baldų gamyba, sąrašą nustatyta, jog tokių įmonių rinkoje yra daugiau. Darytina prielaida, jog pirkimai skaidomi į mažesnius pirkimus tam, kad neviršytų mažos vertės pirkimo sumos. Atkreiptinas dėmesys į tai, jog kai kurių baldų pirkimų paraiškose kaip pirkimo pagrindimas nurodoma, jog perkama iš tokių institucijos pirkimų plano eilučių, ir pagal tokius BVPŽ kodus kaip „Polietileno maišai ir maišeliai šiukšlėms bei atliekoms“ (19640000-4), „Vandenilis, argonas, inertinės dujos, azotas ir deguonis“ (24111000-5), „Grindų padengimas apsaugine emulsija“ (90910000-9), „Tepalinės alyvos ir tepimo priemonės“ (09211000-1), „Informacinės rodyklės, lentelės ir standai“ (44423450-0), „Statybos darbai“ (45000000-7) ir kt., nors pirkimo objektu nurodomi baldai. 2016-08-18 pirkime Nr. V50-479, pirktos 3 kėdės, vertė 54,45 Eur su PVM, institucija elektroniniu paštu atskleidė tiekėjui pirkimui skiriamą lėšų sumą. NVI nepateikė pagal vykdytus pirkimus sudarytų sutarčių, sąskaitų faktūrų, įsigytų prekių priėmimo – perdavimo aktų. Viešojoje erdvėje minima, kad UAB „
vadovas, „ vadovas, buvęs VĮ „
vadovas, „, teisiamas dėl piktnaudžiavimo pareigomis ir įgaliojimais, kaltinamas iššvaistęs įmonės turtą, klastojęs dokumentus, davęs kyšių bei apgaulingai tvarkęs buhalterinę apskaitą. Taip yra viešojoje erdvėje minima apie galimai neskaidrių pirkimų vykdymą Kalėjimų departamente, kai įmonė laimėjo pirkimo dalį tiekti minkštąjį inventorių (čiužiniai, patalynė ir kt.), nors faktiškai tokios produkcijos gamyba ir prekyba neužsiima. *Rekvizitai.lt* yra deklaruojama, kad NVI patenka į pirkėjų penketuką pagal sutarčių sumas, su kuriuo bendradarbiauja UAB „
“, deklaruotina sudarytų sutarčių vertė nuo 2015 m. yra 152 000 Eur.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **ŠAC iš švietimo centro ir švietimo centro** 2018 m. pagal supaprastinto atviro pirkimo procedūras pirkė mokymo paslaugas. 2018-07-31 dienos protokole Nr. 6 ŠAC pirkimų komisija įvertino konkurse dalyvaujančių tiekėjų švietimo centro (1 pirkimo dalis) ir švietimo centro (2 pirkimo dalis) pateiktas kainas. Pasiūlymų kainų suma sudarė 201.285,00 Eur sumą, o projekto pirkimo plane numatyta suma buvo 194.354,00 Eur. Dėl šios priežasties nutarta viešojo pirkimo procedūras atnaujinti skelbiamų derybų būdu. Būdas grindžiamas VPI 63 str. 1 d. 2 p. Supaprastinto atviro pirkimo „Mokymo paslaugos“ konkurso sąlygos vidaus auditui pateiktos nebuvo, todėl vertintos skelbiamų derybų konkurso sąlygos. Vidaus audito metu analizuojant skelbiamų derybų konkurso sąlygas, nustatyta, kad pirkimo objektas buvo skaidomas į 2 dalis. 1 dalis – Ikimokyklinio ugdymo metodinės medžiagos rengėjų mokymai ir konsultavimas (80 val. mokymų ir 10 žmonių stažuotė). Laimėtojas – švietimo centras. 2 dalis – Priešmokyklinio ugdymo metodinės medžiagos rengėjų mokymai ir konsultavimas (80 val. mokymų ir 6 žmonių stažuotė). Laimėtojas – švietimo centras. Pastebėtina, kad kiekvienai pirkimo daliai pasiūlymą pateikė tik po vieną tiekėją, o konkurso sąlygų 2.1. p numato, kad tiekėjai gali teikti pasiūlymus tik vienai daliai. Vidaus audito metu, peržiūrėjus abiejų tiekėjų veiklos sritis, nepastebėta, kad kažkuris iš tiekėjų vykdo tik konkrečios pirkimo dalies paslaugas, t. y. tikėtina, kad abu tiekėjai turėjo pakankamą

kompetenciją dalyvauti abiejų pirkimo objekto dalių konkurse ir taip varžytis dėl geresnės kainos pateikimo, tačiau perkančioji organizacija tai apribojo. Be to, abu paslaugų teikėjai, pasiūlymus teikę pasitelkdami kitus tiekėjus: švietimo centras – UAB „ „, „ Ekspertų grupė sudaryta iš fizinių asmenų. Viena iš jų – švietimo centro (kito tiekėjo) darbuotoja metodininkė; švietimo centras – VšĮ „ „ „ švietimo centras UAB „ „ „, pirkimo dokumentuose pristato, kaip ilgametę mokymų organizavimo patirtį turinčią įmonę, vykdžiusią daug mokymų ir stažuotų pedagogams. Taip pat nurodoma, kad šis partneris paslaugos teikimo metu organizuos mokymų organizavimo, konsultavimo veiklą ir stažuotę Italijoje. Šios paslaugos tiekėjo kainos pasiūlyme sudaro beveik pusę viso pasiūlymo sumos, nevertinant to, kad nebuvo gauti dokumentai, kas konkrečiai užims Rengėjų grupės vadovo paslaugas, už kurias pasiūlyme siūloma kaina – 18 408 Eur. Vidaus audito metu ieškota viešai prieinamos informacijos apie UAB „ „ „. Nustatyta, kad skirtinguose informacijos šaltiniuose, įmonė savo veiklą aprašo skirtingai: i) Teisė, draudimas, finansai, verslo konsultacijos, tyrimai; ii) Reklamos paslaugos, konsultacijų paslaugos, tyrimai, ekspertizės; iii) Rinkodara, viešieji ryšiai, viešosios nuomonės apklausos. Taip pat nustatyta, kad UAB „ „ „ vadovas yra tas pats asmuo kaip ir kitoje pirkimo dalyje dalyvavusio švietimo centro pasitelkto tiekėjo VšĮ „ „ „.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad ŠAC iš VšĮ „ „ „ 2017 m. pagal sutartį Nr. (40.4)ESLL3-1-88 pirko 5 specializuotų knygų pristatymus ne mažiau kaip 5 švietimo centruose / mokyklose. Remiantis tiekėjų apklausos pažyma Nr. SP-(ESLL3)-7 kreiptasi į vieną tiekėją, kuris pateikė pasiūlymą. Sudaryta sutartis už 9 794,95 Eur. Tiekėjas savo pasiūlyme nurodo, kad pristatymų lektoriai bus ir „ „ „, kurie, pagal viešai prieinamą informaciją yra atitinkamai progimnazijos vadovas ir pagrindinės mokyklos vadovas. Nepateikta įrodymų, kad organizuoto konkurso pirkimo objekto – knygų pristatymų atlikimą galėjo atlikti tik šie lektoriai (kreipimasis į vieną tiekėją), bei ar šie lektoriai turi teisę verstis tokia veikla.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad ŠMPF 2017-11-07 inicijuotas pirkimas neskelbiamos apklausos žodžiu būdu, kurio objektas „Epale lektoriaus paslaugos mokymams“. Pirkimo sutartis sudaryta žodžiu, 2017-11-30 pirkimo laimėtojas MB „ „ „ išrašė sąskaitą už „Epale komunikacijos mokymus“ 1 000 Eur su PVM sumai. Dokumentai, patvirtinantys faktinį šių paslaugų suteikimą (mokymų dalyvių sąrašas, programa ar pan.) nepateikti. Remiantis viešai internete pateikiama informacija įmonės MB „ „ „ pagrindinė veikla yra socialinių tinklų marketingas, informacijos apie mokymų paslaugų teikimą įmonė nedeklaruoja. 2017-03-09 inicijuotas mažos vertės pirkimas dėl „Epale Lietuva“ paskyros „Facebook“ socialiniame tinkle administravimo paslaugų neskelbiamos apklausos žodžiu būdu per CVPIS. 2017-04-18 inicijuotas mažos vertės pirkimas dėl „Europass“ ir „Euroguidance“ „Facebook“ paskyros administravimo paslaugų neskelbiamos apklausos raštu būdu ne per CVPIS. Abiejų pirkimų laimėtojas MB „ „ „ (sutarčių sumos – 7 986 Eur su PVM už „Epale Lietuva“ bei 18 140,32 Eur su PVM už „Europass“ ir „Euroguidance“ paskyrų administravimo paslaugas). 2018 m. inicijuotas bendras mažos vertės „Epale“, „Europass“ ir „Etwinning“ „Facebook“ paskyrų administravimo paslaugų pirkimas skelbiamos apklausos būdu, kurio laimėtojas MB „ „ „ (sutarties suma 69 938 Eur su PVM).

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad ŠMPF įsigyjant edukacinių programų įgyvendinimo vaikų vasaros stovyklose paslaugas (pirkimai vykdomi supaprastinto atviro konkurso būdu) numatoma pirkimo sąlyga, jog perkančioji organizacija turi teisę pirkti iki 300 proc. (su tiekėjo sutikimu) didesnę kiekį paslaugų pagal tiekėjo pasiūlytus įkainius. Remiantis institucijos pateiktais duomenimis nustatyta atvejų, kuomet papildomai perkamas paslaugų kiekis yra virš 100 proc. didesnis nei buvo numatyta pirminėje paslaugų teikimo sutartyje. Nustatyta atvejų, kai sutarčių bei susitarimų dėl papildomo paslaugų kiekio pirkimo sudaryti tą pačią dieną, pvz., VšĮ „ „ „, 2016 m. sudarytos sutartys bei susitarimai (3 sutartys 42 515,4 Eur ir 3 susitarimai 55 297,1 sumai), VšĮ „ „ „, (sutartis 6 526,50 Eur, susitarimas 13 176,50 Eur), Labdaros fondas „ „ „ (2 sutartys 17 337,50 Eur, 2 susitarimai 34 675 Eur), VšĮ Vaikų ir jaunimo centras „Džiaugsmo slėnis“ (2 sutartys 9 855 Eur, 2

susitarimai 19 710 Eur), UAB „ „ (sutartis 6 570 Eur, susitarimas 13 140 Eur). **Tokiu būdu pažeista VPĮ 92 str. 7 d. dėl papildomų paslaugų apimčių pirkimo.**

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **ŠMPF** 2016-01-04 su UAB „Veikmė“ pasirašyta sutartis dėl komunalinių paslaugų teikimo. Viešojo pirkimo komisijos nutarimu pirkimas vykdytas supaprastinto neskelbiamo pirkimo apklausos būdu, kadangi buvo atsižvelgta į nuomojamų patalpų inžinerinių tinklų savybes bei tai, jog komunalinių paslaugų teikimą gali administruoti tik vienintelis tiekėjas – pastato savininkas UAB „ „. Viešai internete pateikiama informacija, jog UAB „ „ pagrindinė veiklos sritis yra statybinės paslaugos.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **UPC** pirkto Bendrojo ugdymo mokytojų kompetencijų tobulinimo mokymų dalyvių apgyvendinimo paslaugas (nakvynė ir maitinimas) iš UAB „ „ (2018-03-19 sutartis Nr. BU4-5). Supaprastintas pirkimas atviro konkurso būdu apgyvendinimo ir maitinimo paslaugoms įsigyti bendrojo ugdymo mokytojų tobulinimo mokymų metu. Planuojama pirkimo vertė – 65 580,33 Eur be PVM. Pirkimo sąlygose iškeliamas vienas kvalifikacinis reikalavimas tiekėjams – tiekėjo bendrosios metinės visos veiklos pajamos kiekvienais finansiniais metais per pastaruosius 3 finansinius metus arba per laiką nuo tiekėjo įregistravimo dienos turi būti ne mažesnės kaip 30 000 Eur be PVM. Kyla abejonių dėl tokio kvalifikacinio reikalavimo iškėlimo poreikio bei galimai sudaromų sąlygų konkrečiam paslaugų teikėjui. Sutartis galioja iki 2019-10-28. Remiantis techninės specifikacijos reikalavimais, yra numatyta, kad iš viso bus reikalinga apie 1800 nakvynių skirtinguose Lietuvos miestuose. Peržiūrėjus pateiktus paslaugų priėmimo-perdavimo aktus, nustatyta, kad iki 2018 m. pabaigos suorganizuotos tik 408 apgyvendinimo ir maitinimo paslaugos. Kas mėnesį perkančioji organizacija turi pateikti informaciją apie nakvynių poreikį – mokymų vietas, dalyvių skaičius ir sąrašas. Pastebėtina, kad priėmimo-perdavimo aktuose nėra pateikiama išsami informacija apie dalyvių sąrašą – pateikiamas tik nakvynių skaičius konkretaus miesto atžvilgiu, tačiau suteiktų nakvynių ir maitinimo skaičiui pagrindimo nėra. Sutarties vertė – 40 979,17 Eur su PVM, panaudota sutarties suma 2018-12-05 datai – tik 13 463,46 Eur su PVM. Planuota pirkimo vertė – 71 482,56 Eur su PVM. Atsižvelgiant į tai, kyla abejonių dėl sklandaus ir patikimo pirkimų plano sudarymo bei racionalaus planuojamų lėšų vertinimo.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **UPC** pirko Trumpųjų stažuotių įgyvendinimo paslaugas (maitinimas, nakvynė Lietuvoje) iš UAB „ „ (2018-05-17 sutartis Nr. BU4-12). Supaprastintas pirkimas atviro konkurso būdu trumpųjų stažuotių (60 vnt.) įgyvendinimo paslaugoms įsigyti konkrečiose Lietuvos apskrityse. Planuojama pirkimo vertė – 40 185,12 Eur be PVM. Nėra aišku, kaip buvo nustatomas konkretus stažuotių skaičius kiekvienos apskrities atžvilgiu, taip pat neaišku, kiek kiekvienoje apskrityje dalyvaus dalyvių (viso – 60 dalyvių). Pirkimo sąlygose iškeliami kvalifikaciniai reikalavimai tiekėjams – tiekėjas turi pasiūlyti bent 1 kvalifikuotą specialistą, turintį būtinas žinias ir patirtį, reikalingą sutarčiai įvykdyti ir galintį suteikti stažuotių organizavimo paslaugas (turi būti įgijęs aukštąjį universitetinį ar jam prilygintą išsilavinimą; per pastaruosius 3 metus turi būti suorganizavęs ne mažiau kaip 60 mokymų/konferencijų); per pastaruosius 3 metus arba per laiką nuo tiekėjo įregistravimo dienos turi būti įvykęs arba vykdo bent vieną ar daugiau mokymų dalyvių apgyvendinimo ir maitinimo organizavimo paslaugų sutartį, kurių bendra vertė ne mažesnė kaip 24 000 Eur be PVM. Kyla abejonių dėl perteklinio reikalavimo – kvalifikuoto specialisto – iškėlimo pagrįstumo bei galimai sudaromų sąlygų konkrečiam tiekėjui. Pirkimo metu tiekėjai teikė užklausas su prašymais sumažinti keliamą reikalavimą dėl kvalifikuoto specialisto patirties užtikrinimo – jų nuomone ribojama konkurencija, galimai sudaromos sąlygos konkretiems paslaugų teikėjams. Reikalavimas kvalifikuotam specialistui buvo sumažintas – per pastaruosius 3 metus turi būti suorganizavęs ne mažiau kaip 15 mokymų/konferencijų. Pirkimo laimėtoju buvo atrinktas UAB „ „, pasiūlęs mažiausią kainą, tačiau nurodytu terminu tiekėjas nepateikė pašalinimo pagrindų nebuvimo ir kvalifikacijos reikalavimų atitikties dokumentų, todėl buvo atmestas. Atrinktas kitas tiekėjas eilės tvarka pagal mažiausią kainą – UAB „ „, tiekėjas po priimto sprendimo pateikė visą reikalingą informaciją, kuri atitiko reikalavimus, tačiau dėl neaiškių priežasčių – atsisakė sutartį pasirašyti. Atsižvelgiant į tai, tiekėju atrinktas paskutinis eilėje likęs tiekėjas UAB „ „, kurio pasiūlyta kaina

buvo didžiausia iš visų neatmestų pirminių pasiūlymų – 44 776,4 Eur. Peržiūrėjus pateiktus UAB „...“ dokumentus, pastebėta, kad specialistė, kurią siūlė tiekėjas (įmonės direktorė ...) yra buvusi UAB „...“ darbuotoja (šioje įmonėje dirbo 3 metus ir buvo renginių organizavimo projektų vadovė). Rizika, kad dėl neaiškių priežasčių laimėtojas paskelbti tiekėjai arba nepateikia reikalingų dokumentų, arba atsisako pasirašyti paslaugų teikimo sutartį, ir laimėtoju paskiriamas didžiausią kainą iš neatmestų tiekėjų pasiūlęs tiekėjas UAB „...“. Peržiūrėjus UAB „...“ pateiktus dokumentus dėl kvalifikacijos reikalavimo atitikties, pastebėta, kad šios sutarties įgyvendinimui bus paskiriamas kvalifikuotas specialistas – ... – įmonės direktoriaus žmona (pateiktas santuokos liudijimas). Sutartis galioja iki 2020-07-17. Remiantis techninės specifikacijos reikalavimais, yra numatyta, tiekėjas privalo per 26 mėnesius nuo sutarties pasirašymo dienos pagal pateiktą stažuotių grafiką suorganizuoti 60 stažuotių skirtingose savivaldybėse (apgyvendinimas ir maitinimas), kanceliarinių priemonių suteikimas, pažymėjimų parengimas. Peržiūrėjus pateiktus priėmimo-perdavimo aktus ir sąskaitas faktūras, pastebėta, kad nėra aiškaus pagrindimo, kur vyko stažuotės, kokie dalyviai dalyvavo – suteiktų paslaugų kiekių pagrindimo. Pažymėtina, kad tiekėjas pasibaigus kiekvienai stažuotei, turi pateikti užpildytas dokumentų formas: stažuotės dalyvio apklausos anketas, stažuotės dalyvių sąrašus su parašais kiekvieną renginio dieną, stažuotės dalyvių apklausos anketų suvestinę (el. versiją), išduotų pažymėjimų sąrašą, kiekvienos stažuotės pažymėjimo kopiją, išduotų stažuotės pažymėjimų suvestinę (popierinę ir el. versiją), stažuotės kokybės vertinimo anketas bei šių anketų statistinę suvestinę. Vidaus audito metu tokia pagrindžianti informacija nebuvo pateikta. Peržiūrėjus pateiktus paslaugų priėmimo-perdavimo aktus taip pat pastebėta, kad faktiškai stažuotių paslaugos suteiktos tik 16 dalyvių (aktas 2018-11-09 Nr. BU5-37 6 dalyviai; aktas 2018-11-30 Nr. BU5-47 10 dalyvių), panaudota sutarties suma – 3 980 Eur su PVM. Kyla abejonių dėl neefektyvaus lėšų planavimo ir nepagrįstų paslaugų pirkimo (ES lėšų įsisavinimo), kai praėjus beveik metams nuo sutarties pasirašymo, paslaugos įgyvendintos tik 9% nuo visos sutarties apimties.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **UPC** pirko Seminarų visos dienos mokyklos modelius išbandžiusioms mokykloms parengimo ir įgyvendinimo, jų konsultavimo ir metodinių rekomendacijų parengimo paslaugas iš **VŠĮ „...“** (2018-08-21 sutartis Nr. SV9-1897) supaprastinto atviro konkurso būdu. Pirkimo objektas neskaidomas. Laimėtojas bus atrenkamas vertinant ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą pagal kainos ir kokybės santykį. Pirkimo sąlygose numatyta 10 kvalifikacijos reikalavimų tiekėjams – turėti tam tikrą skaičių tam tikros srities ekspertų. Pastebėtina, kad reikalavimai yra pakankamai aukšti ir galimai galėjo ženkliai riboti tiekėjų konkurenciją bei lygiateisiškumą, kadangi pirkimu susidomėjo keli tiekėjai, bet pasiūlymą pateikė tiek vienas – laimėtojas. Pirkimo dokumentuose nustatyti tokie reikalavimai: visi ekspertai turi turėti aukštąjį universitetinį išsilavinimą; ne mažiau kaip 2 ekspertai turi turėti daktaro kvalifikacinį laipsnį: 1 – socialinių mokslų edukologijos krypties; 1 – visuomenės sveikatos mokslų krypties; ne mažiau kaip 1 ekspertas turi turėti organizacinės psichologijos magistro laipsnį; bent 1 ekspertas turi turėti ne mažiau 2 metų per pastaruosius 3 metus darbo mokykloje, kuri vykdo ugdymą visos dienos mokyklos būdu organizavimo, patirties; bent 1 grupės narys turi turėti ne mažiau 3 metų per pastaruosius 5 metus neformaliojo vaikų švietimo organizavimo patirties; ne mažiau kaip 1 ekspertas turi turėti nacionalinio lygmens dokumentų, rekomendacijų ar metodinės medžiagos skirtos mokykloms ar mokytojams, rengimo patirties; ne mažiau kaip 1 ekspertas turi išmanyti įtraukiojo ugdymo principus: būti dalyvavęs tarptautinėse ar nacionalinėse darbo grupėse, komisijose, rengęs nacionalinio ar tarptautinio lygmens dokumentus, rekomendacijas ar metodinę medžiagą apie įvairių vaikų (pvz., turinčių specialių poreikių) ugdymą bendrosios paskirties mokyklose; ne mažiau kaip 1 ekspertas turi turėti aplinkų ir / ar patalpų pritaikymo priešmokykliniam ar bendrajam ugdymui reikmėms pagal universalaus dizaino principus patirties; ne mažiau kaip 3 ekspertai turi turėti konsultavimo ir / ar mokymų skirtų mokyklų veiklos kokybės tobulinimui patirties. Sutartis pasirašyta 2018-08-21 (vertė 45 000 Eur), sutartis galiojo iki 2019-01-21. Peržiūrėjus pateiktus paslaugų priėmimo-perdavimo aktus, pastebėtina, kad seminarų programų parengimas ir 3 seminarų įgyvendinimas buvo atliktas iki 2018-10-05 (parengtų seminarų programų įrodymai nepateikti, todėl nėra galimybės nustatyti, kada įvyko visi 3 seminarai, kiek ir kokios mokyklos juose dalyvavo). 40 mokymų

konsultavimas ir metodinių rekomendacijų kurti visos dienos mokyklą parengimas buvo atlikti iki 2018-12-10 (įgyvendintų konsultacijų 40 mokyklų įrodymai nepateikti, todėl nėra galimybės nustatyti, kiek iš viso konsultacijų surengta, ar tikrai 40 mokyklų konsultuotos, ar per tokį neypatingai ilgą laikotarpį buvo galimybė efektyviai suteikti konsultacijas tokiam kiekiui mokyklų; metodinės rekomendacijos taip pat nepateiktos). Atkreiptinas dėmesys, kad vykdant kokybinį pateikto pasiūlymo vertinimą, ekspertai pateikė pastabų dėl seminarų programų turinio bei konsultacijų mokyklose organizavimo ir įgyvendinimo kokybės pirkimo sąlygoms. Kyla abejonių dėl suteiktų paslaugų turinio kokybės bei faktinės naudos ugdymo įstaigoms. Seminarų programos bei konsultacijų organizavimo ir įgyvendinimo dokumentacija (projektų paslaugų aprašymai) nepateikta.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **UPC** su tiekėju **MB** „**2016–2018 m. bendra sudarytų sutarčių vertė siekė 57 420 Eur. Faktiškai šio tiekėjo teiktos paslaugos buvo susiję su įvairių konsultacijų ir renginių organizavimu, skirtų specialistams, dirbantiems su vaikais, turinčiais elgesio ir emocijų sutrikimų ar autizmo požymius. Įmonė įsteigta 2016-04-06, tačiau jau 2016-08-19 su ja sudaroma pirma sutartis 14800 Eur sumai, iki 2017 m. pabaigos pasirašomos 6 sutartys 66 320 Eur sumai. Pastebėta, kad viešojoje erdvėje nėra informacijos apie tai, kokia veikla užsiima šis paslaugų teikėjas, nėra informacijos apie įmonės vadovą, darbuotojų skaičių. Tiekėjas daugiau nėra sudaręs jokių viešojo pirkimo sutarčių, išskyrus su UPC. Kyla abejonių, ar toks paslaugų teikėjas tikrai gali teikti tokias specifines paslaugas, kokius išorės resursus pasitelkia, kad galėtų įgyvendinti pasirašytas sutartis (ne visais atvejais prie pirkimo dokumentų buvo pridėti tiekėjo pateikti pasiūlymai, tais atvejais, kai pasiūlymas buvo pridėtas, pastebėta, kad pasiūlymuose nėra įvardinta, ar tiekėjas pasitelks ekspertus šių paslaugų suteikimui). Kadangi pagrinde pirkimai su šiuo tiekėju buvo vykdomi apie juos neskelbiant (mažos vertės pirkimai), nekeliant kvalifikacinių reikalavimų bei iš anksto neplanuojant, darytina prielaida, kad galimai šis tiekėjas gali būti proteguojamas šių paslaugų teikimui. Šių paslaugų pirkimai vykdyti iš anksto apie juos neplanuojant. Peržiūrėjus perkamų paslaugų objektus, kyla abejonių, dėl tokių paslaugų pirkimo poreikio pagrįstumo, jų faktinio efektyvumo ir tiesioginės naudos gavėjams (kaip panaudojami gauti rezultatai). Atkreiptinas dėmesys, kad teikiamos paslaugos yra susijusios su specifine sritimi, t.y. vaikais, turinčiais elgesio sutrikimų bei autizmo spektro sutrikimų. Todėl galimai pirkimus turėjo vykdyti SPPC.**

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **UPC** **pirko iš MB** „**pirko Informacinės kampanijos, susijusios su elgesio ir emocijų bei autizmo spektro sutrikimų turinčių vaikų integracijos priemonėmis, organizavimo paslaugas (2016-08-19 sutartis Nr. F5-91). Vykdytas neplaninis mažos vertės pirkimas apklausos būdu, planuojama pirkimo vertė – 15 000 Eur. Perkamas filmo apie elgesio ir autizmo spektro sutrikimų turinčių vaikų integracijos galimybės sukūrimas bei 3 viešinio renginių organizavimo paslaugos (temos pristatymas, patalpų ir įrangos paruošimas, dalyvių maitinimas). Kreipiamasi į vieną tiekėją – MB „**„Tiekėjas pateikė pasiūlymą 14 800 Eur sumai. Patvirtinamas laimėtoju, sutartis pasirašyta 2016-08-19. Peržiūrėjus pateiktą paslaugų priėmimo-perdavimo aktą ir sąskaitą-faktūrą, pastebėta, kad nėra pakankamo atliktų paslaugų pagrindimo, t. y. paslaugos įvardintos viena eilute „informacinės kampanijos organizavimo paslaugos“, nėra galimybės įvertinti, ar filmas buvo sukurtas, ar suorganizuoti 3 renginiai, kas juose dalyvavo, kiek dalyvių dalyvavo ir kt. MB „**„viešojoje erdvėje nėra informacijos apie šio tiekėjo vykdomą veiklą. Galimai neplaninis pirkimas buvo vykdomas orientuojantis į konkretų tiekėją.******

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **UPC** **iš MB** „**pirktos Viešosios konsultacijos ir priemonių, skirtų elgesio/emocijų ir autizmo spektro sutrikimų turinčių vaikų ugdymui pristatymo, vykdymo paslaugas (2016-12-22 sutartis Nr. F5-208). Vykdytas neplaninis mažos vertės pirkimas apklausos būdu, planuojama pirkimo vertė – 5 800 Eur. Perkamos 1 viešosios konsultacijos, pristatančios elgesio/emocijų bei autizmo spektro sutrikimų turinčių vaikų integracijos ir socializacijos galimybes į ugdymo įstaigas, suteikimo paslaugos ir priemonių, skirtų tokių vaikų ugdymui, pristatymas. Kreiptasi į vieną tiekėją – MB „**„Tiekėjas pateikė pasiūlymą 5 720 Eur sumai. Atkreiptinas dėmesys, kad pirkimo paraiška parengta 2016-12-20, tiekėjas pasiūlymą pateikė 2016-12-22, laimėtoju patvirtintas 2016-12-22, sutartis pasirašyta 2016-****

12-22, paslaugos suteiktos iki 2016-12-29 (sąskaita išankstiniam apmokėjimui suformuojama 2016-12-23, paslaugų priėmimo-perdavimo aktas 2016-12-29). Techninėje specifikacijoje numatyta, kad paslaugos turi būti suteiktos iki 2016-12-29. Atsižvelgiant į tai, kyla pagrįstų abejonių dėl tokio pirkimo poreikio atsiradimo (pirkimas neplaninis), paslaugų faktinio suteikimo turinio kokybės ir atlikimo laiko. Pirkimas vykdytas metų pabaigoje galimai siekiant įsisavinti valstybės biudžeto lėšas.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **UPC iš MB** „
pirko Konsultacijų mokykloms ir specialiojo ugdymo centrams organizavimo ir vykdymo paslaugas (2017-07-13 sutartis Nr. F5-112). Vykdytas neplaninis mažos vertės pirkimas apklausos būdu, planuojama pirkimo vertė – 19 000 Eur. Perkamos 20 konsultacijų mokyklų ir specialiojo ugdymo centrų pedagogams ir specialistams, kaip organizuoti autizmo, elgesio ir emocijų sutrikimų turinčių vaikų ugdymą, teikti kompleksinę pagalbą ir kt. Konsultacijos turi vykti įvairiose Lietuvos savivaldybėse, kurių įstaigas pateiks PO. Kreipiamasi į vieną tiekėją – MB „
“, tiekėjas pateikia pasiūlymą 18 000 Eur sumai, tiekėjas patvirtinamas laimėtoju, sutartis pasirašoma 2017-07-13. Peržiūrėjus pateiktus paslaugų priėmimo-perdavimo aktus ir sąskaitas-faktūras, pastebėtina, kad juose nėra pakankamo atliktų paslaugų pagrindimo, t.y. paslaugos įvardintos viena eilute „<...> konsultacijų organizavimo ir vykdymo paslaugos“, nėra pakankamo pagrindimo, kur buvo organizuotos ir įgyvendintos konsultacijos, kokiose įstaigose.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **iš MB** „
“ pirktos Specialistų ir pedagogų įgūdžių tobulinimo konsultacinių renginių dirbti su elgesio ir emocijų bei autizmo spektro sutrikimų turinčiais vaikais įgyvendinimo paslaugos (2017-10-09 sutartis Nr. F5-117). Mažos vertės pirkimas apklausos žodžiu būdu, neplaninis, planuojama pirkimo vertė – 9 900 Eur. Perkamos specialistų ir pedagogų įgūdžių tobulinimo konsultacinių renginių dirbti su elgesio ir emocijų autizmo spektro sutrikimų turinčiais vaikais programos parengimas bei pagal parengtą programą vykdyti 3 konsultacinių renginių ciklą po 2 dienas. Kreipiamasi į vieną tiekėją – MB „
“. Vidaus audito metu nepateiktas tiekėjo pasiūlymas. Sutartis pasirašyta 2017-10-09, sutarties vertė – 9 900 Eur. Pastebėtina, kad neplaninio pirkimo paraiška suformuota 2017-10-04, tiekėjų apklausos pažymoje užfiksuota, kad tiekėjas pasiūlymą pateikė 2017-10-03, pati pažyma suformuota 2017-10-06, sutartis pasirašyta 2017-10-09. Planuojama pirkimo vertė sutampa su tiekėjo pasiūlyta kaina. Atsižvelgiant į tai, kyla abejonių dėl šio pirkimo organizavimo konkrečiam tiekėjui. Paslaugos buvo suteiktos iki 2017-12-12 (paslaugų priėmimo-perdavimo akto data 2017-12-12, SF – 2017-12-13). Peržiūrėjus pateiktą paslaugų priėmimo-perdavimo aktą ir sąskaitą-faktūrą, pastebėtina, kad nėra pakankamo atliktų paslaugų pagrindimo, t.y., paslaugos įvardintos viena eilute „specialistų ir pedagogų įgūdžių tobulinimo konsultacinių renginių <...> įgyvendinimo paslaugos“, nėra aišku, kiek renginių buvo suorganizuota, kiek dalyvių juose dalyvavo.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **MB** „
“ pirktos Informacinės kampanijos renginių tėvams ir visuomenei, susijusių su elgesio ir emocijų bei autizmo spektro sutrikimų turinčių vaikų integracijos priemonėmis, organizavimo paslaugos (2018-09-19 sutartis Nr. F5-222). Mažos vertės pirkimas apklausos būdu, neplaninis, planuojama pirkimo vertė – 9 900 Eur. Perkamos ne mažiau nei 3 informacinės kampanijos renginių tėvams ir visuomenei apie elgesio ir emocijų sutrikimų turinčių vaikų ugdymą ir integracijos galimybes organizavimo paslaugos (Vilniuje, Kaune arba Panevėžyje). Kreipiamasi į vieną tiekėją – MB „
“. Vidaus audito metu nepateikta tiekėjų vertinimo pažyma bei MB „
“ pasiūlymas. Sutartis sudaryta 2018-09-19, vertė – 9 900 Eur. Atsižvelgiant į tai, kyla abejonių dėl pirkimo vykdymo procedūros skaidrumo. Peržiūrėjus pateiktą paslaugų priėmimo-perdavimo aktą ir sąskaitą-faktūrą, pastebėtina, kad nėra pakankamo atliktų paslaugų pagrindimo, t.y., paslaugos įvardintos viena eilute „informacinės kampanijos renginių tėvams ir visuomenei <...> organizavimo paslaugos“, tik įvardinant vietas, kuriose vyko 4 renginiai bei bendras dalyvių skaičius – 180.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **UPC su VŠĮ** „
“ 2016–2018 m. sudarytų sutarčių vertė – beveik 50 000 Eur. Faktiškai šio tiekėjo teiktos paslaugos buvo susiję su analizių atlikimu, jų pristatymu švietimo visuomenei, konsultantų programos ir metodinės medžiagos parengimu srityje, kurioje dirba specialistai su elgesio, emocijų ir autizmo

spektro sutrikimus turinčiais vaikais. Viešojoje erdvėje VŠĮ „ „ savo veiklą deklaruoja kaip neformalaus švietimo mokykla, kurios pagrindinė veikla – suaugusiųjų švietimas įvairiomis veiklos sritimis. Pastebėtina, kad veiklos sritis, kuri yra susijusi su autizmo sutrikimų turinčiais vaikais, nėra įvardinta, todėl kyla abejonių, ar šis tiekėjas turi pakankamų kompetencijų atlikti perkamą paslaugą (pirkimų metu nekeliami kvalifikaciniai reikalavimai). Šių paslaugų pirkimai pagrįdė vykdyti iš anksto apie juos neplanuojant. Peržiūrėjus perkamų paslaugų objektus, kyla abejonių, dėl tokių paslaugų pirkimo poreikio pagrįstumo, jų faktinio efektyvumo ir tiesioginės naudos gavėjams (kaip panaudojami gauti rezultatai).

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **UPC pirkio iš VŠĮ „ „** mokymų „Lietuvių kalbos integravimas į visus dalykus“ tautinių mažumų pradinių klasių mokytojams vykdomo paslaugas (2017-11-09 sutartis Nr. F5-221). Mažos vertės pirkimas apklausa žodžiu, neplaninis pirkimas. Perkamos mokymų, skirtų tautinių mažumų pradinių klasių mokytojams dėl lietuvių kalbos integravimo į visus dalykus, vykdomo paslaugos. Planuojama pirkimo vertė – 9 500 Eur. Kreipiamasi į vieną tiekėją – VŠĮ „ „. Vidaus audito metu nebuvo pateiktas tiekėjo suformuotas pasiūlymas. Tiekėjų apklausos pažymoje užfiksuota, kad tiekėjas pasiūlymą pateikė 2017-10-31 (neplaninio pirkimo paraiška suformuota 2017-10-31), sutartis su tiekėju pasirašyta 2017-11-09, sutarties vertė – 9 500 Eur. Kyla abejonių dėl konkretaus tiekėjo išankstinio parinkimo šių paslaugų įgyvendinimui. Pastebėtina, kad paslaugos buvo suteiktos iki 2017-12-14 (paslaugų priėmimo-perdavimo aktas 2017-12-14, sąskaita-faktūra 2017-12-14). Atkreiptinas dėmesys, kad paslaugų teikėjas pagal techninėje specifikacijoje numatytus reikalavimus, turi įvykdyti 5 seminarus skirtinguose miestuose, sutarties galiojimas numatytas iki 2018-02-05. Atsižvelgiant į tai, kad sutartis pasirašyta 2017-11-09, o paslaugos įgyvendintos iki 2017-12-14, kyla abejonių dėl paslaugų suteikimo per neįprastai trumpą laiką, galimai nepakankamo paslaugų turinio kokybės ir tinkamumo užtikrinimo.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **UPC iš VŠĮ „ „** metodinio leidinio su vaizdo priemone – metodiniu filmu parengimo paslaugas (2018-05-17 sutartis Nr. BU4-13). Mažos vertės skelbiamos apklausos būdu pirkimas, planinis pirkimas. Perkamos metodinio leidinio su vaizdo priemone – metodiniu filmu, parengimas, skirtas mokytojui, nustatant ugdymo poreikius, ugdymo turinio pritaikymo galimybes bei ugdymo programos individualizavimą dirbant su įvairių ugdymo poreikių turinčiais vaikais. Planuojama pirkimo vertė – 48 772 Eur. Kyla abejonių dėl planuojamos pirkimo vertės nustatymo – kaip nustatyta preliminarini pirkimo vertė, ar buvo vykdytas rinkos tyrimas. Vidaus audito metu pirkimo sąlygos nepateiktos, todėl nebuvo galimybės įvertinti tiekėjams keliamų reikalavimų. Iš pateiktų pirkimo dokumentų matyti, kad skelbiamame pirkime dalyvavo 2 tiekėjai – UAB „ „ ir VŠĮ „ „. Laimėtojas atrinktas vertinant ekonominį naudingumą. Vidaus audito metu taip pat nebuvo pateikta tiekėjų pateikta informacija pirkimo sąlygų reikalavimų atitikčiai. Iš pateiktų pirkimo komisijos protokolų matyti, kad abiejų tiekėjų atžvilgiu buvo prašoma tikslinti dokumentus, po dokumentų patikslinimo UAB „ „ buvo atmestas, nes po pateiktų patikslinimų neatitiko pirkimo sąlygų reikalavimų. Paslaugų teikimo sutartis pasirašyta su VŠĮ „ „, sutarties vertė – 45 800 Eur. Tiekėjo pasiūlymo kokybinį vertinimą atliko ekspertai, suteiktas balas 61,4, kainos pasiūlymui suteiktas balas – 30. Viso – 91,4 balo. Viešojoje erdvėje platinama informacija apie VŠĮ „ „ direktorę „ „, kuri yra buvusi „ „ rajono savivaldybės tarybos narė (tarybos nario įgaliojimai nutraukti prieš terminą), tapusi VŠĮ „ „ direktorė, dalyvavo

rajo savivaldybės administracijos organizuojamame projekte su ESFA „Kompleksinių paslaugų šeimai plėtojimas Trakų rajone“, finansuojamo iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų, įgyvendinimo, konkursą laimėjo. 2016–2018 m. laikotarpiu VŠĮ „ „ patenka į UPC didžiausių tiekėjų sąrašą (9 sutartys 103 290,00 Eur sumai – metodinių leidinių ir priemonių parengimas, vizitų į užsienį programos parengimas ir įgyvendinimas, mokymų programų konkrečiomis temomis parengimas).

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **UPC iš UAB „ „** pirkio stažuočių užsienyje programų parengimo, įgyvendinimo paslaugas bei mokymų programų adaptavimą ir vykdymą pagal 2 sutartis, kurių vertė sudarė 76 849,92 Eur. Atkreiptinas dėmesys, kad įmonės UAB „ „ direktorius („ „) vadovauja ir kitoms įmonėms UAB „ „ bei UAB „ „, kurių pagrindinė veikla – pramoninių rūšių padėklų prekyba, eksportas. UAB „ „

dirba 171 darbuotojas, UAB „...“ – 2 darbuotojai. Visos įmonės įregistruotos tuo pačiu adresu. UAB „...“ įmonėje dirba 2 darbuotojai, vertinant viešojoje erdvėje deklaruotiną įmonės veiklą (bendrasis tęstinis švietimas ir profesinis mokymas bei lavinimas profesijos, pomėgių lavinimo ar tobulinimo tikslais, sportinis ir rekreacinis švietimas, kultūrinis švietimas) bei sąsajas su kitomis įmonėmis, kyla abejonių, ar įmonė gali teikti stažuotčių užsienyje programų parengimo bei įgyvendinimo paslaugas. Taip pat kyla abejonių, ar tiekėjai pasirenkami skaidriai bei formuojant reikiamus kvalifikacinius reikalavimus.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad iš UAB „...“ pirktos stažuotės Lenkijoje programos parengimo ir įgyvendinimo paslaugos (2017-06-08 sutartis Nr. BU4-4). Vykdytas neskelbiamas mažos vertės pirkimas. Perkamos stažuotės Lenkijoje programos parengimo paslaugos bei pačios stažuotės įgyvendinimo paslaugos (nuvykimas, pervežimas, apgyvendinimas, maitinimas). Pirkimo metu buvo kreiptasi į 3 tiekėjus raštu – UAB „...“, MB „...“ ir „...“ švietimo centras. Visi tiekėjai pateikė pasiūlymus, tiekėjas atrinktas mažiausios kainos principu, kvalifikaciniai reikalavimai nekelti. Mažiausią kainą pasiūlė UAB „...“ – 17 900 Eur. Sutartis pasirašyta 2017-06-08. Pastebėtina, kad stažuotės programos parengimas buvo atliktas iki 2017-07-18 (paslaugų priėmimo-perdavimo aktas 2017-07-18), kyla abejonių dėl parengtos stažuotės programos turinio kokybės per neįprastai trumpą laiką. 2017-09-21 aktas buvo koreguotas dėl pritaikyto netinkamo PVM. Pasirašytas sutarties keitimo susitarimas ir perskaičiuota sutarties kaina, nes prieš tai stažuotės programos parengimui buvo pritaikytas PVM (šioms paslaugoms PVM netaikomas). Galutinai paslaugos suteiktos iki 2017-11-15 (paslaugų priėmimo-perdavimo aktas 2017-11-15). Atkreiptinas dėmesys, kad teikiant pasiūlymą pirkimui, pasiūlymo formoje paslaugų teikimo kaina nebuvo detalizuota smulkesnėmis paslaugomis (programos parengimas, mokymai, apgyvendinimas, kelionės organizavimas, maitinimo paslaugos), pasiūlymas ir sutartis pasirašyta nurodant vieną eilutę „stažuotės programos parengimo ir įgyvendinimo paslaugos“, kurioms buvo pritaikytas 21 % PVM. Kyla abejonių dėl paslaugų suteikimo kokybės, kadangi nėra aiški šio paslaugų teikėjo veiklos sritis. Atkreiptinas dėmesys, kad įmonės UAB „...“ direktorius () vadovauja kitoms įmonėms UAB „...“ ir UAB „...“, kurių pagrindinė veikla – pramoninių rūšių padėklų prekyba, eksportas.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad iš UAB „...“ pirktos mini mokymų programų adaptavimo ir mokymų vykdymo paslaugų pirkimas, BUM projektas (2018-06-05 sutartis Nr. BU4-16). Supaprastintas atviras konkursas. Perkamos mini mokymų programų adaptavimo pagal konkrečios mokyklos situaciją paslaugos bei pačių mokymų vykdymo paslaugos skirtingose Lietuvos mokyklose (20 skirtingų mokymų temų). Pirkimas skaitomas į 20 pirkimo dalių, kiekviena dalis – atskiros tematikos mokymų programos adaptavimas ir vykdymas. Laimėtojas bus atrenkamas pagal ekonomiškai naudingiausią vertinimo kriterijų. Pirkimo sąlygose numatyti kvalifikaciniai tiekėjų reikalavimai, susiję su lektorių išsilavinimu ir tam tikros patirties turėjimu. Pasiūlymus pateikė VŠĮ „...“, VŠĮ „...“, UAB „...“, VŠĮ „...“. VŠĮ „...“ pasiūlymai buvo atmesti, nes kainos pasiūlymą pateikė kartu su techninės dalies pasiūlymais. UAB „...“ pasiūlymus teikė 3 pirkimo dalims – IX „Specialiųjų poreikių mokinių ugdymas“ adaptavimo ir vykdymo paslaugos; XIX „Vaikų su emocijų ir elgesio sutrikimais įtrauktiems stiprinimas“ adaptavimo ir vykdymo paslaugos; XX „Mokytojo padėjėjo veiklos modelis mokykloje“ adaptavimo ir vykdymo paslaugos. Pastebėtina, kad šioms dalims pasiūlymą teikė ir VŠĮ „...“, tačiau tiekėjo pasiūlymai buvo atmesti dėl to, kad kartu su techninės dalies pasiūlymu pateikė kainos pasiūlymą. UAB „...“ laimėjo visas šias 3 dalis, sutartis pasirašyta 2018-06-05, bendra sutarties vertė – 60 750 Eur. Didžiausią dalį pirkimo dalių – 13, laimėjo VŠĮ „...“, 4 pirkimo dalis laimėjo VŠĮ „...“. Paslaugų teikimo sutartis su UAB „...“ galioja iki 2020-01-02. Vidaus audito metu nebuvo pateikta paslaugų suteikimo fakto informacija, todėl darytina prielaida, kad mini mokymų programos dar nėra adaptuotos ir mokymai atrinktoms mokykloms dar nėra vykdomi. Kyla abejonių dėl paslaugų suteikimo kokybės, kadangi nėra aiški šio paslaugų teikėjo veiklos sritis.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **UPC iš UAB „...“** pirkto pažintinių vizitų į užsienio valstybes organizavimo paslaugas (2018-09-21 Nr. F5-230 Varšuva;

2018-09-25 Nr. F5-232 Izraelis; 2018-11-09 Nr. F5-273 Talinas; 2018-11-12 Nr. F5-275 Sankt Peterburgas). Su šiuo paslaugų teikėju 2018 m. rugsėjo–lapkričio mėn. laikotarpiu buvo sudarytos 4 paslaugų teikimo sutartys dėl pažintinių vizitų į užsienio valstybes organizavimo paslaugų teikimo. Visi pirkimai buvo vykdomi neskelbiamu būdu, 3 pirkimų atveju (Varšuva, Izraelis, Talinas) kreipiantis į vieną tiekėją UAB „“, 1 pirkimo atveju (Sankt Peterburgas) – kreipiantis į 3 tiekėjus. Vizitas į Varšuvą (2018-09-21 Nr. F5-230) – neplaninio pirkimo paraiška 2018-09-18, apklausa žodžiu, pirkimo vertė – 8 000 Eur, tiekėjo pasiūlymas pateiktas 2018-09-18, 7 800 Eur, sutartis pasirašyta 2018-09-21, paslaugos turi būti suteiktos 2018-10-01 – 2018-10-05 laikotarpiu, paslaugų perdavimo-priėmimo aktas ir SF 2018-10-08. Iš pateiktos informacijos nėra galimybės įvertinti, kiek faktiškai dalyvių vyko į šį vizitą (TS numatyta, kad 15 asmenų), paslaugų kiekis įvardintas „1 paketas“. Vizitas į Izraelį (2018-09-25 Nr. F5-232 Izraelis) – neplaninio pirkimo paraiška 2018-09-24, neskelbiama apklausa žodžiu, pirkimo vertė – 9 960 Eur, tiekėjo pasiūlymas pateiktas 2018-08-25, vertė 9 960 Eur, sutartis pasirašyta 2018-09-25, paslaugos turi būti suteiktos iki 2018-11-01, paslaugų priėmimo-perdavimo aktas 2018-10-17. Iš pateiktos informacijos nėra galimybės įvertinti, kiek faktiškai dalyvių vyko į šį vizitą (TS numatyta, kad 5 asmenys), paslaugų kiekis įvardintas „1 paketas“. Vizitas į Taliną (2018-11-09 Nr. F5-273) – neplaninio pirkimo paraiška 2018-11-07, apklausa žodžiu, pirkimo vertė – 8 000 Eur, tiekėjo pasiūlymas pateiktas 2018-11-07, vertė – 6 750 Eur, sutartis pasirašyta 2018-11-08, paslaugos turi būti suteiktos 2018-11-12 – 2018-11-16 dienomis, paslaugų priėmimo-perdavimo aktas ir SF 2018-11-28. Vizitas į Sankt Peterburgą (2018-11-12 Nr. F5-275) – neplaninio pirkimo paraiška 2018-11-08, apklausa žodžiu, pirkimo vertė – 5 000 Eur. Kreiptasi į 3 tiekėjus – UAB „“, UAB „“, UAB „“. Tiekėjų pasiūlymai 2018-11-07, mažiausią kainą 4 999,50 Eur pasiūlė UAB „“ (pasiūlymo vertė faktiškai atitinka planuojamą pirkimo vertę), sutartis pasirašyta 2018-11-12, paslaugos turi būti įgyvendintos 2018-11-20 – 2018-11-24, paslaugų priėmimo perdavimo aktas 2018-11-28. Iš pateiktos informacijos nėra galimybės įvertinti, kiek faktiškai dalyvių vyko į šį vizitą (techninėje specifikacijoje numatyta, kad 15 asmenys), paslaugų kiekis įvardintas „1 paketas“. Pirkimai buvo neplaniniai ir buvo vykdomi išskaidant juos į smulkius pirkimus pagal vizito kryptį. Pirkimai vykdyti rugsėjo – lapkričio mėnesiais, visais atvejais laimėtoju atrinktas UAB „“. Atsižvelgiant į tai, darytina prielaida dėl konkretaus tiekėjo išankstinio parinkimo teikti vizitų organizavimo paslaugas.

Viešųjų pirkimų biudžetas per mažos vertės pirkimus

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **LVJC** galimai dirbtinai skaidyti mažos vertės pirkimai: UAB „“ – 2018 m. sudarytos 5 panašaus pobūdžio sutartys (vertė 39 169,92 Eur), UAB „Saugos tarnyba Argus“ – 2018 m. sudarytos 3 panašaus pobūdžio sutartys (vertė 43 606,35 Eur).

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **LMNŠC** 2019 m. nakvyne teikiančių įstaigų paslaugoms bei apgyvendinimo paslaugoms bendrai suplanuota beveik 75 000 Eur be PVM, ir planuojama atlikti 43 apklausas. Šiuo atveju rekomenduotina svarstyti galimybę vykdyti skelbiamą (-us) pirkimus ir sudaryti ilgalaikę (-es) preliminarą (-as) sutartį (-is) su keliais tiekėjais, teikiančias apgyvendinimo paslaugas.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **NMVA** su 2014-11-24 sudaryta Licencijų pirkimo–pardavimo sutartis Nr. PS-109 dėl įsivertinimo instrumentų internetinės platformos licencijos naudojimo paslaugų (30 000 Eur sumai, 5 mėn.). Minėtos sutarties terminas buvo pratęstas du kartus (iki 2016-04-24 (12 mėn.) ir iki 2017-03-31 (11 mėn.)), sutarties sąlygos (kaina) nesikeitė. Visa sutarties su pratėsimais kaina daugiau nei 150 000 Eur. Paslaugos iš įsigytos apklausos būdu, tačiau sutarties vertė per visą jos galiojimo laikotarpį viršijo tarptautinio pirkimo ribą, todėl pasirinktas netinkamas pirkimo būdas. Be to, nustatyta, kad **NMVA** 2017 m. balandžio mėn. gavo Internetinės testavimo sistemos palaikymo paslaugas, nors viešųjų pirkimų procedūros dar nebuvo atliktos ir sutartis dėl paslaugų teikimo nepasirašyta. Paslaugų sutartis Nr. PS-43 su pasirašyta 2017-04-27.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **SKVC** iš UAB „“ „“ 2016 m. gruodžio – 2017 m. kovo mėn. tris kartus pirkė patalpų, esančių A. Goštauto g. 12, Vilniuje

remonto darbus (147 284,45 Eur). Pirmuoju atveju pirka supaprastinto atviro konkurso būdu, kitais dviem – apklausos būdu. Vadovaujantis pirkimo metu galiojusios Numatomo viešojo pirkimo vertės skaičiavimo metodikos¹⁰ 23 punktu „Darbų pirkimo verte yra visų dėl to paties objekto sudaromų darbų pirkimo sutarčių, nesvarbu per kokią laikotarpį jos bus sudaromos“. Tokiu būdu pirkimo būdai apklausos atvejais pasirinkti netinkamai.

Pirkimo sąlygų pritaikymas konkrečiam tiekėjui, tiekėjų protegavimo ir konkurencijos ribojimo atvejais

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad NEC galimai riboja konkurenciją, nes nustatė per aukštus reikalavimus popieriaus pirkimui (jo paviršiaus šiurkštumui ir nepermatomumui), dėl ko galiausia tik vienas tiekėjas (UAB „
““) atitiko reikalavimus (pirkimai atlikti 2017 m. ir 2018 m. 141 366,1 Eur sumai). Taip pat vienintelis tiekėjas (UAB „
““) susidomėjo ir pateikė pasiūlymą dėl popieriaus spausdinimo paslaugų (145 200 Eur sumai).

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad NEC galimai sudarė išskirtines sąlygas laimėti pirkimuose buvusiam NEC vadovui
, kaip fiziniam asmeniui, ir jo valdomoms bendrovėms (UAB „
“ ir UAB „
“). Per 2018 m. paslaugų nupirktą 55 262,9 Eur sumai (įsigytos Elektroninio testavimo paslaugos funkcionalumo analizės ir specifikavimo paslaugos, Investicinio projekto parengimo paslaugos, Mokymų, skirtų išnagrinėti elektroninio vertinimo sistemų galimybes ir aptarti pasiruošimą pereinant nuo popierinio prie elektroninio pasiekimų vertinimo, organizavimo paslaugos, E-vertinimo sistemos pilotinio tyrimo paslaugos). Iš surinktos informacijos matomas šio asmens ryšys su
 ir šios bendrovės protegavimas Elektroninio vertinimo informacinė sistemos nuomos konfigūravimo, integravimo ir konsultavimo paslaugų pirkime. Didelė tikimybė, kad šis tiekėjas, kaip monopolininkas, diktuoja sąlygas (tarp jų ir kainą, kuri sudaro 263 965,2 Eur).

Viešojoje erdvėje pasirodžiusi informacija, kad ŠAC vadovo
 sūnus
, kuris yra VŠĮ „
“ vadovas, bendradarbiauja su UAB „
“ susijusiomis įmonėmis bei darbuotojais, ir taip laimi viešuosius pirkimus UPC. Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad su UAB „
“ sudarytų sutarčių vertė siekia 22 346 Eur (2016 – 2017 m. sudarytos 3 sutartys dėl nešiojamų kompiuterių bei jų detalių pirkimo – informacija iš CVPIS, Su VŠĮ „
“ sudarytų sutarčių vertė siekia 85 796 Eur (2017–2018 m. sudarytos 3 sutartys dėl viešųjų konsultacijų ir konferencijų organizavimo bei mugių moderavimo paslaugų pirkimo – informacija iš CVPIS). Atsižvelgiant į tai, kyla abejonės dėl šių pirkimų skaidrumo pasirenkant paslaugų teikėją, sudarant jam palankesnes sąlygas laimėti konkursą, bei racionalaus lėšų panaudojimo.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad ŠAC trijuose 2017 ir 2018 metais organizuotuose tarptautiniuose pirkimuose, tam tikrose pirkimų dalyse tiekėjų pasiūlymų eilėje liko vienas ir tas pats tiekėjas UAB „
““. Bendra šių pirkimų vertė 1 541 297,70 Eur. Remiantis šiais pirkimais, pasirašytos 148 sutartys, dėl mokyklinių (gamtos mokslų) prekių tiekimo mokykloms. Pirkimai finansuoti projektui „Mokyklų aprūpinimas gamtos ir technologinių mokslų priemonėmis“ skirtomis Europos regioninės plėtros fondo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis. Atkreiptinas dėmesys į tai, jog šis tiekėjas, pagal veiklos aprašymą nėra specializuotas tokių prekių tiekėjas.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad ŠAC 2016 metais iš vienintelio pirkime dalyvavusio tiekėjo UAB „
“ (pirkimo vertė 44 612,70 Eur.) buvo pirktą 15 vnt. interaktyvios sistemos SMART (išmani lenta) ir audio sistema. UAB „
“, kartu su UAB „
“ (kuri yra viena iš didžiausių ŠAC tiekėjų), priklauso UAB „
“. ŠAC 2016-11-17 po supaprastinto atviro konkurso būdu organizuoto viešojo pirkimo pasirašė sutartį su UAB „
“ (sutarties Nr. F-3-35(04)), dėl 15 vnt. interaktyvių sistemų įsigijimo. Vieną interaktyviąją sistemą sudarė interaktyvioji lenta su programine įranga, rašikliai, trumpo židinio projektorius, pakabinimo įranga, garso kolonėlės. Lėšos pirkimui buvo skirtos, įgyvendinant „Globalios Lietuvos“ – užsienio lietuvių įsitraukimo į valstybės gyvenimą – kūrimo 2011-2019 metų

¹⁰ Patvirtinta Viešųjų pirkimų direktoriaus 2002 m. vasario 23 d. įsakymu

programos tarpinstitucinio veiklos plano, patvirtinto LR Vyriausybės 2011-10-19 nutarimu Nr. 1219, 1 priedo 1.2.1. priemonę, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministrės 2016-11-14 įsakymu Nr. V-1005. Įsakymo 1 p. nurodyta, jog skiriama 45.000 Eur Švietimo aprūpinimo centrui formaliojo lituanistinio švietimo mokyklų užsienyje aprūpinimui kompiuterine technika. Pasiūlymą pirkimui pateikė tik vienas tiekėjas – UAB „...“. Vidaus audito metu pastebėta, kad institucija įgyvendindama ES struktūrinių fondų finansuojamą projektą „Bendrojo ugdymo mokyklų (progimnazijų ir pagrindinių mokyklų) modernizavimas: šiuolaikinių mokymosi erdvių kūrimas“ organizuoja pirkimus, susijusius su įvairios orgtechnikos prekių įsigijimais: multimedija projektoriai, pakabinami elektriniai ekranai, 3D akiniai, 3D multimedija projektoriai. Šie pirkimai yra mažos vertės ir atliekami apklausos būdu. Atskirais pirkimais (mažomis vertėmis) perkama įranga skirtingoms mokykloms. Tokiuose pirkimuose pastebimas UAB „...“ dominavimas, kuomet pasiūlymus prekių pirkimui pateikia 2-3 tiekėjai, tačiau konkursus laimi minėta įmonė.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad ŠAC 2016 metais, organizuojant priemonių, skirtų vaikams, turintiems įvairiapusių raidos, elgesio ir emocijų sutrikimų, pirkimą, mažos vertės apklausos būdu, 2016-11-22 institucijos pirkimų komisijos posėdžio protokole Nr. 1 nutariama, kvietimus teikti pasiūlymus siųsti tiems tiekėjams, kurie pastaruoju laikotarpiu aktyviai dalyvavo ir laimėjo ŠAC skelbiamuose analogiškuose atvirose mokymo priemonių pirkimo konkursuose: UAB „...“, UAB „...“, UAB „...“. Toks konkretus tiekėjų apibrėžimas, galimai proteguoja konkrečius tiekėjus ir riboja konkurenciją. Pirkimo objektas buvo skaidytas į šešias pirkimo dalis, viso dalyse buvo pateikti 3 pasiūlymai, tačiau visų dalių laimėtoju, dėl pasiūlytos mažiausios kainos pripažintas UAB „...“ (sutarties Nr. F3-39(04)).

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu pastebėta, kad UAB „...“ pagal sutartį Nr. F-3-35(04) pateiktoje sąskaitoje-faktūroje už pirktą įrangą bei įrangos priėmimo-perdavimo akte nurodyta, kad abi šalys patvirtino, jog įranga pristatyta 2016-11-30, tačiau vertinant ŠAC pateiktą Gavėjams perduotų prekių registrą, įranga kai kurioms švietimo įstaigoms perduota po vienerių, 1,5 metų, ar net daugiau.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad UAB „...“ yra viena iš ŠAC tiekėjų, kuri dažnu atveju vienintelė pateikia pasiūlymus institucijos organizuojamuose pirkimuose. Su ja sudaryta sutarčių 720 737,32 Eur sumai. Pirkimų objektai: elektroninio mokinio pažymėjimo blankų spausdinimas; brandos atestatų ir kitų išsilavinimo pažymėjimų spausdinimas, mokyklinių grupių dienynų spausdinimas. Su šia bendrove 2016–2018 m. riboto konkurso būdu organizuojuose pirkimuose pasirašytos 5 sutartys (3 iš jų Išsilavinimo pažymėjimų blankų spausdinimo paslaugoms, bei 2 iš jų Elektroninio mokinio pažymėjimo blankų spausdinimo paslaugoms). Bendra pirkimų vertė – 563 336 Eur. Remiantis ŠAC pateiktais pirkimų dokumentais ir ribotų konkursų sąlygų 3 p., šie pirkimai buvo vykdomi vadovaujantis Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymu, kitais viešuosius pirkimus, atliekamus gynybos ir saugumo srityje. Taip pat konkursų sąlygose buvo nurodoma, kad dalyvauti ribotame konkurse kviečiamos įmonės, turinčios licenciją spausdinti saugiųjų dokumentų blankus, tiekėjų kvalifikaciniuose reikalavimuose apibrėžta, jog tiekėjas turi atitikti išlaptintos informacijos apsaugos reikalavimus ir turėti Valstybės saugumo departamento įmonės patikimumą patvirtinantį pažymėjimą. Visus 3 metus pirkimuose dalyvavo tik vienas tiekėjas UAB „...“, nors pagal Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnybos prie Finansų ministerijos tinklapyje paskelbtą informaciją, įmonių, turinčių saugiųjų dokumentų ir saugiųjų dokumentų blankų gamybos licencijas, sąrašė yra 4 įmonės, iš kurių viena yra UAB „...“.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad ŠAC su UAB „...“ audituotu laikotarpiu supaprastinto atviro konkurso būdu organizuojuose pirkimuose pasirašė 3 sutartis dėl Mokyklinės dokumentacijos leidinių spausdinimo (bendra vertė 194 319,55 Eur). Šių atvirų konkursų sąlygose numatyta, jog dalyvauti pirkime kviečiamos Neįgalųjų socialinės įmonės, o šį statusą tiekėjai privalo pagrįsti, pateikdami kompetentingos institucijos išduotus dokumentus. Šis reikalavimas gali kelti konkurencijos ribojimą. Vidaus audito metu patikrinus Užimtumo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos tinklapyje skelbiamą Socialinių įmonių sąrašą,

nustatyta, kad UAB „...“ turi Neįgalųjų socialinės įmonės statusą, tačiau nėra aišku, kokių pagrindu toks reikalavimas tiekėjams keliamas.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu taip pat pastebėta, kad 2018 metais atliekant stažuotčių organizavimo paslaugų (UAB „...“, 149 139,36 Eur.), bei Vilniaus Baltupių progimnazijos pastato dalies patalpų kapitalinio remonto darbų (UAB „...“, 348 672,85 Eur.) pirkimus, pasiūlymus dalyvauti konkurse pateikė tik vienas tiekėjas, nors pirkimų objektai nėra specifiški, ar unikalūs. Dėl šių priežasčių vidaus audito metu buvo tikslinga peržiūrėti visų šių viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo dokumentus.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad per analizuojamą laikotarpį **ŠAC su UAB „...“** pasirašė 6 kelionių ir stažuotčių organizavimo paslaugų sutartis. Detalesnei analizei pasirinkti 3 stažuotčių užsienyje organizavimo paslaugų pirkimai. Pirkimai buvo vykdomi įgyvendinant projektą „Lyderių laikas 3“ Nr. 09.4.2.-ESFA-V-715-03-0001. Pirkimo objektas buvo skaidytas į tris dalis. Pirmą pirkimo dalis – stažuotės organizavimas Estijoje/Suomijoje, maksimalus vykstančių asmenų skaičius – 127 asmenys. Antra pirkimo dalis – stažuotės organizavimas Lenkijoje/Čekijoje, maksimalus vykstančių asmenų skaičius – 69 asmenys. Trečia pirkimo dalis – stažuotės organizavimas Lenkijoje/Vokietijoje, maksimalus vykstančių asmenų skaičius – 88 asmenys. UAB „...“ pripažinta antros dalies laimėtoja (2018-04-11 sutartis Nr. (40.4)ESLL3-1-103, vertė 39.744 Eur). Trečios dalies laimėtoju pripažintas (2018-04-09 sutartis Nr. (40.4)ESLL3-1-102, vertė 39.160 Eur). Pirmajai daliai teiktas UAB „...“ pasiūlymo kaina pripažinta per didelė, dėl ko buvo organizuotos pirkimo skelbiamų derybų būdu procedūros. Vidaus audito metu, analizuojant supaprastinto atviro konkurso pirkimo sąlygose apibrėžtus tiekėjų kvalifikacijos reikalavimus, atkreiptas dėmesys, jog tiekėjai turi pasiūlyti kiekvienai pirkimo daliai stažuotės vadovą, vertėją (-us) ir bent po vieną švietimo specialistą. Stažuotės vadovui keliami kvalifikaciniai reikalavimai: ne mažiau kaip 3 metų patirtis vadovaujant švietimo specialistų edukacinėms kelionėms; gidų kursų baigimo pažymėjimas. Kvalifikaciniai reikalavimai švietimo specialistas: per pastaruosius 5 metus iki pasiūlymo pateikimo termino pabaigos turi ne mažesnę kaip 3 metų darbo patirtį švietimo srityje (atitinkamose šalyse). Kyla abejonių, ar reikalavimas stažuotės vadovui, turėti 3 metų patirtį vadovaujant švietimo specialistų edukacinėms kelionėms nėra perteklinis ir ribojantis konkurenciją, nes jo reikalaujamą patirtį galima dubliuojama reikalaujamas bent vienas švietimo specialistas. Kaip jau minėta supaprastinto atviro konkurso metu, pirkimo objekto pirmajai daliai gavus per didelės kainos pasiūlymą, pirkimo komisija patvirtino skelbiamų derybų sąlygas, bei nutarė derybas vykdyti apie jas neskelbiant, vadovaujantis VPI 63 str. 2 d. nustatytomis sąlygomis. Skelbiamų derybų sąlygose numatoma, kad derybų procedūroje lygiomis teisėmis kviečiami dalyvauti visi tiekėjai, kurie pateikė pasiūlymus supaprastinto atviro pirkimo pirmajai daliai ir atitikę nustatytus reikalavimus, bei kurių pasiūlymai nebuvo atmesti. Pirmajai pirkimo daliai pasiūlymą teikė tik UAB „...“ – taip buvo sudaryta sąlyga dalyvauti tik vienam tiekėjui. Skelbiamų derybų konkurse gavus UAB „...“ pasiūlymą (88 200 Eur), institucijos pirkimų komisijos protokolu patvirtino derybų rezultatus, tačiau atsižvelgiant į turimų lėšų dydį patikslinimo dalyvių skaičių nuo 127 iki 98. Iš tokios informacijos, galima daryti išvadą, kad institucija siekdama pasirašyti sutartį su konkrečiu tiekėju patikslinimo pirkimo objektą (dalyvių skaičių) ir pasirašydama sutartį su UAB „...“ apribojo galimą konkurenciją. 2018 m. liepos mėnesį skelbtame supaprastintame atviraime „Stazuotės užsienyje (2)“ paslaugų pirkimo konkurse, kurio vertė 100 584 Eur, vienintelis pasiūlymą pateikęs tiekėjas taip pat UAB „...“. Pirkimo objektas buvo skaidytas į dvi dalis. Pirmoji – stažuotės organizavimas Estijoje/Suomijoje, antroji – stažuotės organizavimas Lenkijoje/Čekijoje. Kiekvienoje dalyje buvo gautas vienas, laimėtojo pasiūlymas.

Pirkimai iš įmonės, įtrauktos į „melagingų tiekėjų“ sąrašą (UAB „...“).

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad ESFA 2016 ir 2017 m. su UAB „...“ sudarė 3 sutartis 5 692 146 Eur sumai dėl maisto skurstantiems asmenims tiekimo, VLN 2018 m. nupirko maisto produktus iš UAB „...“ 3 771,22 Eur sumai. Atkreiptinas dėmesys į tai,

kad UAB „...“ yra įtrauktas į melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašą (nuo 2018-03-29). Viešojoje erdvėje daug komunikuojama apie šio tiekėjo teikiamų produktų prastą kokybę.

Konsultacijų sutartys

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad ESFA 2017 m. sudarė su advokate ... sutartį **9 000 Eur** sumai dėl teisinių konsultavimo paslaugų Dvynių programos projektų įgyvendinimui 3 metams. Ta pati advokatė paslaugas 2018 m. du mėn. teikė ir NEC (žr. toliau tekste).

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad ESFA iš ... perka ekspertines paslaugas, susijusias su dalyvavimu viešojo pirkimo komisijoje vykdant tarptautinius pirkimus dėl maisto produktų ir higienos prekių pirkimo skurstantiems asmenims. Per 2016–2018 m. sutarčių pasirašyta **15 810 Eur** sumai. Tiekėjui pagal sąskaitas mokamas valandinis įkainis už per mėnesį suteiktų valandinių konsultacijų skaičių, kurio nereikalaujama pagrįsti. **Kyla abejonų dėl tokių paslaugų pirkimo poreikio ir galimo funkcijų dubliavimo, nes jas pagal pareigybių aprašymus turėtų vykdyti institucijos atsakingi darbuotojai. Taip pat abejonų kelia įstaigos personalo politikos formavimas ir vykdymas bei darbuotojų kompetencija, kadangi tris metus perkamos tos pačios prekės, t. y. kasmet atliekant tą patį pirkimą institucija neužsiaugina specialisto.**

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad ESFA iš ... pirko ekspertines paslaugas, susijusias su projektų išlaidų tinkamumo finansuoti vertinimu (statybos ir remonto darbai). Per 2016–2018 m. sutarčių pasirašyta **10 160 Eur** sumai. **Kyla abejonų dėl tokių paslaugų pirkimo poreikio ir galimo funkcijų dubliavimo, nes jas pagal pareigybių aprašymus turėtų vykdyti institucijos atsakingi darbuotojai. Personalas neidentifikuoja rizikos, kokios kompetencijos darbuotojų trūksta.**

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad NEC per 2018–2019 m. viešųjų pirkimų konsultavimo paslaugoms išleido 19 499 Eur. Su advokatė ... 2018-03-29 pasirašyta viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir jų dokumentų rengimo ir tvarkymo paslaugų sutartis **2 500 Eur** sumai (50 val., valandos įkainis 50 Eur). Pagal ataskaitą advokatas balandžio–gegužės mėn. faktiškai vykdė viešųjų pirkimų specialisto funkcijas. Paslaugos įsigytos iš vienintelio tiekėjo, netaikant jokių atrankos kriterijų, kai rinkoje yra daugiau alternatyvų. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad viešai skelbiamais duomenimis, asmuo užsiima advokato praktika tik nuo 2017 m. Vėliau NEC pirko konsultavimo viešųjų pirkimų klausimais paslaugas iš fizinio asmens ... pagal dvi sutartis: 2018-06-22 **už 7 000 Eur** (10 mėn., mėnesio kaina 700 Eur) ir 2019-01-18 **už 9 999 Eur** (12 mėn., mėnesio kaina 999 Eur). Pirkimai vykdyti iš ES projekto lėšų. Suteiktų paslaugų priėmimo-perdavimo aktų rengimas 2018 m. sutartyje nebuvo numatytas (2019 m. numatytas), atsiskaitymas numatytas ir faktiškai vyko pagal sąskaitas-faktūras. Pagal ataskaitą konsultantas faktiškai vykdė viešųjų pirkimų specialisto funkcijas. Paslaugos kaina skaičiuojama už mėnesį, tačiau nėra aišku, kiek valandų paslaugoms turi būti skiriama. Paslaugos įsigytos iš vienintelio tiekėjo, netaikant jokių atrankos kriterijų, kai rinkoje yra daugiau alternatyvų. Pagal viešai skelbiamą informaciją, minėtas asmuo anksčiau dirbęs VRM viešųjų pirkimų srityje. Įstaigoje patvirtinta tik viena viešųjų pirkimų specialisto–teisininko pareigybė. **Atsižvelgiant į tęstinio (o ne vienkartinio) pobūdžio paslaugų pirkimą, tikslinga spręsti klausimą dėl tinkamos kompetencijos darbuotojo viešųjų pirkimų srityje priėmimo. Tikslinga peržiūrėti įstaigos pareigybių sąrašą ir spręsti klausimą dėl pajėgumų viešųjų pirkimų ir teisės srityse stiprinimo (atsisakant kitų galimai perteklinių pareigybių).**

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad NVI pirko teisinio pobūdžio intelektines paslaugas iš ... (2017-01-30 sutartis Nr. TPA-J/04/17, vertė **11 673,75 Eur**). Vykdytas mažos vertės pirkimas dėl teisinių paslaugų teikimo. Pirkimas vykdytas kreipiantis į vieną tiekėją. Planuota pirkimo vertė 14 000 Eur su PVM. Pirkimo paraiškoje nurodoma, jog kviečiamas vienas tiekėjas, kuris specializuojasi sveikatos ir mokslinių įstaigų teisinių paslaugų srityje, tačiau pirkimo paraiškos priede „Teisinių paslaugų aprašymas“ daugiausia detalizuojamos bendrojo pobūdžio teisinės paslaugos, tokios kaip konsultacijų, išvadų bei išaiškinimų teisiniais klausimais

teikimas, teisinių dokumentų rengimas, vertinimas ir pan. Patikrinus išrašytas sąskaitas faktūras pastebėta, jog 2017-12-21 išrašytoje sąskaitoje faktūroje 1 620 Eur sumai nėra detalizuota, kokios konkrečiai paslaugos buvo suteiktos, nurodyta „teisinės paslaugos už lapkričio ir gruodžio mėnesius“.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **SKVC** iš UAB „**„**“
įsigijo konsultavimo paslaugas finansinių ataskaitų sudarymo, viešojo sektoriaus apskaitos ir FA standartų (VSAFAS) taikymo, buhalterinės apskaitos tvarkymo, inventorizacijų atlikimo ir naujo socialinio modelio įgyvendinimo klausimais (Nr. SUT-74, 2016-12-05, sutarties vertė – **600 Eur**). Vidaus audito metu nustatyta, kad PVM sąskaitoje–faktūroje išrašytoje pagal sutartį Nr. SUT-74 su UAB „**„**“, paslaugos nedetalizuotos, nėra informacijos nei kokie darbuotojai konsultuoti, nei kokios konsultacijos jiems suteiktos. Be to, numatytos sutartyje Nr. SUT-74 ir SKVC paaiškinime nurodytos konsultacijų temos apima klausimus, kuriuos darbuotojai turi spręsti vykdant įprastą įstaigos veiklą (finansinių ataskaitų sudarymas, buhalterinės apskaitos tvarkymas, inventorizacijos atlikimo ir kt.). Todėl šių paslaugų įsigijimas kelia abejonę dėl efektyvaus ir skaidraus biudžeto lėšų naudojimo.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad **SKVC** su UAB „**„**“
nuo 2016-07-07 iki 2018-04-30 sudarė penkias sutartis dėl Finansų valdymo ir apskaitos informacinės sistemos vartotojų mokymų ir pakartotinio likučių importavimo paslaugų (pateiktose PVM sąskaitose–faktūrose nurodyta konsultacijų vertė – **6 824,40 Eur**; 124 val). Perkamos paslaugos nedetalizuotos PVM sąskaitose–faktūrose bei suteiktų paslaugų ataskaitos (išskyrus vieną ataskaitą). Suteiktų paslaugų ataskaitos pateiktos ne visos, kai kurios netikslios. Finansų valdymo ir apskaitos informacinės sistema pradėta naudoti 2015 m., buvo organizuoti 3 dienų trukmės mokymai, pateiktas naudojimosi programa vadovas. Kyla abejonių dėl Finansų valdymo ir apskaitos informacinės sistemos vartotojų konsultavimo paslaugų įsigijimo iš UAB „**„**“
“ apimčių ir reikalingumo: ar tikrai reikalinga tris metus pirkti konsultacijas dėl programos naudojimo, kai dalyvauta įvadinuose apmokymuose, yra programos naudojimo vadovas, laikui bėgant nuolat dirbant su programa įgyjami jos naudojimo įgūdžiai. Todėl taip abejonių kelia teikiamų konsultacijų kokybė ar konsultuojamų darbuotojų kvalifikacija.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad pirktos galimai neteisėtos konsultacinės paslaugos iš UAB „„**“ (ESFA, VSF).** Įmonė priklauso buvusios ŠMM ministrės vyriui, įmonėje registruoti tik 2 darbuotojai, įmonės būstinė – buvusios ministrės butas. Abejotina įmonės veikla – statybinės technikos nuoma, betono siurblio nuomos paslaugos, konsultacinė veikla, viešojo sektoriaus apskaitos standartai. Viešojoje erdvėje akcentuojamos abejonės dėl įmonės kompetencijos ir reikalingų licencijų turėjimo. Pagal CVP IS pateikiamus duomenis, nuo 2016-12-13, kai **„**“ tapo ministre, jos vyro įmonė laimėjo 7 viešuosius pirkimus. Visų sutarčių bendra suma – 69 900 Eur. Visi pirkėjai susiję arba su Švietimo ir mokslo ministerija tiesiogiai, arba apskritai su švietimu.

ESFA ir VSF 2016–2018 m. pirko verslo informacijos valdymo ir kitos informacinės sistemos konsultavimo paslaugas iš UAB „**„**“ (Labbis bei susijusių programinių modulių konsultacinės paslaugos). **ESFA** 2017-06-26 sutartis Nr. ECO-626 pasirašyta 24 mėn. 21 175 Eur sumai. Nuo sutarties pasirašymo (2017-06-26) jau yra panaudota **15 518 Eur** su PVM sumos, t. y, 73 % sutarties vertės, sutartis galioja iki 2020-06-26. Atkreiptinas dėmesys, kad sutartyje yra numatyta suteikti 278 valandas papildomų konsultacijų ir darbų, nuo sutarties pasirašymo datos, priėmimo-perdavimo aktų duomenimis, jau yra suteikta 200,5 val. papildomų konsultacijų ir darbų, per 18 sutarties galiojimo mėnesių papildomos konsultacijos ir darbai nebuvo teikti tik 2 mėnesius. Pažymėtina, kad 2016 m. analogiškas paslaugas taip pat teikė UAB „**„**“, sutarties vertė **14 883 Eur** su PVM, sutarties galiojimas – 13 mėnesių. Pirkimas buvo vykdomas neskelbiamu būdu. Tiekėjams nebuvo keliami kvalifikaciniai reikalavimai, tarp jų ir teisei verstis atitinkama veikla (vykdyti tam tikrų sistemų programinę priežiūrą ir aptarnavimą). **VSF** su UAB „**„**“ pasirašė dvi konsultavimo paslaugų sutartis: 2016-12-16 Nr. U6-32 ir 2017-12-18 Nr. U6-28 (kiekvienos vertė **po 8 000 Eur**). Tačiau 2017 m. suteiktų paslaugų vertė (**10 525,11 Eur**) viršija 24% numatytą vertę. UAB „**„**“ pateiktose sąskaitose faktūrose 2017 m. įkainis už papildomas

konsultacijas dėl įrangos naudojimo užsakovo darbo vietoje už 1 val. sudarė 60,50 Eur (su PVM) nors 2016-12-16 sutarties priede šios paslaugos įkainis 61,50 Eur (su PVM). Tokiu būdu, vykdyta netinkama sutarčių kontrolė. 2017 m. pasitaikė atvejis, kai paslaugų perdavimo ir priėmimo akte nurodoma, kad per vieną dieną buvo suteiktos 50 val. trukmės paslaugos. Dalis suteiktų papildomų paslaugų nurodytų 2017-12-12 Paslaugų perdavimo ir priėmimo akte Nr. U1-17-121 („Automatinių parametrų skolų apskaitos funkcijų, bankinių pavedimų formavimo į elektroninę bankininkystę parengimas ir bandymai“ – 1 vnt., kaina 2 181,91 Eur be PVM (kaina – 2 640,11 Eur su PVM)) nebuvo numatyta sutartyje. Šios paslaugos įsigytos neatlikus viešųjų pirkimų procedūrų ir pagal savo turinį nelaikytini konsultacija. Suteiktos paslaugos, kurių vidaus audito metu negalėjome įvertinti (ar tai aptarnavimo, ar programavimo darbai), galimai yra intervencija į informacinę sistemą „Labbis“, todėl yra rizika, kad siekiant atnaujinti turimą programinę įrangą, gali paaiškėti, kad dėl kitos organizacijos atliktų neteisėtų veiksmų reikės pirkti naują informacinę sistemą. **Informaciją dėl teiktų galimai neteisėtų verslo informacijos valdymo ir kitos informacinės sistemos priežiūros, tobulinimo ir konsultavimo paslaugų turėtų įvertinti teisėsaugos institucijos ir taikyti tolesnius kontrolės veiksmus.**

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad UAB „*teikė giluminio koučingo mokymų „Vadovavimas koučingo stiliumi“ paslaugas ESFA pagal 2 paslaugų teikimo sutartis, kurių bendra vertė siekė 53 310 Eur, pažymėtina, kad sutartys pasirašytos pusės metų skirtumu. Mokymai perkami 2 grupėms po 40 akademinių valandų kiekvienai (pirkimas iš vieno tiekėjo, neskelbiamų pirkimų būdu). Taip pat atskira sutartimi buvo perkami koučingo pagrindų mokymai, kurios vertė siekė 2 300 Eur. Kyla abejonių dėl neracionalaus lėšų panaudojimo ir tokių mokymų tikslingumo, nes jei nėra specializuoti ir nėra galimybės išmatuoti, kiek jie padeda darbuotojams geriau atlikti tiesiogines funkcijas.*

Super „greiti“ paslaugų atvejai

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad MELC leidinio „Lietuvos televizija 1975-2017. Faktai. Kūrėjai. Laidos“ išleidimui buvo perkamos meninio apipavidalinimo paslaugos, autorinės teisės ir iliustracijų sudarymo paslaugos. Vidaus audito metu nustatyta, kad šių paslaugų pirkimas buvo atliktas jau po faktinio leidinio atspausdinimo, kurį atliko UAB „*– leidinys atspausdintas ir pristatytas LRT televizijai 2017-07-31 ir 2017-08-01 (krovinių važtaraščių duomenys), pirkimai dėl meninio apipavidalinimo, autoriinių teisių ir iliustracijų sudarymo paslaugų vykdyti 2017 m. rugsėjo mėn. Atkreiptinas dėmesys, kad oficialus knygos pristatymas buvo vykdomas 2017-09-05¹¹. Darytina prielaida, kad pirkimai galimai buvo vykdyti tik dėl formalumo, kadangi faktiniai knygos rengimo darbai jau turėtų būti vykdyti ankščiau, nes 2017 m. liepos mėn. buvo pradėtas vykdyti leidinio spausdinimo paslaugų pirkimas. Aukščiau minimos paslaugos pirktos iš MELC darbuotojų:*

1. – MELC direktoriaus pavaduotoja. Pirkimo paraiška dėl šio leidinio autoriinių teisių suformuota 2017-09-01, planuojama pirkimo vertė – 1 723 Eur. Pirkimas neskelbiamos apklausos būdu, paraiškoje nenurodyta, į kokius tiekėjus bus kreipiamasi. 2017-09-04 pasirašyta autoriinių paslaugų sutartis, kurios vertė 1 722,34 Eur (autorinės teisės leisti 1000 egzempliorių). Paslaugų priėmimo-perdavimo aktas pasirašytas taip pat 2017-09-04. Nėra aišku, kaip įvertinta ir nustatyta preliminarini pirkimo vertė.

2. – MELC vyriausiasis dailininkas. Pirkimo paraiška dėl šio leidinio meninio apipavidalinimo suformuota 2017-09-01, planuojama pirkimo vertė – 8 590 Eur. Pirkimas neskelbiamas, paraiškoje nenurodyta, į kokius tiekėjus bus kreipiamasi. 2017-09-04 pasirašyta meninio apipavidalinimo paslaugų sutartis, kurios vertė 8 585,58 Eur. Paslaugų priėmimo-perdavimo aktas pasirašytas taip pat 2017-09-04. Nėra aišku, kaip įvertinta ir nustatyta preliminarini pirkimo vertė.

3. – MELC vyresnioji grafikė. Pirkimo paraiška dėl šio leidinio iliustracijų sudarymo suformuota 2017-09-22, planuojama pirkimo vertė – 3 447 Eur. Pirkimas neskelbiamas, paraiškoje nenurodyta, į kokius tiekėjus bus kreipiamasi. 2017-09-05 pasirašyta sutartis dėl

¹¹ <https://www.lrt.lt/apie-lrt/pranesimai-spaudai/28/185540/lietuvos-televizijos-60-meciui-skirtos-knygos-lietuvos-televizija-1957-2017-faktai-kurejai-laidos-pristatymas>

ilustracijų sudarymo, kurios vertė – 3 444,67 Eur. Paslaugų priėmimo-perdavimo aktas pasirašytas taip pat 2017-09-25. Nėra aišku, kaip įvertinta ir nustatyta preliminarinė pirkimo vertė.

Apibendrinant darytina prielaida, kad MELC vykdytas leidinio rengimas buvo atliekamas iš anksto (laiku) neįvykdžius pirkimo procedūrų dėl autorinių teisių, meninio apipavidalinimo bei ilustracijų sudarymo. Autorinės paslaugas teikė jau iš anksto neformaliai atrinkti MELC darbuotojai, su kuriais vėliau, jau po leidinio išleidimo ir oficialaus jo pristatymo, buvo vykdomos pirkimo procedūros bei pasirašomos paslaugų teikimo sutartys.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad MELC pirko leidinių redagavimo ir kitas autorines paslaugas iš buvusios darbuotojos (nedirba nuo 2015 m. rugsėjo mėn.). Peržiūrėjus vidaus audito metu pateiktą informaciją, nustatyta, kad iš buvusios darbuotojos buvo perkamos leidinių redagavimo ir kitos autorinės paslaugos, 2016 – 2018 m. laikotarpiu pasirašytų sutarčių vertė siekė 7 807 Eur:

- *leidinys „Kai tikėjimas keitė pasaulį“* – mažos vertės pirkimas neskelbiamos apklausos būdu dėl leidinio redagavimo, iliustracijų suderinimo su tekstu, maketo patikros. Sutartis pasirašyta su 2018-02-06, sutarties vertė 1 410,12 Eur. Pirkimo paraiška suformuota 2018-02-05, paslaugų priėmimo-perdavimo aktas pasirašytas 2018-02-05. Institucijos tinklalapyje nurodoma, kad šio leidinio išleidimo metai yra 2017 m.¹², atsižvelgiant į tai, kyla abejonių, kad šių paslaugų formalus pirkimas vykdytas po faktinio leidinio išleidimo, o paslaugos teiktos iš anksto žinant jų teikėją – buvusi MELC darbuotoja . Atkreiptinas dėmesys, kad individualios veiklos pažyma suformuota nuo 2018-01-25 vertimo raštu ir žodžiu veiklai bei fotokopijavimo, dokumentų rengimo ir kitai specializuotai įstaigai būdingų paslaugų veiklai.

- *leidinys „Kunigaikščiai Ostragiškiai“* – mažos vertės pirkimas apklausos būdu dėl mokslinio redagavimo, derinimo su autoriais, maketo patikros bei rodyklės parengimo. Nėra aišku, į kokius tiekėjus buvo kreiptasi dėl paslaugos teikimo, kaip buvo atlikta apklausa, ar buvo gauta kitų pasiūlymų ir kaip atrinktas paslaugos teikėjas . Sutartis pasirašyta 2017-01-18, sutarties vertė – 1 380 Eur. Pirkimo paraiška suformuota 2017-01-16, priėmimo-perdavimo paslaugų aktas pasirašytas 2017-01-18. Institucijos tinklalapyje nurodoma, kad šio leidinio išleidimo metai yra 2016 m.¹³, atsižvelgiant į tai, kyla abejonių, kad šių paslaugų formalus pirkimas vykdytas po faktinio leidinio išleidimo, o paslaugos teiktos iš anksto žinant jų teikėją – buvusi MELC darbuotoja .

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad MITA remonto darbai du metus pirkti iš to paties rangovo UAB „ (atlikti 3 pirkimai 240,6 tūkst. Eur sumai, metų paskutiniaisiais mėnesiais ir / ar dienomis). Abejonių kelia ir per greitai (5 d. d.) remonto darbų atlikimo terminai (2015-12-22 sutartis Nr. 10V-99, vertė 35 402,97 Eur). Taip pat abejonių kelia jo pajėgumai, kompetencija ir atliekamų darbų kokybė darbuose, kuriai jis neturi tinkamos kvalifikacijos (pvz., elektros instaliavimo ir apšvietimo įrengimo, langų reguliavimo ir remonto, kondicionierių patikrinimo, techninio aptarnavimo ir remonto darbai). Ne visais atvejais reikalauta lokalinė sąmata, o techninė specifikacija parengta su klaidomis ir nepakankamai išsami, nenumatyta atsiskaitymas už atliktus darbus pateikiant pagal lokalinę sąmatą atliktų darbų aktą, todėl nėra galimybės įsitikinti, kad atlikti būtent tokie darbai, kurie buvo užsakyti ir įvertinti atliktų darbų, įrangos ir medžiagų kiekių, vieneto kainų ir viso kiekio verčių pagrįstumo.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad NEC pirko mokymo paslaugas iš buvusio darbuotojo įmonės UAB „ (9 183,9 Eur sumai). Mokymų organizavimo paslaugų techninėje specifikacijoje nebuvo nurodyta vykdyti mokymų dalyvių registracijos ir įvertinti mokymų kokybės. Todėl nebuvo vertinama mokymų kokybė (dalyviai nepildė renginio įvertinimo anketų), nėra aišku, kas dalyvavo mokymuose ar buvo

¹² <https://www.melc.lt/index.php?route=kai-tikejimas-keite-pasauli-reformacija-lietuvoje>

¹³ <https://www.melc.lt/index.php?route=kunigaiksciai-ostrogiskiai>

patenkinti dalyvių lūkesčiai. Galimai jau paraiškos rengimo metu (2018-02-26) buvo aišku, kokio tiekėjo elektroninio vertinimo sistema bus perkama, nes sutartis su _____ dėl elektroninio vertinimo informacinės sistemos (EVIS) nuomos, konfigūravimo, integravimo ir konsultavimo paslaugų pirkimo pasirašyta praėjus vos keletui dienų po mokymų (2018-05-09). Abejotinas tikslingumas mokymus organizuoti iki sutarties su _____ pasirašymo, juolab, kad sutarties techninėje specifikacijoje numatyti EVIS naudotojų ir NEC darbuotojų mokymai.

Taip pat Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad NEC 2016 m. pabaigoje iš UAB „_____“ už 6 336,86 Eur nupirko kompiuterius ir kompiuterines prekes, vykdant neplaninius skaidomus į dalis pirkimus iš vienintelio tiekėjo, nesant aiškių atrankos kriterijų ir pagrindimo dėl pirkimo ne per CPO, kai rinkoje yra daugiau alternatyvų. Yra rizika, kad tokiu būdu nesant pagrįsto poreikio įsisavinamos skirtos biudžeto lėšos.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad SKVC su UAB „_____“ 2016-12-23 pasirašė Viešojo pirkimo remonto darbų sutartį Nr. SUT-91 (11 571,11 Eur). UAB „_____“ įsipareigoja atlikti SKVC patalpų, esančių A. Goštauto g.12, rūsyje einamojo remonto darbus; darbai atlikti 2016-12-27 d. Atkreiptinas dėmesys į labai trumpą darbams skirtą laiką: nuo sutarties pasirašymo iki darbų atlikimo (atliktų darbų akto pasirašymo ir PVM sąskaitos-faktūros pateikimo) praėjo 5 dienos (tarp jų šeštadienis ir 2 šventinės dienos). Kyla abejonė, ar minėti darbai tikrai buvo atlikti atliktų darbų akto pasirašymo metu.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad tą pačią dieną kai buvo pasirašyta ŠITC pirkimo–pardavimo sutartis su UAB „_____“ (toliau – tiekėjas) dėl Studentų registro programinės įrangos (toliau – SR PĮ) priežiūros ir vystymo, t. y. 2018-12-10 ŠITC pateikė tiekėjui 4 pranešimus dėl šios įrangos paslaugų vystymo. Tiekėjas šių 4 paslaugų vystymą įvykdė per 5 darbo dienas (nuo 2018-12-10 iki 2018-12-14). Pagal pateiktus perdavimo–priėmimo aktus ir suteiktų SR PĮ paslaugų ataskaitas nustatyta, kad SR PĮ vystymui atlikti tiekėjas skyrė 474 valandas (detaliau – lentelėje).

Paslaugos pavadinimas	Poreikis valandomis					
	Analizės	Projektavimo	Programavimo	Bandymų	Diegimo	Dokumentacijos
Duomenų mainai VMI	60	40	120	10	10	0
Administravimo funkcionalumo praplėtimas	10	12	45	0	5	8
Duomenų mainų papildymas Valstybės fondui	6	0	36	0	2	0
Ataskaitos	20	28	50	10	2	0
Iš viso 474 val., iš jų:	96	80	251	20	19	8

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad ŠITC darbuotoja pasirašė perdavimo–priėmimo aktus ir suteiktų paslaugų ataskaitas be raštiško suteiktų paslaugų pagrindimo ir detalizavimo. Audito metu nebuvo pateikti jokie įrodymai, kad SR PĮ vystymo paslaugoms tikrai buvo skirta tiek valandų. Taip pat nebuvo pateikta suteiktų paslaugų dokumentacija su kompaktiniais diskais. Atkreiptinas dėmesys, kad tiekėjas registro vystymo 4 paslaugas suteikė maksimaliai greitai, tai reiškia, kad 59 tiekėjo darbuotojai turėjo dirbti visas 5 darbo dienas, kad atliktų užsakovo pageidaujamas paslaugas. Pažymėtina, kad tai sudaro apie pusę tiekėjo dirbusių darbuotojų arba tiekėjas paslaugas suteikė kitu laiku. Nesant raštiško suteiktų paslaugų pagrindimo ir detalizavimo (suteiktų paslaugų raštiškos dokumentacijos įrašytos į kompaktinius diskus) bei atsižvelgiant į tai, kad ŠITC nėra dirbančių darbuotojų, kurių kompetencija būtų lygiavertė informacinių sistemų projekto vadovui (analitikui), kilo rizika, kad tiekėjai nepagrįstai ir nesąžiningai nurodė suteiktų SR PĮ vystymo paslaugoms atlikti skirtas valandas ir tokiu būdu ŠITC direktorius nesiekė ir neužtikrino, kad valstybės biudžeto lėšos būtų naudojamos taupiai ir racionaliai.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad NVI iš _____ pirkto fotografijos paslaugas (mažos vertės pirkimas, vertė 2 896,20 Eur, sutartis nepateikta). Pirkimas vykdytas kreipiantis į vieną tiekėją. Planuota pirkimo vertė 2 896,20 Eur su PVM. Pirkimo paraiška suformuota 2016-11-08, paraiškoje išvardintas renginių, kuriems bus teikiamos fotografijos paslaugos sąrašas. 2016-11-10 tarp šalių pasirašytas priėmimo – perdavimo aktas / priedas prie asmens verslo liudijimų, kuriuo jis perduoda institucijai fotografijas, padarytas 24 įstaigos

renginiuose. Darytina prielaida, jog paslaugų pirkimas iš konkretaus tiekėjo įvyko po paslaugų atlikimo. Atkreiptinas dėmesys į tai, jog pirkimo paraiškoje nurodytos lėšos iš kurių perkama: tęstinis projektas „Gyvybės mazgas“ (projektas „Gyvybės mazgas“ – Nacionalinės krūties ligų asociacijos įgyvendinamas projektas, kurio vienas iš partnerių NVI). Pirkimo paraiškos prieduose nurodytos fotografijos paslaugos, susijusios ne tik su minėtu projektu, bet ir su kitomis NVI veiklomis, pvz., disertacijų gynimai, darbuotojų portretai ir kt. Abejonių kelia procedūrų skaidrumas bei pirkimo procedūrų ir sutarties pasirašymas per neįprastai trumpą laiką.

„Vieni iš kitų“ viešieji pirkimai (ŠMM ir jai pavaldžių 17 įstaigų tarpusavio sandoriai)

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta įstaigų pirkimų atvejų iš kitų ŠMM valdymo srities įstaigų.

LVJC pirkė įvairias prekes (maisto produktus) ir paslaugas (maitinimo, apgyvendinimo, mokymų ir kt.) iš VŠĮ „Jaunimo slėnis“, kurio savininko teises ir pareigas įgyvendina (pagal LVJC pateiktą kreditorių sąrašą, iš jo pirktą už 144 044,74 Eur). CVPIS pavišinta 13 sutarčių 69 489,4 Eur sumai, sudarytų 2016–2018 m. Vienintelis šios įstaigos pirkėjas LVJC. Taip pat viešoji įstaiga yra LVJC patalpų (viešbučio ir kavinės) nuomininkas. Jam išnuomos 411,3 m² ploto (patalpos I aukšte: 231,78 m² maitinimo veiklai ir 179,52 m² svečių namų veiklai).

NEC pirkė apgyvendinimo paslaugas iš VLN (CVPIS pavišinta tik viena 2018 m. sutartis 11 880 Eur sumai dėl valstybinių brandos egzaminų kandidatų darbų vertinimo komisijos narių apgyvendinimo, nors pagal NEC duomenis iš VLN 2017–2018 m. paslaugų įsigyta 30 680 Eur sumai). NEC pateiktais duomenimis iš UPC 2016–2018 m. įsigyta paslaugų 50 442,85 Eur, tačiau CVPIS nepavišinta jokių sutarčių su šia įstaiga. Iš VŠĮ „Jaunimo slėnis“ 2017 m. įsigyta paslaugų 800,5 Eur sumai.

ŠAC 2016 m. ir 2017 m. iš ŠMM gavo pavedimą skubos tvarka organizuoti ir vykdyti Lietuvos pirmoko paso pirkimą (2016 m. – 35 500 vnt.; 2017 m. – 33 000 vnt.). ŠAC tiek 2016, tiek 2017 m. organizavo pirkimus, kreipiantis į vieną tiekėją – MELC, argumentuojant tuo, kad šiam centrui priklauso autorinės Lietuvos pirmoko paso teisės. 2016 metais gauta ir laimėjusi kaina buvo 29 820 Eur (0,84 Eur/vnt. su PVM), 2017 metais – 29 700 Eur (0,90 Eur/vnt. su PVM). Tuo tarpu MELC nurodytais metais organizavo Lietuvos pirmoko paso spausdinimo paslaugų pirkimus mažos vertės apklausos būdu, konkursų laimėtojas buvo UAB „...“, pasiūlęs spausdinimo įkainius – 2016 m. 0,37 Eur/vnt. (13 135 Eur), 2017 m. 0,49 Eur/vnt. (16 170 Eur). **Per du metus susidaro 30 215 Eur skirtumas, kurio būtų išvengta, jei ŠMM pavestų vienam centrui spausdinti ir išdalinti Lietuvos pirmoko pasus. Toks neracionalus funkcijų tarp ŠMM pavaldžių institucijų paskirstymas galimai įtakoja neracionalų ir neefektyvų ŠMM lėšų planavimą ir naudojimą.**

Netinkamas tarnybinių kelionių planavimas ir organizavimas

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad ESFA pirkė iš UAB „...“ tarnybinių kelionių į užsienį organizavimo paslaugas (2017-07-21 sutartis Nr. S-2017-00119, vertė 40 890 Eur). Vykdytas mažos vertės apklausos raštu būdu pirkimas (sprendimas priimtas pirkimo komisijos pritarimu). Pirkimo metu kvietimai teikti pasiūlymus buvo išsiųsti 4 tiekėjams – UAB „...“, UAB „...“, UAB „...“ ir UAB „...“. Pasiūlymai gauti iš UAB „...“ ir UAB „...“. Laimėtojo parinkimas vykdytas ekonominio naudingumo vertinimo kriterijumi – tiekėjo teikiamų paslaugų kokybės vertinimas (70 % balo) + kainos pasiūlymas (30 % balo). UAB „...“ surinko 98,91 balo, UAB „...“ surinko 66,32 balus. Ženklaus skirtumas tarp tiekėjų išryškėjo pateikus kainos pasiūlymą – UAB „...“ pasiūlė 0,01 Eur aptarnavimo mokesčio palyginamąją kainą vienam asmeniui, UAB „...“ pasiūlė 7,47 Eur aptarnavimo mokesčio palyginamąją kainą vienam asmeniui. Kadangi kainų skirtumas yra didelis, tai lėmė UAB „...“ pasiūlymo laimėjimą, nors abiejų tiekėjų paslaugų kokybės vertinimo balai buvo panašūs – 68,94 balai UAB „...“ ir 66,28 balai UAB „...“. VPĮ 57 str. įpareigoja perkančiąsias organizacijas visais atvejais, išskyrus mažos vertės pirkimuose, reikalauti tiekėjų pagrįsti pasiūlyme nurodytą kainą, jeigu ji 30 % ir daugiau mažesnė nuo neatmestų pasiūlymų aritmetinio vidurkio. Mažos vertės pirkimuose pirkimo vykdytojui suteikta teisė savo nuožiūra

nustatyti neįprastai mažos pasiūlytos kainos atvejį. Todėl jei tiekėjo pasiūlyme nurodyta prekių, paslaugų ar darbų, ar jų sudedamųjų dalių kaina pirkimo vykdytojų atrodys neįprastai maža, tuomet tiekėjo turi būti prašoma pateikti neįprastai mažos kainos pagrindimą. Šiuo atveju pirkimo komisijai nekilo pagrįstų abejonių dėl galimai neįprastai mažos kainos, lyginant su kito tiekėjo pateiktu pasiūlymu, nors skirtumas siekė daugiau nei 7 kartus. Viešojoje erdvėje teikiama informacija, kad UAB „

„specializuojasi viešojo sektoriaus institucijų ir įmonių tarnybinių kelionių aptarnavimo srityje, aktyviai dalyvauja viešuosiuose pirkimuose. 2018-11-22 su šiuo tiekėju sudaryta nauja sutartis Nr. S-2018-00166, kurios vertė **9 999 Eur** su PVM. Atkreiptinas dėmesys, kad UAB „

„paslaugas teikė ir ŠMM, 2015-09-04 pasirašytos sutarties Nr. S-627 vertė siekė net **900 000 Eur** su PVM, 2018-09-13 pasirašyta sutartis su šiuo pačiu tiekėju, kurios vertė **12 100 Eur** su PVM. Kyla abejonių, kad šis tiekėjas tarnybinių kelionių organizavimo paslaugų pirkimus laimi pasiūlydamas nepagrįstai žemą kainą lyginant su kitais pirkimuose dalyvaujančiais tiekėjais. Pažymėtina, kad pirkimo techninėje specifikacijoje buvo numatyta, jog planuojama sutarties vertė 40 890 Eur su PVM. Pasirašytos sutarties vertė 40 890 Eur su PVM. Sutarties galiojimas iki 2020-07-20, faktiškai išleista pinigų suma siekia 40 759 Eur su PVM (institucijos pateiktų sąskaitų-faktūrų suminė vertė). Neskelbiamų pirkimų būdu su šiuo tiekėju buvo pasirašyta dar viena sutartis 2018-11-22 Nr. S-2018-00166 dėl tarnybinių kelionių organizavimo paslaugų, kurios vertė 9 999 Eur su PVM. Išnaudojus pagrindinės sutarties sumą, neskelbiamų pirkimų būdu vėl kreiptasi į tą patį tiekėją. **Kyla abejonių, ar tikrai paslaugų teikėjo teikiamos paslaugos siūlant kelionės bilietus, apgyvendinimą ir kitas su kelionėmis susijusias paslaugas yra gaunamos geriausia kaina, jeigu sutarties suma buvo išnaudota per nepilnus 1,5 metų. Taip pat abejonių kelia tarnybinių kelionių planavimas ir tikslingumas į jas vykti.**

Ištaigos lėšų naudojimas privačių ir kitų nesusijusių asmenų poreikių tenkinimui

LVJC direktoriaus ir jo žmonos turistinė kelionė su tikslu atstovauti Lietuvą

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad LVJC direktorius V. Jankauskas 2017-06-05 raštu Nr. (1.28)-V2-197 „Dėl komandiruotės į Peru Respubliką“ kreipėsi į ŠMM ministerijos kanclerį su prašymu leisti nuo 2017-08-11 iki 2017-08-17 vyksti į komandiruotę Arekipoje, (Peru Respublika) ir apmokėti 30 proc. dienpinigių iš Lietuvos vaikų ir jaunimo centro specialiosios programos lėšų. Dalyvavimo tikslas - ir skaityti pranešimą Tarptautinėje neformaliojo švietimo praktikų ir ekspertų konferencijoje, bei kartu su LVJC tautinių šokių ansambliu „Ugnelė“ atstovauti Lietuvos Respubliką. Nustatyta, kad Tarptautinėje neformaliojo švietimo praktikų ir ekspertų konferencija vyko 3 dienas, t. y. nuo 2017-08-15 iki 2017-08-17, ir renginio organizatoriai padengė dalyvių apgyvendinimo ir maitinimo išlaidas. Pagal LVJC pateiktą PVM sąskaitą faktūrą nustatyta, kad LVJC užsakė ir apmokėjo 1441,81 Eur už lėktuvo bilietą į abi puses, t. y. skrydis į Peru sostinę Lima 2017-08-11, o grįžimas iš Limos 2017-08-27, iš viso 16 dienų. Vidaus audito metu nebuvo pateiktas LVJC tautinių šokių ansamblio „Ugnelė“ atstovavusių dalyvių sąrašas, bei dienpinigių išmokėjimo laikotarpis. Patikrinus V. Jankausko Facebook paskyroje esančią informaciją, nustatyta, kad pasibaigus tarptautinei konferencijai, V. Jankauskas dar 10 dienų atostogavo Peru Respublikoje kartu su LVJC tautinių šokių ansamblio „Ugnelė“ vadove A. Kernyte (kuri yra jo žmona) **aktyviai „turistavo“**. Manome, kad neturėjo būti ištaigos sąskaita apmokamos vėlesnio nei įsakyme numatyto grįžimo išlaidos (720,91 Eur).

6 asmenų vizitai LVJC sąskaita. Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu LVJC pateikė 2017-04-12 sąmatą (Nr. (2.7)-L1-90, kurioje nurodyta, kad nuo 2017-05-29 iki 2017-05-31 Ukrainos švietimo ir mokslo ministerijos ir Kremenčiuko miesto švietimo administracijos 6 atstovams, atvykusiems pažintiniam vizitui į Vilnių, buvo išleista 3774 Eur., t. y. apmokėtos užsienio atstovų lėktuvų bilietų, pragyvenimo ir maitinimo išlaidos. Vidaus audito metu, LVJC nepateikė jokių įrodymų kaip užsienio atstovų pažintinis vizitas, susijęs su LVJC įgyvendinamais tikslais ir uždaviniais.

Buvusio ŠMM ministro kelionės apmokamos iš LVJC lėšų. Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu LVJC pateikė 2016-10-21 PVM sąskaitą-faktūrą Nr. AX 1088701-01,

kurioje nurodyta, kad tuo metu ėjusiam ŠMM ministro pareigas buvo pirktas lėktuvo bilietas Vilnius-Kijevas-Vilnius, vertė 177,49 Eur. Tokiu būdu ne pagal paskirtį panaudotos LVJC lėšos.

Atsižvelgiant į tai, kad pasibaigus tarptautinei konferencijai Arekipoje, 10 dienų LVJC direktorius V. Jankauskas kartu su savo žmona, LVJC tautinių šokių ansamblio „Ugnelė“ vadove A. Kernyte, leido laiką Peru Respublikoje, ir į tai, kad 6 Ukrainos švietimo ir mokslo ministerijos ir Kremenčiuko miesto švietimo administracijos atstovų pažintiniam vizitui į Vilnių, apmokėtos kelionės ir apgyvendinimo išlaidos, ir į tai, kad tuo metu ėjusiam ŠMM ministro pareigas

buvo apmokėtos lėktuvo bilieto išlaidos, darytina išvada, kad LVJC direktorius V. Jankauskas galimai naudojo valstybės biudžeto lėšas savo privatiems ir kitų asmenų poreikiams tenkinti.

Veiklos procesai ir jų optimizavimo galimybės

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad didžioji dalis NEC paslaugų (užduočių ir jų vertinimo instrukcijų rengimo, koregavimo, recenzavimo, pakavimo, duomenų suvedimo, tyrimų testavimo vykdymo ir kt.) perkama iš išorės (dažniausia iš fizinių asmenų ar jų grupių), įstaigos veikla apsiriboja darbų koordinavimu, paskirstymu ir pan. Siekiant ekonomiškesnio ir efektyvesnio valstybinių brandos egzaminų ir mokyklinių brandos egzaminų bei pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimų organizavimo, šis procesas turėtų būti skaitmenizuotas, perkeltas į elektroninę erdvę. Šiuo metu didžiąją dalį įstaigos išlaidų sudaro popieriaus ir kitų kanceliarinių prekių, eksploatacinės, spausdinimo, pakavimo, siuntimo ir kt. išlaidos. Taip pat pasitaikė atvejų, kai dėl mokyklų kaltės skubos tvarka reikėjo keisti ir pakartotinai siųsti užduotis.

Dalies patalpų (824,46 m² iš 11000 m²) LVJC nenaudoja tiesioginėms funkcijoms vykdyti, o yra perdavęs tretiesiems asmenims pagal nuomos ir panaudos sutartis. VŠĮ „Jaunimo slėnis“ ir VŠĮ „

“ išnuomotas plotas sudaro 718,82 m². Tikslinga įvertinti valdomų patalpų plotų poreikį, tiesiogiai susijusį su švietimo veiklomis, ir priimti sprendimus dėl tolimesnio nekilnojamojo turto valdymo ir disponavimo juo.

ŠAC patikėjimo teise valdo perteklinį patalpų plotą (visas valdomas plotas 6 145,68 m²) Goštauto g. 12, Vilniuje, kurio nenaudoja ir pagal nuomos ar panaudos sutartis perdavęs kitiems ūkio subjektams. Pvz., pagal VĮ Registrų centro Nekilnojamo turto registro centrinio duomenų banko išrašus, patalpos šiame pastate (2 ir 4 aukštuose) pagal panaudą perduotos 20 metų laikotarpiui MITA (655,31 m² ir 267,27 m²). Patalpos šio pastato 2 aukšte VSF valdo patikėjimo teise (336,16 m²) ir pagal panaudos sutartį (113,90 m² ir 60,60 m²), SKVC – pagal panaudos sutartį (769,60 m²). ŠAC turi papildomą našą, susijusią su visų valdomų patikėjimo teise patalpų priežiūra ir administravimu (taip pat ir viešųjų pirkimų srityje, susijusia su šių paslaugų pirkimų organizavimu).

Kiti pažeidimai ir vidaus kontrolės trūkumai

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu pastebėta atvejų, kai **institucijos neviešino arba netinkamai (pavėluotai, ne visa apimtimi) viešino sudarytas sutartis CVPIS**. Perkančiosios organizacijos nuo 2015-01-01 sudarytas sutartis, laimėjusių dalyvių pasiūlymus ir atliktus sutarčių pakeitimus turi viešinti CVPIS vadovaujantis VPĮ 86 str. 9 d. VLN nė viena sutartis nepaviešinta CVPIS. **Kitose institucijose** pavėluotai ar nepaviešinta dalis sutarčių ar jų priedų (kai kurios sutartys paviešintos tik vidaus audito metu).

LMNŠC neviešina laimėjusių tiekėjų pasiūlymų. Pagal VPĮ, perkančioji organizacija turi viešinti ne tik sutartį, bet ir laimėjusio tiekėjo pasiūlymą (išskyrus konfidencialią informaciją). Atkreiptinas dėmesys, jog turi būti viešinama ne tik kaina, bet ir kitos pasiūlymo dalys, pvz., kvalifikaciją pagrindžiantys dokumentai ir kt. Nepaviešintos 2016 m. sudarytos sutartys su UAB „

(3 400 ir 11 500 Eur vertės). Apgyvendinimo su pusryčiais paslaugų Vilniuje organizuojamos 2020 m. tarptautinės fizikos olimpiados metu (Pirkimo Nr. 406742; paskelbtas 2018-11-01) nepaviešintas UAB „ „pasiūlymas, kuris buvo pateiktas pirkimo metu, nesutampa informacija sutartyje bei pasiūlyme, pirkimo sąlygų pasiūlymo formoje yra dvi įkainių lentelės, o sutartyje jų yra 3 (LMNŠC nepateikė paaiškinimo dėl neatitikimo). MITA nepaviešintos 2015 m. ir 2016 m. sutartys su UAB „ „ (35 402,97 Eur ir 125 254,05 Eur vertės), o paviešinta 2015 m. sutartis (79 997,03 Eur)

be priedų ir laimėtojo pasiūlymo. NEC nepaviešintos 2017 m. sudarytos dvi sutartys su (2 500 ir 7 500 Eur vertės). Vidaus audito metu paviešinta sutartis su UAB „ „. MELC nepaviešinta sutartis su UAB „ „ (12 045,55 Eur vertės).

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu pastebėta atvejų, kad **sudaromos žodinės sutartys**, nors pagal Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo 21.4.3. p. sutartys didesnei nei 3 000 Eur be PVM turėjo būti sudaromos raštu. VLN 2017 m. nesudarė rašytinės sutarties su UAB „ „ dėl profesionalių ekranų PHILIPS 55BDL405D/00 su tvirtinimo laikikliais prie sienos bei mokymais, kaip naudotis interaktyviu turiniu (3 vnt.) įsigijimo 3 018 Eur sumai (be PVM) (2017-12-11 PVM sąskaita faktūra BMNK Nr. 0039779).

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu pastebėta atvejų, kai **neįgyvendinamos ar pavėluotai įgyvendinamos ŠMM Vidaus audito skyriaus rekomendacijos**. ŠMM VAS pateiktais duomenimis, 2018 m. atlikti UPC, ŠAC ir SPPC veiklos ir finansiniai vidaus auditai, kurių metu vertinti viešieji pirkimai. Vidaus audito metu peržiūrėjus ŠMM VAS pateiktas ataskaitas ir jose pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo priemonių planus bei jų įvykdymo ataskaitas, pastebėta, kad dalies rekomendacijų įgyvendinimas atsilieka nuo nustatytų terminų. Kitų ŠMM VAS pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo (2017 m. atlikto ŠMM pavaldžių institucijų veiklos ir finansinio vidaus audito (dėl atliekamų funkcijų, valdomo, naudojamo ir disponuojamo nekilnojamo turto ir lėšų, skirtų darbo užmokesčiui ir komunalinėms paslaugoms) bei 2018 m. LVJC veiklos ir finansinio vidaus audito ataskaitose) įvertinti negalime, kadangi ŠMM VAS informacijos nepateikė, motyvuodamas tuo, kad šių vidaus auditų metu viešieji pirkimai nebuvo audituoti ir pagal ŠMM ir SM susitikimo metu paskirstytas auditų sritis SM priskirtai audito sričiai yra perteklinė. Tačiau turimais duomenimis, 2017 m. rekomendacijos nebuvo įgyvendintos. Tokiu būdu neužtikrinama rekomendacijų įgyvendinimo kontrolė.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu **nustatyti sutarčių vykdymo kontrolės trūkumai, trūksta pagrindimų, neužtikrinama teikiamų prekių, paslaugų ir darbų kokybė, sutartyse nenumatomos arba netaikomos sutarties įvykdymo užtikrinimo priemonės (delspinigiai)**.

Netinkamai rengiamos ir administruojamos sutartys ir neginamas valstybės interesas, kadangi jose nenumatomi delspinigiai ar kitos sutarties užtikrinimo sąlygos, tokiu būdu pažeidžiant VPĮ 87 str. 1 d. 6 p. reikalavimą, kad pirkimo sutartyje, kai ji sudaroma raštu, turi būti nustatytos sutarties įvykdymo užtikrinimo priemonė, taip pat ne visais atvejais skaičiuoti sutartyje numatyti delspinigiai už sutarties išipareigojimų netinkamą vykdymą. Pastebėta atvejų, kai trūksta prekių, paslaugų ar darbų įvykdymo pagrindimų. Organizuojant mokymus institucijose nevykdyta dalyvių registracija, neatliktas renginio kokybės vertinimas.

ŠMM pirkimo organizatoriai dviem atvejais netinkamai parengė paslaugų sutartis, nes jose nebuvo numatyti delspinigiai ar kitos sutarties užtikrinimo sąlygos (sutartyse su buvusiais darbuotojais (). Pirkimo organizatoriai netinkamai administravo paslaugų sutartis, kadangi kaip atsakingi asmuo už sutarčių vykdymą, neskaičiavo delspinigių tiekėjams () nuo neįvykdytų išipareigojimų, tokiu būdu pirkimo iniciatoriai nevykdė priskirtų tarnybinių funkcijų, be to, dviem atvejais pirkimo organizatoriai nevykdė Švietimo ir mokslo ministerijos viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės taisyklių 38 p.

ŠMM kancleris pasirašė paslaugų sutartis su fiziniais asmenimis (), kurie neturėjo teisės vertis tokia veikla (nepateiktos individualios veiklos pažymos), tokiu būdu pirkimo organizatoriai pažeidė VPĮ 47 str. 1 d. 1 p. numatytą reikalavimą. Vienu atveju pirkimo organizatorius parengė paslaugų sutartį, kuri nebuvo vizuota atsakingų asmenų, tokiu būdu pažeidė Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005-10-04 įsakymo Nr. ISAK-1977 „Dėl Sutarčių“ 2 p. reikalavimą. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005-10-04 įsakymas Nr. ISAK-1977 „Dėl Sutarčių“ ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006-06-01 įsakymu Nr. ISAK-1099 patvirtintos Finansų kontrolės švietimo ir mokslo ministerijoje taisyklių nuostatos tikslintinos, kadangi neatitinka ŠMM patvirtintos struktūros. Ne visais atvejais ŠMM audituoti skyriai tinkamai vykdė ŠMM nuostatose numatytas funkcijas, kadangi nerealizavo ŠMM

nuostatose¹⁴ nematytos teisės kreiptis tarnybinės pagalbos į ŠMM pavaldžias ir kitas įstaigas. Be to, ŠMM audituoti skyriai netinkamai vykdė jų skyrių nuostatose numatytas funkcijas, kadangi nebandė verstis savo darbuotojų pajėgumais, o pirkto paslaugas.

Nustatyti atvejai, kai **NMVA** ir Internetinės testavimo sistemos palaikymo paslaugų teikimo sutartyse nustatyti netinkami atsiskaitymo už paslaugas mechanizmai, kai pasirašomi paslaugų perdavimo–priėmimo aktai, pateikiamos sąskaitos–faktūros dar neatlikus paslaugų. 2017–2018 m. sutarčių Nr. PS-43, Nr. PS-113, Nr. PS-146 priedų Nr. 1 3.2.1 p. numatyta, kad iki kiekvieno ketvirčio antrojo mėnesio pradžios (atitinkamai iki vasario 1 d., gegužės 1 d., rugpjūčio 1 d., lapkričio 1 d.), pasirašo Paslaugų perdavimo–priėmimo aktus ir pateikia sąskaitas–faktūras už ketvirtį. Tokiu būdu dar negavus visų paslaugų patvirtinamas jų gavimas.

Pagal **NMVA** ir **UAB** „**2018 m. liepos 11 d. Paslaugų sutartį Nr. PS-147** **UAB** „**atliktų Mokyklų mikroklimato būklės vertinimo metodikos parengimo ir mokyklų mikroklimato būklės tyrimo paslaugų kokybę įvertinta kaip nepakankama. Paslaugų sutarties Nr. PS-147 3.8.1 p. nurodyta, kaip elgtis, jei paslaugos atliktos netinkamai: „Tiekėjas įvykdęs Paslaugas (ar jų dalį), privalo pateikti Paslaugų perdavimo–priėmimo aktą ir sąskaitą–faktūrą, o Pirkėjas juos gavęs, ne vėliau kaip per 5 (penkias) darbo dienas privalo juos pasirašyti arba nepasirašyti, pateikiant nepasirašymo pagrindą ir nurodant trūkumus, klaidas ir pan. bei terminą, per kurį Tiekėjas privalo ištaisyti trūkumus, klaidas ir pan. Tokiu atveju Tiekėjas tik ištaisęs trūkumus, klaidas ir pan., vėl įgyja teisę kreiptis į Užsakovą su nurodytais dokumentais“.** Tačiau **NMVA** nesivadovavo minėtu sutarties punktu ir priėmė sąskaitą–faktūrą (taip pat susitarė dėl paslaugų tinkamo atlikimo). Be to, **NMVA** nepasinaudojo Paslaugų sutartyje Nr. PS-147 numatyta teise priskaičiuoti delspinigius, nors **UAB** „**neatliko paslaugų laiku. Taip pat nustatyti atvejai, kai paslaugų priėmimo–perdavimo aktas pateiktas pavėluotai; kai akte nedetalizuotos atliktos paslaugos (2018-03-05 Sutarties Nr. PS-58 kovo mėn. aktas pateiktas pavėluotai; minėtos sutarties paslaugų priėmimo–perdavimo aktuose nedetalizuoti praveisti seminarai). Vidaus audito metu nustatytas atvejis, kai Internetinės testavimo sistemos administravimo paslaugų (2018-03-05 sutartis Nr. PS-58) paslaugų priėmimo–perdavimo aktas ir sąskaita–faktūra už kovo mėn. pateikta pavėluotai (gegužės 28 d., o turėjo būti pateikti iki 2018 m. kovo 30 d.). Be to, viena iš paslaugų rūšių numatytų sutarties Nr. PS-58 techninėje specifikacijoje „Duomenų bazės dublikatų trynimasis, NMVA organizuojamų pranešimų, seminarų vedimas“.** 2018 m. kovo, balandžio ir gegužės mėn. aktuose nurodoma, kad tokios rūšies paslaugų atlikta atitinkamai 10 val., 7 val., 6 val., tačiau šios paslaugos nedetalizuotos (nenurodoma, kokie seminarai buvo vedami).

SPPC nevisais atvejais reikalauja, kad tiekėjas pateiktų ataskaitą už atliktus darbus. Pvz., pagal 2016-11-28 paslaugų sutartį Nr. B4-81 paslaugų teikėjas ataskaitos už atliktus darbus nepateikė.

VSF nustatytas atvejis, kai faktiškai atlikta daugiau paslaugų nei numatyta sutartį: numatyta 2016-10-14 sutarties su VŠĮ „**“ Nr. ES10-3 vertė 10 582,10 Eur su PVM, paslaugų įsigyta už 14 750,00 Eur su PVM. Netinkamai vykdyta sutarties kontrolė.**

Savininko ar dalininko teisių ir pareigų įgyvendinimo viešosiose įstaigose

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad dvi ŠMM pavaldžios institucijos – **UPC** ir **LVJC** – įgyvendina dalininko ar savininko teises ir pareigas viešosiose įstaigose. **LVJC** įgyvendina savininko teises ir pareigas VŠĮ „Jaunimo slėnis“. **UPC** įgyvendina dalininko teises VŠĮ „**“, kurio kiti dalininkai yra VŠĮ „ ir du fiziniai asmenys, iš jų vienas buvęs NEC vadovas. Pastebėtina, kad SPPC vykdo programų pirkimus iš šios įstaigos, turinčios išskirtines autorines teises. 2019-02-19 registruotas LRV nutarimo projektas Nr. 19-1953 „Dėl valstybei nuosavybės teise priklausančių viešųjų įstaigų dalininko teisių pardavimo“, kuriuo Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutaria parduoti valstybei nuosavybės teise priklausančių minėtų viešųjų įstaigų dalininko teises viešo aukciono būdu.**

Gauta parama pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą

¹⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-06-21 nutarimas Nr. 914 „Dėl Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos nuostatų patvirtinimo“

Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos (VMI) viešai skelbiamais duomenimis, paramos gavėjo statusą turi 14 iš 18 institucijų (neturi KPMPC, MITA, SKVC, VSF).

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad paramą pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą 2016–2019 m. (iki kovo 1 d.) gavo 10 iš 18 vertintų institucijų (negavo ESFA, KPMPC, MITA, NMVA, NEC, SKVC, ŠITC, VSF). Bendra gautos paramos vertė per 2016–2019 m. sudaro 2 137 470,12 Eur (iš jos iš VMI 2% sudaro tik 80 967,68 Eur arba 3,8%). **Pastebėtina, kad nėra jokios tvarkos, reglamentuojančios paramos skyrimą ir naudojimą nei nustatytos ŠMM, nei patvirtintos institucijose. Potencialūs tiekėjai galimai paramos pavidalu bando paveikti institucijų organizuojamų viešųjų pirkimų rezultatus.**

Didžiąją dalį gautos paramos sudaro NVI gauta parama, iš viso 1 829 294,13 Eur (arba 85,6% visos gautos paramos) (detaliau – lentelėje).

Metai	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
Paramos suma, Eur	450 046,68	857 478,77	799 307,70	30 636,97
Iš jos NVI	325 164,57	788 011,20	713 188,15	2 930,21

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu vertinant pagal tiekėjus ir paramos teikėjus NVI paramos gavėjų yra 19, kurie buvo ir kreditoriai. Paramos suteikta 1 475 213,38 Eur, sandorių 9 212 834,46 Eur (pagal CVPIS) ir 3 660 961,14 Eur pagal NVI apskaitos duomenis.

ŠMM 2018 m. paramą gavo iš Labdaros ir paramos fondo „ (3994 JAV dolerių).

ŠAC iš VŠĮ „ „ kaip paramą 2018 m. gavo spausdintuvą 299,42 Eur vertės.

LMNSC gavo paramos 126 585,04 Eur sumai, iš jos iš AB „ „ – 74 000 Eur (parama olimpiadoms).

LVJC gavo paramos 22 439 Eur sumai, anonimiškai ir iš fizinių asmenų gauta 48 252 Eur. Didžiausios gautos paramos sumos yra iš Lietuvos energijos paramos fondo (5 000 Eur), VŠĮ „ „, UAB „ „ (2 000 Eur), UAB „ „ (1 000 Eur), UAB „ „ (300 Eur).

MELC gavo paramos 60 274,63 Eur sumai. Didžiausios gautos paramos sumos yra iš (15 918 Eur), (6 524 Eur), UAB „ „ (5 600 Eur), AB (5 000 Eur), pastarasis buvo ir kreditorius (pasirašyta sutartis dėl elektros energijos tiekimo 5 130 Eur sumai). Taip pat gauta parama iš UAB „ „ (1 000 Eur), MELC iš jo kaip tiekėjo nepirko, tačiau pirko NVI.

SPPC ir ŠMPF gauta tik 2% paramos iš VMI, atitinkamai SPPC – 1 397,01 Eur, ŠMPF 150,63 Eur (iš jos 104,34 Eur panaudota VLN).

UPC gavo paramos 41 391,45 Eur sumai. Vertinant pagal tiekėjus ir paramos teikėjus UPC paramos gavėjų yra 4, kurie buvo ir kreditoriai. Paramos suteikta už 1 000 Eur, sandorių sudaryta 41 895,95 Eur (pagal CVPIS duomenis). Iš UAB „ „ gauta paramos 1 200 Eur. Nors UPC faktiškai nepirko iš šio tiekėjo jokių paslaugų, tačiau jis turėjo laimėti 2018 m. pirkimą, kurį nutraukė VPT, bei yra dažnas tiekėjas ŠAC.

VLN gavo paramos 4 158,03 Eur sumai. Paramos teikėjai UAB „ „ (144,25 Eur, knygos) ir UAB „ „ (256,26 Eur, atvirukai), taip pat gauta parama iš fizinio asmens (500 Eur).

Anonimiškai gauta informacija, kuriai nepavyko surinkti įrodymų

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu gauta informacijos, kad NVI vyksta prekyba eilėmis. Galima korupcija dėl ŠAC organizuojamų mokyklų remontų (galimai mokami 10% objekto vertės kyšiai). Vidaus audito metu nepavyko gauti įrodymų šiems faktams patvirtinti.

Susisiekimo ministerijos Vidaus audito skyriaus išvados

ŠMM vidaus kontrolės sistema, kiek ji susijusi su mažos vertės viešųjų pirkimų organizavimu, atlikimu ir sutarčių parengimu bei administravimu, yra silpna (ne visa rizika yra nustatyta, nevykdomas rizikos valdymas ir vidaus kontrolės trūkumai yra akivaizdūs) bei turėjo neigiamą įtaką ŠMM veiklos rezultatams, kadangi 4 paslaugų sutartys, kurių vertė 27 500 Eur galimai sudarytos nepagrįstai ir neteisėtai, kadangi pažeisti Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (VPI), Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo

(VPIDVTĮ) ir juos įgyvendinančių teisės aktų bei ŠMM vidaus teisės aktų reikalavimai ir nustatyti kiti vidaus kontrolės trūkumai.

ESFA vidaus kontrolės sistema viešųjų pirkimų srityje vertinama **silpnai** dėl neefektyvaus lėšų planavimo, galimai nepagrįsto skyrimo ir panaudojimo tam tikroms sritims, konkrečių tiekėjų (įskaitant fizinių) pasirinkimo (protegavimo), procedūrų skaidrumo, pirkimų verčių skaidymo, siekiant organizuoti neskelbiamus pirkimus arba pirkimus apklausos būdu, kreipiantis į konkrečius tiekėjus, tiekėjų nekompetencijos (veiklos srities) neatitinkančios pirkimo objekto, ekspertinių paslaugų poreikio nepagrindimo, ribojamos konkurencijos, techninių specifikacijų pritaikymo vienam tiekėjui, pirkimo objektų apjungimo, apribojant konkurenciją ir dėl pirkimo objektų skaidymo, sąlygojančio prekių įsigijimą didesnėmis kainomis.

KPMPC vidaus kontrolė viešųjų pirkimų srityje vertinama **silpnai**, nes neužtikrina, kad viešieji pirkimai būtų vykdomi laikantis nustatytų viešųjų pirkimų reikalavimų, įstaigoje sudarytos korupcinės prielaidos viešiesiems pirkimams skirtas lėšas naudoti neskaidriai ir neefektyviai (netinkamas lėšų planavimas, pirkimai neskaidomi į dalis, pirkimų sąlygos galimai pritaikomos konkretiems tiekėjams, nustatomi nepagrįsti ir konkurenciją dirbtinai ribojantys kvalifikacijos reikalavimai, didžioji dalis pirkimų neskelbiami).

LMNSC vidaus kontrolė viešųjų pirkimų ir paramos panaudojimo srityse vertinama **silpnai**, kadangi, nustatyti viešųjų pirkimų pažeidimai, vykdomi procesai neatitinka VPI nuostatų: skaidomi pirkimai, neužtikrinama konkurencija (nuolatiniai paslaugų teikėjai). Vidaus audito metu pateikta ne visa prašyta informacija.

LVJC vidaus kontrolė viešųjų pirkimų, projektų ir paramos panaudojimo ir interesų konfliktų srityse vertinama **silpnai**, kadangi, nustatyti viešųjų pirkimų pažeidimai, vykdomi procesai neatitinka VPI nuostatų: skaidomi pirkimai, neužtikrinama konkurencija (nuolatiniai paslaugų teikėjai, su kuriais turima ir kitų įsipareigojimų, pvz. turto nuoma), įstaigos lėšos naudojamos darbuotojų ir kitų asmenų privačių poreikių tenkinimui. VŠĮ „Jaunimo centras“ įsteigimas laikytinas nepasiteisinusia ir viešojo intereso neatitinkančia veikla. Vidaus audito metu pateikta ne visa prašyta informacija.

MELC vidaus kontrolės sistema viešųjų pirkimų srityje vertinama **silpnai** dėl konkrečių tiekėjų (įskaitant fizinių) pasirinkimo (protegavimo), procedūrų skaidrumo, pirkimų verčių skaidymo, siekiant organizuoti neskelbiamus pirkimus arba pirkimus apklausos būdu, kreipiantis į konkrečius tiekėjus, tiekėjų nekompetencijos (veiklos srities), perkant specifines paslaugas nekeliant kvalifikacinių reikalavimų, ribojamos konkurencijos, techninių specifikacijų pritaikymo vienam tiekėjui, pirkimo objektų apjungimo, apribojant konkurenciją, galimų fizinių asmenų sąsajų, perkamų paslaugų iš institucijos darbuotojų, pirkimo procedūrų ir sutarčių pasirašymo per neįprastai trumpą laiką, pirkimų procedūrų atlikimo vėliau, jau po paslaugų suteikimo.

MITA vidaus kontrolės sistema viešųjų pirkimų srityje **patenkinama** (ne visa rizika yra nustatyta, nevykdomas rizikos valdymas ir vidaus kontrolės trūkumai yra akivaizdūs), nes nustatyti VPI pažeidimai ir kiti vidaus kontrolės trūkumai bei neekonomiško ir neefektyvaus valstybės biudžeto lėšų panaudojimo atvejai, vykstant neskelbiamus pirkimus ir pirkimus iš vieno tiekėjo, perkant remonto darbus, renginių organizavimo paslaugas per tarpininkus.

NMVA vidaus kontrolės sistema viešųjų pirkimų srityje vertinama **patenkinamai** dėl galimų interesų konfliktų atliekant bendro ugdymo mokyklų veiklos kokybės išorinio vertinimą, kai perkamos paslaugos iš darbuotojų, kurie dalyvauja vertinime, dėl nepakankamo skaidrumo perkant paslaugas, pavėluoto pirkimų procedūrų vykdymo, netaikytų sankcijų už netinkamą sutarčių vykdymą (laiko ir kokybės atžvilgiu), dėl atsiskaitymo už paslaugų atlikimą jų dar nesuteikus, dėl nedetalizuotų suteiktų mokymų paslaugų ir nevertintos paslaugų kokybės.

NEC vidaus kontrolės sistema viešųjų pirkimų srityje vertinama **silpnai** dėl sudarytų neteisėtų ir nepagrįstų 2 paslaugų sutarčių (10 000 Eur vertės) su buvusiu įstaigos darbuotoju, pažeidžiant VPI ir VPIDVTĮ ir juos įgyvendinančių teisės aktų reikalavimus bei nustatyti kiti vidaus kontrolės trūkumai bei neekonomiško ir neefektyvaus valstybės biudžeto lėšų panaudojimo atvejai, vykstant neskelbiamus pirkimus ir pirkimus iš vieno tiekėjo, perkant paslaugas iš darbuotojų, buvusių darbuotojų ar jų valdomų įmonių ir kitų ŠMM pavaldžių įstaigų, perkant viešųjų pirkimų

konsultavimo paslaugas ir kitas paslaugas iš išorės bei organizuojant valstybinių brandos egzaminų ir mokyklinių brandos egzaminus bei pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimus.

NVI vidaus kontrolės sistema viešųjų pirkimų srityje vertinama **silpnai** dėl pavėluoto (po paslaugų suteikimo) pirkimo procedūrų atlikimo, tiekėjų nekompetencijos (veiklos srities) neatitinkančios pirkimo objekto, sudarytų neobjektyvių sąlygų kviečiant tiekėją dalyvauti pirkime, konkrečių tiekėjų (įskaitant fizinių) pasirinkimo (protegavimo), procedūrų skaidrumo, pirkimų verčių skaidymo, siekiant organizuoti neskelbiamus pirkimus arba pirkimus apklausos būdu, kreipiantis į konkrečius tiekėjus.

SPPC vidaus kontrolė viešųjų pirkimų srityje vertinama **silpnai**, nes neužtikrina, kad viešieji pirkimai būtų vykdomi laikantis nustatytų viešųjų pirkimų reikalavimų, įstaigoje sudarytos korupcinės prielaidos viešiesiems pirkimams skirtas lėšas naudoti neskaidriai ir neefektyviai (netinkamas lėšų planavimas, pirkimų sąlygos galimai pritaikomos konkretiems tiekėjams, nustatomi nepagrįsti ir konkurenciją dirbtinai ribojantys kvalifikacijos reikalavimai, didžioji dalis pirkimų neskelbiami, netinkama atsiskaitymo už paslaugas kontrolė).

SKVC vidaus kontrolės sistema viešųjų pirkimų srityje vertinama **silpnai** dėl nepagrįsto, neekonomiško ir neefektyvaus lėšų panaudojimo konsultavimo paslaugoms, transporto nuomos paslaugoms, netinkamo pirkimo būdo pasirinkimo remonto darbams ir jų atlikimo per įtartinai trumpą laiką, dėl netinkamos sutarčių vykdymo kontrolės priimant suteiktas ar dar nesuteiktas paslaugas.

ŠAC vidaus kontrolės sistema viešųjų pirkimų srityje vertinama **silpnai** dėl konkrečių tiekėjų (įskaitant fizinių) pasirinkimo (protegavimo), procedūrų skaidrumo, ribojamos konkurencijos, techninių specifikacijų pritaikymo vienam tiekėjui, pirkimo objektų apjungimo, apribojant konkurenciją, perkamų paslaugos iš institucijos darbuotojų, perteklinių reikalavimų viešųjų pirkimų konkursų sąlygose, netinkamo sutarčių vykdymo.

ŠITC vidaus kontrolės sistema, kiek ji susijusi su informacinių sistemų ir registrų programinės įrangos priežiūros ir vystymo paslaugų sutarčių administravimu, vertinama **silpnai** (ne visa rizika yra nustatyta, nevykdomas rizikos valdymas ir vidaus kontrolės trūkumai yra akivaizdūs) bei turėjo neigiamą įtaką ŠITC veiklos rezultatams, kadangi ŠMM įgalioja ŠITC atlikti pirkimus, kuriems ji neturi tinkamos kompetencijos (nėra įsteigtas Viešųjų pirkimų skyrius, neskiriamas pakankamas vadovybės dėmesys ŠITC darbuotojų, atliekančių viešuosius pirkimus, kvalifikacijos kėlimui (150 Eur per paskutinius 3 metus), ir ŠITC nėra darbuotojų, kurių kompetencija būtų lygiavertė informacinių sistemų projekto vadovui (analitikui), kuris išmanytų informacinių sistemų kūrimo principus); perdavimo–priėmimo aktai pasirašomi be pridėtamų suteiktų paslaugų dokumentacijos su kompaktiniais diskais; nėra galimybės įvertinti informacinių sistemų ir registrų programinės įrangos suteiktų vystymo paslaugų apmokėjimo teisėtumo ir tinkamo valstybės biudžeto lėšų panaudojimo, kadangi su perdavimo–priėmimo aktais nepridėta tiekėjų suteiktų paslaugų dokumentacija su kompaktiniais diskais; ŠITC darbuotojai aplaidžiai administruoja paslaugų pirkimo–pardavimo sutartis, kadangi tinkamai nevykdė jų nuostatas.

ŠMPF vidaus kontrolės sistema viešųjų pirkimų srityje vertinama **patenkinamai** dėl perkamų paslaugų iš institucijos darbuotojų, tiekėjo nekompetencijos (veiklos srities) neatitinkančios pirkimo objekto, sudarytų neobjektyvių sąlygų kviečiant teikėją dalyvauti pirkime.

UPC vidaus kontrolės sistema viešųjų pirkimų srityje vertinama **silpnai** dėl darbuotojams skiriamų nepagrįstų priemonių ir priemonių už tiesioginių funkcijų vykdymą, dėl neefektyvaus lėšų panaudojimo planavimo ir skyrimo (pagrįstumo) tam tikroms sritims (neplaniniai pirkimai), tiekėjo nekompetencijos (veiklos srities) neatitinkančios pirkimo objekto, sudarytų neobjektyvių sąlygų kviečiant teikėją dalyvauti pirkime, pirkimų verčių skaidymo, siekiant organizuoti neskelbiamus pirkimus arba pirkimus apklausos būdu, kreipiantis į konkrečius tiekėjus; konkrečių tiekėjų (įskaitant fizinių) pasirinkimo (protegavimo), procedūrų skaidrumo, perteklinių reikalavimų viešųjų pirkimų konkursų sąlygose, ribojamos konkurencijos, techninių specifikacijų pritaikymo vienam tiekėjui, pirkimo objektų apjungimo, apribojant konkurenciją, paslaugų suteikimo per neįprastai trumpą laiką, paslaugų kokybės ir tinkamumo, galimų konkrečių fizinių asmenų sąsajų, pirkimo procedūrų ir sutarties pasirašymo per neįprastai trumpą laiką, perkamų paslaugų iš institucijos darbuotojų.

VSF vidaus kontrolės sistema viešųjų pirkimų srityje vertinama **silpnai** dėl nepagrįstai skirtų priemonių už funkcijų vykdymą ar nuolatinį pobūdį įgavusių darbų, neteisėtų konsultavimo sutarčių pasirašymo, papildomų paslaugų įsigijimo neatlikus viešųjų pirkimų procedūrų, pirkimų nepagrįsto skaidymo dėl skubos, netinkamos sutarčių vykdymo ir sąskaitose pateikiamos informacijos kontrolės, paslaugų suteikimo per neįprastai trumpą laiką, nevykdytos dalyvių registracijos ir nevertintos suteiktų mokymo paslaugų kokybės.

VLN vidaus kontrolės sistema jos vykdytų mažos vertės viešųjų pirkimų srityje vertinama **silpnai** dėl VPĮ reikalavimų ir įstaigos vidaus teisės aktų nuostatų pažeidimų, nes CVPIS nepaviešinta nė viena sutartis, nerengtos pirkimo paraiškos, žodinė sutartis sudaryta pirkimui, kurio vertė viršijo 3000 Eur be PVM.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta galima žala yra reikšminga, turi būti atliktas išsamus jos įvertinimas, kuriam vidaus audito metu nebuvo sudarytos sąlygos.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad teisės aktai nenumato prievolės su įstaigos vadovu derinti darbuotojo, dirbančio pagal darbo sutartį, kitą darbą ir gauti jo leidimą, o patį darbą atlikti ne darbo metu, ir kontrolės tikslais tokia procedūra įstaigoje netaikoma. Nevykdoma darbuotojo faktinio darbo laiko ir apmokėjimo už jį pagrindinėje darbovietėje kontrolė. Papildomą darbą dirbantys darbuotojai turi individualios veiklos pažymas. Todėl manome, kad paslaugos galimai teikiamos ir kitiems subjektams, apie kuriuos įstaiga neturi informacijos ir šių paslaugų teikimo nekontroliuoja.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatytam kad nėra jokios tvarkos nei ŠMM, nei institucijose, reglamentuojančios paramos skyrimą ir naudojimą. Potencialūs tiekėjai galimai paramos pavidalu bando paveikti institucijų organizuojamų viešųjų pirkimų rezultatus. ŠMM ir jai pavaldžios 9 institucijos, turinčios paramos gavėjo statusą, per 2016–2019 m. gavo 2,1 mln. Eur paramos, iš jos 1,8 mln. Eur gavo NVI. Nustatyta, kad paramos teikėjai buvo ir tiekėjai, su kuriais įstaiga sudarė sandorių. Ypatingai išsiskiria NVI, kurio net 19 paramos teikėjų buvo kreditoriai, paramos suteikta 1 475 213,38 Eur, sandorių 9 212 834,46 Eur (pagal CVPIS) ir 3 660 961,14 Eur pagal NVI apskaitos duomenis, UPC 4 kreditoriai suteikę paramą (atitinkamai 1 000 Eur, sandorių sudaryta 41 895,95 Eur sumai), dar vienas suteikęs 1 200 Eur paramą subjektas turėjo laimėti VPT nutrauktą pirkimą, MELC buvo 1 kreditorius, suteikęs paramą (atitinkamai 5 000 Eur, sutartis pasirašyta 5 130 Eur sumai), ŠAC paramą gavo iš vadovo artimo giminiui įmonės.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nebuvo galimybės išsamiai įvertinti identifiкуotas rizikingas sritis dėl bendradarbiavimo trūkumo ar nepakankamų terminų (viešųjų pirkimų, įgyvendinamų ES projektų, gautos paramos panaudojimo ir kt.). Todėl tikslinga atlikti papildomus vidaus auditus. Dėl viešųjų pirkimų tikslinga plėsti vidaus audito apimtį į ankstesnius laikotarpius (mažiausia 10 m.).

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyti VPĮ pažeidimai, taip pat požymiai dėl galimų nusikalstamų korupcinio ir finansinio pobūdžio veikų, todėl pažyma perduodama įvertinti VPT ir STT.

Susisiekimo ministerijos Vidaus audito skyriaus rekomendacijos

Švietimo, mokslo ir sporto ministrui A. Monkevičiui ir Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai (toliau – ŠMM) pavaldžių įstaigų vadovams siūlome:

1. Spręsti institucijų vadovų atsakomybės klausimą dėl nustatytų ypatingai šiurkščių ir sisteminių pažeidimų viešuosiuose pirkimuose (didelio reikšmingumo).
2. Sudaryti komisiją (darbo grupę), siekiant išsiaiškinti visus pažymoje nurodytus atvejus dėl galimai nepagrįsto, neteisėto ir neracionalaus valstybės biudžeto lėšų naudojimo ir nustatyti atsakingus asmenis bei spręsti klausimą dėl šių asmenų tarnybinės / civilinės atsakomybės taikymo ir galimos žalos atlyginimo (didelio reikšmingumo).
3. Perduoti Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos įvertinti informaciją dėl fizinių asmenų gautų pajamų iš ŠMM ir jai pavaldžių institucijų per 2016–2019 metus ir prievolės registruoti individualias veiklos pažymas (didelio reikšmingumo).

4. *Perduoti Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai informaciją dėl sudarytų paslaugų sutarčių su buvusiais ŠMM ir jai pavaldžių institucijų darbuotojais ir viešųjų ir privačių interesų nedeklaravusių darbuotojų įvertinti ir priimti sprendimą dėl tolesnių kontrolės veiksmų taikymo (didelio reikšmingumo).*

5. *Įvertinti technines ir finansines galimybes valstybinių brandos egzaminų ir mokyklinių brandos egzaminų bei pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimų organizavimo procesą skaitmenizuoti, perkelti į elektroninę erdvę (didelio reikšmingumo).*

6. *Užtikrinti, kad įstaigoms priskirtos funkcijos ir jas aptarnaujantys procesai būtų atliekami įstaigos darbuotojų pajėgumais, o ne iš išorės perkant paslaugas, taip pat ir iš įstaigos ar kitų ŠMM pavaldžių įstaigų darbuotojų be konkurencijos (didelio reikšmingumo).*

7. *Įvertinti poreikį ir būtinybę dėl įstaigų darbuotojų kompetencijos stiprinimo viešųjų pirkimų srityje, kvalifikacijos tobulinimo ir tinkamos kompetencijos darbuotojų priėmimo (didelio reikšmingumo).*

8. *Inicijuoti papildomus vidaus auditus ŠMM ir jai pavaldžių institucijų veiklos srityse, identifikuotose kaip rizikingos dėl bendradarbiavimo trūkumo ir nepakankamų terminų išsamiam vertinimui atlikti (viešųjų pirkimų, įgyvendinamų ES projektų, gautos paramos panaudojimo ir kt.) (didelio reikšmingumo).*

9. *Nustatyti tvarką ŠMM ir jos valdymo srities įstaigų darbuotojams dėl kito darbo atlikimo ir kontrolės (didelio reikšmingumo).*

10. *Nustatyti tvarką ŠMM ir jos valdymo srities įstaigoms dėl paramos skyrimo ir naudojimo (didelio reikšmingumo).*

11. *Atsisakyti paslaugų pirkimo iš tarpininkų ar neseniai įkurtų įmonių, neturinčių pakankamų pajėgumų ir kompetencijos (didelio reikšmingumo).*

12. *Didinti tiekėjų konkurenciją ir užtikrinti naujų dalyvių pritraukimą, ypač didelės vertės specializuotuose pirkimuose (didelio reikšmingumo).*

13. *Mažinti neskelbiamų pirkimų skaičių, ypač tais atvejais, kai kreipiamasi į vieną tiekėją ar formaliai pildomi pirkimą patvirtinantys dokumentai (didelio reikšmingumo).*

14. *Didinti sudaromų sutarčių efektyvumą, sudarant ilgalaikes sutartis to paties tipo prekėms, paslaugoms ar darbams, kuriems atliekami neskelbiami pirkimai (didelio reikšmingumo).*

15. *Siekiant valdyti rizikas, didinti pirkimų komisijų atliekamų pirkimų skaičių, siekiant užtikrinti „keturių akių“ peržiūros principo taikymą (vidutinio reikšmingumo).*

16. *Peržiūrėti asmenų, galinčių atlikti pirkimus organizacijoje skaičiaus būtinumą, siekiant valdyti viešųjų pirkimų principų pažeidimų rizikas (didelio reikšmingumo).*

17. *Mažinti žodžiu atliekamų pirkimų skaičių, siekiant užtikrinti, jog būtų fiksuojama reikiama informacija ir užtikrinamas atsekamumas (didelio reikšmingumo).*

18. *Įvertinti, ar skaidriai formuojami kvalifikaciniai reikalavimai tiekėjams, siekiant užtikrinti kokybiškų prekių, paslaugų ar darbų įsigijimą bei patikimų tiekėjų atranką (didelio reikšmingumo).*

19. *Vengti dirbtinai skaidyti ir skirti skirtingus BVPŽ kodus to paties tipo prekėms, paslaugoms ar darbams, siekiant išvengti procedūrų vykdymo (didelio reikšmingumo).*

20. *Peržiūrėti stažuotių ir pan. paslaugų įsigijimo principus, siekiant užtikrinti kvalifikuotų paslaugų tiekėjų atranką (didelio reikšmingumo).*

21. *Peržiūrėti ekspertų paslaugų įsigijimo būtinumą, paslaugų apimtį, atsakomybes (didelio reikšmingumo).*

22. *Patikslinti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005-10-04 įsakymą Nr. ISAK-1977 „Dėl Sutarčių“ ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006-06-01 įsakymu Nr. ISAK-1099 patvirtintas Finansų kontrolės švietimo ir mokslo ministerijoje taisyklės pagal aktualią ŠMM patvirtintą struktūrą (vidutinio reikšmingumo).*

23. *To paties tipo ŠMM ir jos valdymo srities įstaigų prekių, paslaugų ir darbų viešuosius pirkimus vykdyti centralizuotai (vidutinio reikšmingumo).*

24. Siekiant efektyvinti ŠMM ir jos valdymo srities institucijų viešųjų pirkimų planų rengimo, keitimo, atliktų pirkimų registravimo ir bendrą planą vykdymo priežiūrą, įvertinti galimybę centralizuotai pirkti EcoCost ar lygiavertį viešųjų pirkimų planavimo modulį (vidutinio reikšmingumo).

25. Vadovaujantis Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2011-11-30 įsakymu Nr. 1S-174 „Dėl Perkančiųjų organizacijų viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės rekomendacijų patvirtinimo“ patvirtintų Perkančiųjų organizacijų viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės rekomendacijų 15.1 ir 15.2 punktais patikslinti ŠMM ir jai pavaldžių institucijų vidaus teisės aktus, reglamentuojančius viešųjų pirkimų planavimą, organizavimą ir vykdymą, bei įpareigoti pirkimų iniciatorius prieš kiekvieną pirkimą rengti pirkimų poreikio pagrindimą, atlikti išsamų rinkos tyrimą ir jį dokumentuoti, tinkamai ir pagal visus numatytus punktus užpildyti pirkimo iniciavimo dokumentus (paraišką, teikimą ar kt.) ir užtikrinti visų atsakingų asmenų pasirašymą (vidutinio reikšmingumo).

26. Peržiūrėti sudarytas sutartis ir jas pavišinti Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (CVPIS) pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų (VPĮ) 86 str. 9 d. (vidutinio reikšmingumo).

27. Atlikti dalyvių anketavimą po renginio, siekiant įvertinti jo kokybę ir atitikimą dalyvių lūkesčiams (vidutinio reikšmingumo).

28. Sustiprinti sutarčių vykdymo kontrolę dėl juose numatytų įsipareigojimų tinkamo vykdymo, taikant sutartyse numatytas sankcijas (delspinigius) (vidutinio reikšmingumo).

29. Perkant remonto darbus, sudaryti darbų kiekių žiniaraščius ir prašyti iš rangovų prie pasiūlymo pateikti lokalines sąmatas, pagrindžiančias darbų, įrangos ir medžiagų kiekius, vieneto kainas ir viso kiekio vertes, taip pat sutartyse numatyti reikalavimą atsiskaityti už atliktus darbus pateikiant pagal lokalinę sąmatą atliktų darbų aktą (vidutinio reikšmingumo).

30. Įvertinti galimybę ŠAC patikėjimo teise valdomas perteklines patalpas perduoti patikėjimo teise jas pagal panaudos sutartis naudojamiems ūkio subjektams, o likusias nuomojamas – VĮ Turto bankui, taip pat įvertinti LVJC valdomų patalpų plotų poreikį, tiesiogiai susijusį su švietimo veiklomis, ir priimti sprendimus dėl tolimesnio nekilnojamojo turto valdymo ir disponavimo juo (vidutinio reikšmingumo).

2.2. ŠMM ir jai pavaldžių 17 institucijų viešųjų ir privačių interesų derinimo deklaravimo vidaus auditas

Viešųjų ir privačių interesų derinimas yra kovos su korupcija dalis. Privačių interesų deklaravimas parodo tikėtinus ir realius interesų konfliktus. Netinkamas deklaravimas ir interesų konfliktų valdymas yra siaura raudona linija tarp etikos pažeidimo ir nusikaltimo bei baudžiamojo nusižengimo valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams (Baudžiamojo kodekso XXXIII skyrius). Privačių interesų deklaravimo bei interesų konfliktų valdymo svarbą pabrėžia ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO) bei Europos Tarybos valstybių prieš korupciją grupė (GRECO).

VPIDVTĮ siekiama suderinti asmenų privačius ir visuomenės viešuosius interesus, užtikrinti, kad priimant sprendimus pirmenybė būtų teikiama viešiesiems interesams, įtvirtinti priimamų sprendimų nešališkumą ir užkirsti kelią atsirasti bei plisti korupcijai.

VPIDVTĮ nuostatos reglamentuoja 8 interesų derinimo įrankius (toliau – interesų derinimo įrankiai). Jie yra taikomi pretendentams, dirbantiesiems ir buvusiems darbuotojams. Dirbantiesiems yra taikoma: 1) privačių interesų deklaravimas (VPIDVTĮ II skirsnis), 2) pareiga nusišalinti (11 straipsnis), 3) teisės atstovauti apribojimai (12 straipsnis), 4) tarnybinių teisių apribojimas (13 straipsnis), 5) dovanų ar paslaugų priėmimo ir teikimo apribojimai (14 straipsnis). Buvusiems darbuotojams taikomi šie interesų derinimo įrankiai: 6) apribojimai sudaryti darbo sutartį (18 straipsnis), 7) apribojimai sudaryti sandorius ar naudotis individualiomis lengvatomis (19 straipsnis), 8) atstovavimo apribojimai (20 straipsnis).

Darbo kodekse numatyta, kad kiekviena iš šalių (darbdavys ir darbuotojas) privalo vengti interesų konflikto ir siekti bendros darbdavio ir darbuotojo ar visų darbuotojų gerovės, darbo santykių darnaus vystymosi ir kitos darbo sutarties šalies teisėtų interesų gynimo (24 straipsnio 5 dalis). Pareiga vengti interesų konflikto kyla iš lojalumo pareigos ir iš įpareigojimo elgtis sąžiningai.

Įgyvendinant 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (2014/24/ES) 2017-07-01 įsigaliojo VPĮ pakeitimai. Vienas iš jų – interesų konfliktų reglamentavimas viešuosiuose pirkimuose.

Pirkimuose kylantiems interesų konfliktams priskiriami atvejai, kai perkančiosios organizacijos ar pagalbinės pirkimų veiklos paslaugų teikėjo darbuotojai, Komisijos nariai ar ekspertai, stebėtojai, dalyvaujantys pirkimo procedūroje ar galintys daryti įtaką jos rezultatams, turi tiesioginį ar netiesioginį finansinį, ekonominį ar kitokio pobūdžio asmeninį suinteresuotumą, galintį pakenkti jų nešališkumui ir nepriklausomumui pirkimo metu (VPĮ 21 straipsnis).

Atsižvelgiant į tai, nuo 2018-01-01 taip pat įsigaliojo VPIDVTĮ pakeitimai. Privačius interesus deklaruoti (VPIDVTĮ II skirsnis) bei vykdyti pareigą nusišalinti (11 straipsnis), privalo „viešojo pirkimo komisijos nariai, asmenys, perkančiosios organizacijos vadovo paskirti atlikti supaprastintus pirkimus, ir viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantys ekspertai“. Jų deklaracijos pagal VPIDVTĮ nuostatas skelbiamos viešai (10 straipsnis).

Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (VTEK) yra pažymėjusi, jog pareigos deklaruoti privačius interesus vykdymas svarbus 3 aspektais: 1) asmeniniu, 2) organizaciniu, 3) visuomeniniu.

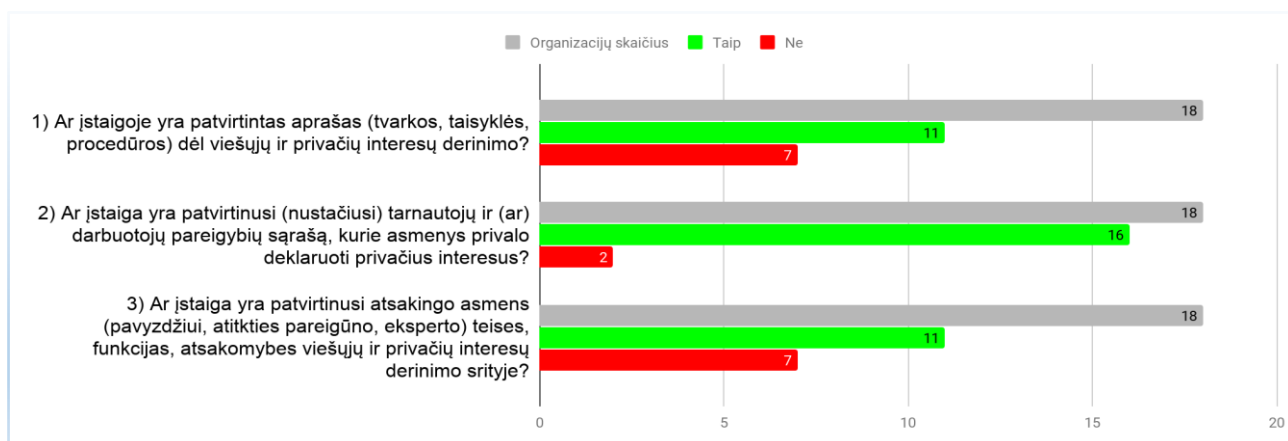
Asmeniniu požiūriu šios pareigos nevykdymas rodo asmens neatsakingumą, nerūpestingumą, visuotinai pripažintų tarnybinės etikos standartų nesilaikymą. Organizaciniu požiūriu pareigos deklaruoti privačius interesus nevykdymas kenkia ne tik valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens reputacijai, bet ir organizacijos, kurioje asmuo dirba, prestižui. Visuomeniniu požiūriu šios pareigos nevykdymas mažina visuomenės pasitikėjimą.

Pagal VPIDVTĮ nuostatas privačius interesus privalo deklaruoti valstybės tarnautojai ir darbuotojai, kurie turi administravimo įgaliojimus biudžetinėse ir viešosiose įstaigose (2 straipsnio 1 dalis) bei asmenys, kurie susiję su viešaisiais pirkimais (4 straipsnio 1 dalis).

VTEK 2012 m. liepos 5 d. sprendimu Nr. KS-84 patvirtinto Privačių interesų deklaracijų pildymo, tikslinimo ir pateikimo taisyklės (toliau – VTEK deklaravimo taisyklės). Jose numatyta, kad valstybės ar savivaldybių institucijų, įstaigų vadovams ar jų įgaliotiems atstovams rekomenduojama patvirtinti sąrašą pareigybių, kurias atitinkamojoje institucijoje, įstaigoje einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus (46 punktą). Taip pat numatyta, kad valstybės ar savivaldybių institucijų, įstaigų vadovai ar (ir) jų įgalioti atstovai, perkančiųjų organizacijų vadovai arba jų įgalioti asmenys VTEK nustatyta tvarka registruojasi elektroninėje Privačių interesų deklaracijų tvarkymo informacinėje sistemoje (PIDTIS). Šioje sistemoje atitinkama valstybės ar savivaldybės institucija, įstaiga administruoja joje dirbančių asmenų pateiktas Deklaracijas, o perkančioji organizacija – į pareigas paskirtų viešojo pirkimo komisijos narių, asmenų, perkančiosios organizacijos vadovo paskirtų atlikti supaprastintus pirkimus, ir viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujančių ekspertų pateiktas Deklaracijas, atlieka tokių deklaracijų apskaitą, deklaracijose nurodytų duomenų analizę bei įgyvendina kitas VPIDVTĮ ir Taisyklių vykdymo priežiūros ir kontrolės funkcijas (49 punktą).

Teisinis reglamentavimas

Vidaus audito metu įvertinta ŠMM ir jai pavaldžių 17 įstaigų informacija apie teisinį reglamentavimą. Didžioji dalis organizacijų patvirtinusios vidines tvarkas (aprašus) dėl viešųjų ir privačių interesų derinimo (toliau – aprašas), patvirtinusios asmenų, kurie privalo deklaruoti privačius interesus, pareigybių sąrašus (toliau – pareigybių sąrašas), paskyrusios atsakingus už deklaracijų kontrolę ir pan. asmenis (toliau – atitikties pareigūnas).

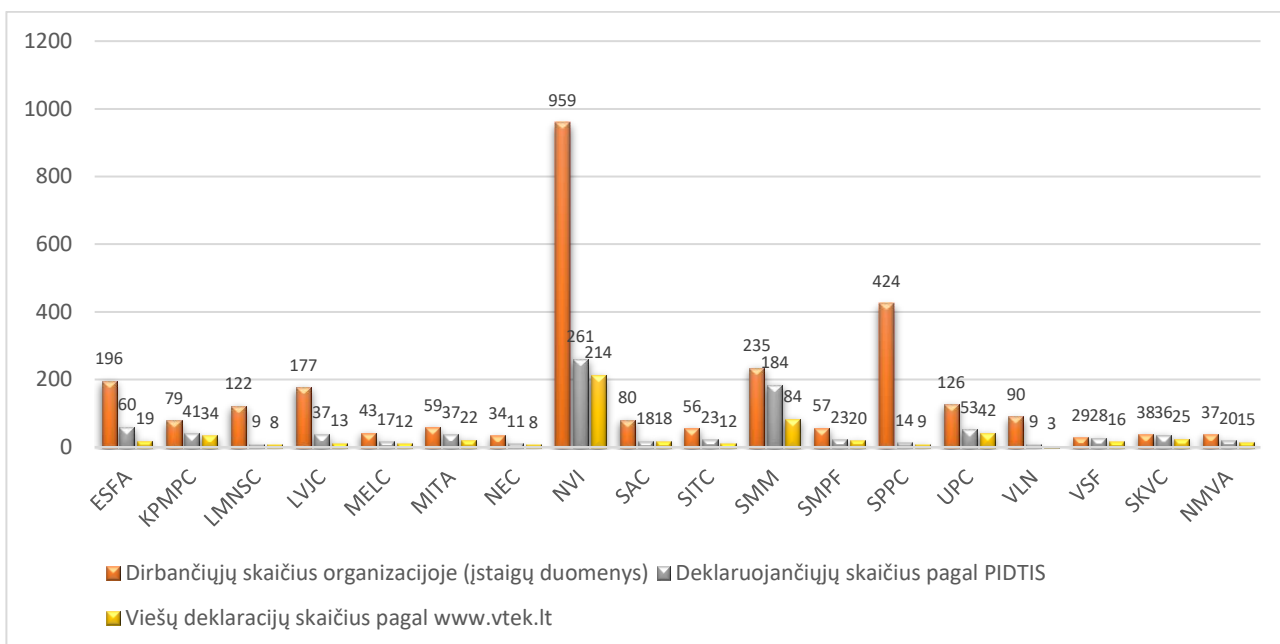
16 organizacijų (ESFA, KPMPC, LVJC, MELC, MITA, NEC, NVI, ŠAC, ŠITC, SMM, ŠMPF, SPCC, UPC, VLN, VSF ir NMVA) iš aštuoniolikos organizacijų turi patvirtinusių pareigybės sąrašą. **2 organizacijos** (LMNŠC ir SKVC) iš aštuoniolikos organizacijų neturi aprašo, pareigybės sąrašo ir paskirto atsakingo asmens. **9 organizacijos** (ESFA, KPMPC, LVJC, MITA, NVI, ŠAC, ŠMPF, VLN ir NMVA) iš aštuoniolikos organizacijų turi patvirtinusių visus dokumentus, t. y. aprašą, pareigybės sąrašą ir paskyrę atsakingą asmenį. **5 organizacijos** (MELC, ŠITC, SMM, UPC, VSF) iš aštuoniolikos organizacijų neturi aprašo, bet jų vadovai yra patvirtinę pareigybės sąrašą. **3 organizacijos** (MELC, SMM, UPS) iš aštuoniolikos organizacijų neturi aprašo ir paskirto atsakingo asmens, tačiau jų vadovai patvirtino pareigybės sąrašą.

Iš pateiktos informacijos matyti, kad viešųjų ir privačių interesų derinimas, kaip kovos su korupcija dalis, organizuojamas skirtingai, vienodos praktikos sektoriuje nėra. **Nors nėra privaloma organizacijai turėti ir aprašą, ir pareigybės sąrašą, ir paskirtą atitikties pareigūną**, tačiau nesant organizacijoje visiems išvardytiems dalykams, organizacijos vadovas negali užtikrinti efektyvios VPIDVTĮ (22 straipsnis) ir VTEK deklaravimo taisyklių (45 punktas) kontrolės. Aprašas dėl viešųjų ir privačių interesų derinimo apibrėžia procesą, kaip yra valdomos vidinės ir išorinės rizikos dėl interesų konflikto. Aprašas yra parengiamas pagal organizacijos veiklos specifiką ir rizikos faktorius. Pareigybės sąrašas aktualus tuo, jog jame yra išvardytos pareigybės, kurios turi administravimo įgaliojimus (t. y. asmenys, kurie priima realius sprendimus). Jiems suteikta teisė ir galia valdyti ir tvarkyti, veikti organizacijos vardu ir pan. Atitikties pareigūnas užtikrina, jog pretendentai ir darbuotojai tinkamai deklaruotų privačius interesus, konsultuoja dirbančius dėl tarnybinės etikos reikalavimų laikymosi, padeda vadovui valdyti įvairias interesų konfliktų situacijas ir pan. Kitaip tariant, atitikties pareigūno proaktyvus vaidmuo (darbas), užtikrina, jog priimant sprendimus pirmenybė būtų teikiama viešiesiems interesams.

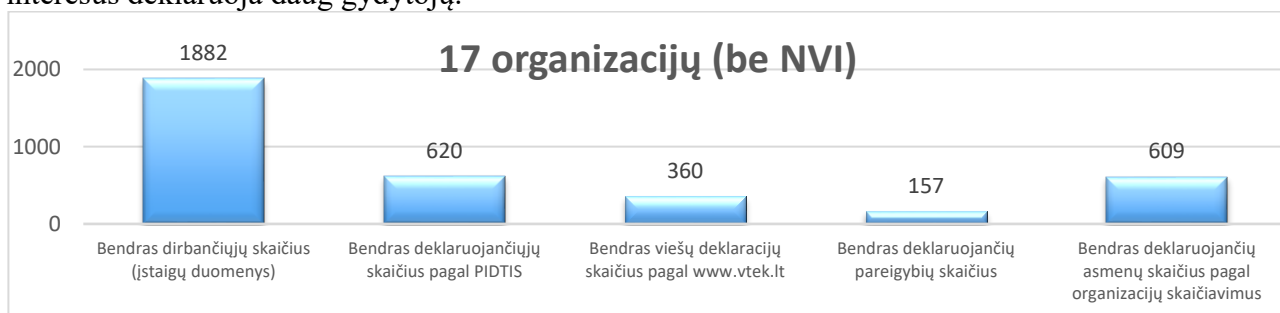
Deklaravimas ir duomenų tvarkymas *Privačių interesų deklaracijų tvarkymo informacinėje sistemoje (PIDTIS)*

VTEK deklaravimo taisyklėse nustatyta, kad „*valstybės ar savivaldybių institucijų, įstaigų vadovams ar jų įgaliotiems atstovams rekomenduojama patvirtinti sąrašą pareigybų, kurias atitinkamojoje institucijoje, įstaigoje einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus*“ (46 p.).

Pagal žemiau esančius duomenis matyti, koks yra dirbančiųjų ir deklaruojančiųjų santykis kiekvienoje organizacijoje. Pagal kiekvienos organizacijos specifiką, santykis gali būti didesnis ar mažesnis, tačiau valdant interesų konfliktų rizikas ir su tuo susijusias korupcijas apraiškas, normalus pagal darbo sutartis dirbančiųjų ir turinčių administravimo įgaliojimus bei deklaruojančiųjų santykis yra nuo 30 % iki 60 %.

Pagal žemiau esančius duomenis matyti, kad dirbančiųjų ir deklaruojančiųjų santykis sektoriuje yra 30 %. Dėl objektyvesnio skaičiavimo į grafiką nėra įtraukta NVI, nes joje privačius interesus deklaruoja daug gydytojų.

Pareigybių sąrašai pagal VPIDVTĮ nustatytas pareigybės (2 straipsnio 1 dalis ir 4 straipsnio 1 dalis) sudaryti tinkamai. Tačiau juose yra netikslumų, dėl kurių galima diskutuoti, tačiau tai daugiau interpretacijos dalykas dėl VPIDVTĮ vartojamo teiginio „administravimo įgaliojimai“. Pavyzdžiui, įvairios įstaigos įgyvendina ES projektus. Vienų projektų vadovai (pagal pareigybę) deklaruoja interesus, o kitų ne. Mūsų nuomone, projektų vadovai privalo deklaruoti privačius interesus.

2 organizacijose (LMNŠC ir SKVC) nėra patvirtino pareigybių sąrašo, tačiau šių įstaigų darbuotojai deklaruoja privačius interesus. Tai galima paaiškinti tuo, kad didžioji dalis deklaruojančiųjų asmenų yra susiję su viešaisiais pirkimais. Na, o nepateikę privačių interesų deklaracijų aukščiau minėtieji asmenys neturi teisės dalyvauti viešuosiuose pirkimuose ir turi būti atšaukti iš atitinkamų pareigų.

Organizacijos skiria dėmesį tik toms pareigybėms, kurios turi deklaruoti pagal VPIDVTĮ (struktūrinių padalinių vadovai ir viešųjų pirkimai specialistai), tačiau nėra tinkamai įvertinama, ar kiti darbuotojai, kurie turi administravimo įgaliojimus, turi laikytis antikorporcinių priemonių.

VTEK pirmininkas 2018 m. rugšėjo 4 d. įsakymu Nr. T-25 yra patvirtinęs valstybės ar savivaldybių institucijų, įstaigų, įmonių, organizacijų registracijos privačių interesų deklaracijų tvarkymo informacinėje sistemoje (toliau – PIDTIS) tvarkos aprašą.

PIDTIS tikslas – PIDTIS priemonėmis tvarkyti privačių interesų deklaracijų duomenis, kaupti institucijų vadovų ar jų įgaliotų atstovų pateiktus duomenis apie nepriimtus asmenų nusišalinimus. Šioje sistemoje atitinkama valstybės ar savivaldybės institucija, įstaiga **administruoja** joje dirbančių asmenų pateiktas deklaracijas <...>, **atlieka tokių deklaracijų apskaitą**, deklaracijose **nurodytų duomenų analizę** bei įgyvendina kitas VPIDVTĮ ir Taisyklių vykdymo priežiūros ir kontrolės funkcijas (VTEK deklaravimo taisyklių 49 punktas).

Įstaigų vadovai ar jų įgalioti asmenys (atitikties pareigūnai), naudodamiesi šia sistema, gali lengvai patikrinti, ar asmenys laiku ir tinkamai pateikia Deklaracijas bei juos konsultuoti deklaravimo klausimais. Įvertinus organizacijų pateiktą informaciją apie naudojamą PIDTIS, paaiškėjo:

1) Prisijungimas prie PIDTIS

Iš 18 organizacijų 3 (MELC, SPPC, ŠMPF) neturėjo prisijungimo prie VTEK administruojamos PIDTIS sistemos, t. y. nebuvo prisijungę prie sistemos. Jos tik vidaus audito metu gavo prisijungimo duomenis ir sužinojo, kokia yra reali situacija jų organizacijoje.

Tai reiškia, kad privačių interesų deklaravimas, kaip įrankis, organizacijai turintis padėti valdyti interesų konfliktų rizikas, organizaciniu požiūriu neveikia.

2) Deklaracijose naudojamo klasifikatoriaus kodai

Dauguma deklaruojančių asmenų pateikė netinkamą deklaruotino dėmens kodą iš klasifikatoriaus kodų sąrašo. Pavyzdžiui:

1) viešosios įstaigos darbuotojas, turintis administravimo įgaliojimus, turi pasirinkti 550 kodą deklaracijos formoje ID001, tačiau pažymi 703;

2) asmuo deklaracijos ID001 lape nurodo, jog jis yra viešųjų pirkimų specialistas (kodas 471), tačiau, kad eina skyriaus vadovo pareigas nedeklaruoja formoje ID001 J (kodas 502);

3) asmenys tyčia ar netyčia pasirenka tuos deklaruotinus kodus, kuriuos pasirinkus, jų deklaracijos nebūtų viešai skelbiamos.

4) taip pat yra asmenų, kurie privalo deklaruoti, tačiau jų deklaracijų nerasta.

3) Teisingas duomenų atvaizdavimas

Pagal viešai skelbiamas deklaracijas bei VTEK pateiktas deklaracijas, matyti, kad deklaruojantieji netinkamai užpildo deklaracijas. Pavyzdžiui:

1) deklaracijos formoje ID001A deklaruojantis nurodo / aprašo ryšį su juridiniu asmeniu, nors tai turėjo padaryti deklaracijos formoje ID001J;

2) deklaruojantis užpildo tik deklaracijos titulinį lapą (ID001), kuriame matosi jo ir sutuoktinio duomenys (darbovietės). Atlikus kryžminį patikrinimą, matosi kad sutuoktinis (dirba kitame sektoriuje ir viešai deklaruoja interesus) pateikia daugiau duomenų, negu sutuoktinė. Kai interesus pagal VPIDVTĮ privalantys deklaruoti asmenys tai daro tinkamai, tokių asmenų deklaracijų turinys iš esmės būna identiškas;

3) pagal viešus duomenis matosi, kad asmuo yra asociacijos narys, tačiau deklaracijoje tokių duomenų nenurodo. Asociacijos veikla susijusi su švietimo sektoriumi.

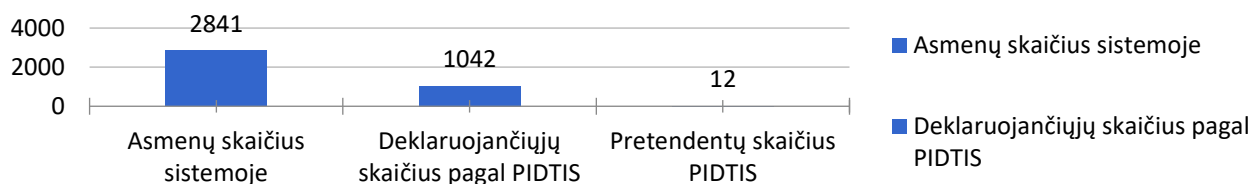
Taigi, organizacijos žino, kurie asmenys pagal pareigybių sąrašą deklaruoja interesus, tačiau realios kontrolės, deklaracijų apskaitos, stebėsenos nėra, neanalizuojamas deklaracijų turinys. Interesų konfliktų valdymas grindžiamas „gaisrų gesinimu“, o ne prevencija. Neužtikrinami viešumo ir skaidrumo principai. Matosi daug galimų VPIDVTĮ II skirsnio „Privačių interesų deklaravimas“ nuostatų pažeidimų.

Tačiau galimos šios grėsmės: asmenys, kurie išmano privačių interesų deklaravimo turinį bei deklaracijos taisykles, analizuodami viešai skelbiamas deklaracijas ir jas lygindami su kita vieša informacija, gali pateikti skundus ir kiekviena įstaiga pagal VPIDVTĮ 22 straipsnio 3 dalį privalės atlikti tarnybinės veiklos tyrimus. Deklaruojantieji asmenys, kurie susiję su viešaisiais pirkimais (pagal klasifikatorių kodus: 470 – Viešojo pirkimo komisijos narys; 471 – asmuo, perkančiosios organizacijos vadovo paskirtas atlikti supaprastintus pirkimus; 472 – viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantis ekspertas), pripažinti pažeidę šio VPIDVTĮ reikalavimus neatitiks nepriekaištingos reputacijos reikalavimų (VPĮ 2 straipsnio 17 dalies 3 punktą).

VPIDVTĮ 5 straipsnio 2 dalyje nustatyta, jog „asmenys, pretenduojantys dirbti valstybinėje tarnyboje <...>, pateikia deklaraciją iki jų išrinkimo, priėmimo ar paskyrimo į pareigas dienos, jeigu kiti teisės aktai nenustato kitaip“.

Tik 3 organizacijose (SKVC, VSF, ŠMM) iš 18 organizacijų asmenys, kaip pretendentai, yra pateikę privačių interesų deklaracijas (bendras skaičius 12 asmenų).

Pretendentų deklaracijos

Pretendentų deklaracijos sudaro tik 1,1 % proc. nuo visų deklaruojančiųjų arba tik 0,4 % nuo visų asmenų, dirbančių sistemoje. Tai mažas skaičius, reiškiantis, kad atrankos metu nėra vertinami pretendentų duomenys dėl interesų konfliktų rizikos apskritai.

Interesų konflikto riziką atrankos metu gali nustatyti atitikties pareigūnas, palygindamas deklaruotus privačius interesus su įstaigoje esančiais duomenimis (pvz., įvairios sutartys). Atlikęs tokį vertinimą, atitikties pareigūnas pagal VPIDVTĮ 11 straipsnio 4 dalį gali surašyti išankstines rekomendacijas. Deja, kaip rodo kiti duomenys, tokių išankstinių rekomendacijų taip pat nėra. Tai pirmi požymiai, rodantys jog prevencinės sistemos nėra.

VPIDVTĮ 11 straipsnyje nustatyta, kad asmeniui draudžiama dalyvauti rengiant, svarstant ar priimant sprendimus arba kitaip paveikti sprendimus, kurie sukelia interesų konfliktą (1 dalis). Prieš pradedant tokio sprendimo rengimo, svarstymo ar priėmimo procedūrą arba pačios procedūros metu asmuo privalo informuoti savo institucijos vadovą ar institucijos vadovo įgaliotą atstovą arba kolegialią valstybės ar savivaldybės instituciją, kurios nariu jis yra, ir asmenis, kurie kartu dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą, apie esamą interesų konfliktą, pareikšti apie nusišalinimą ir jokia forma nedalyvauti toliau rengiant, svarstant ar priimant sprendimą (2 dalis).

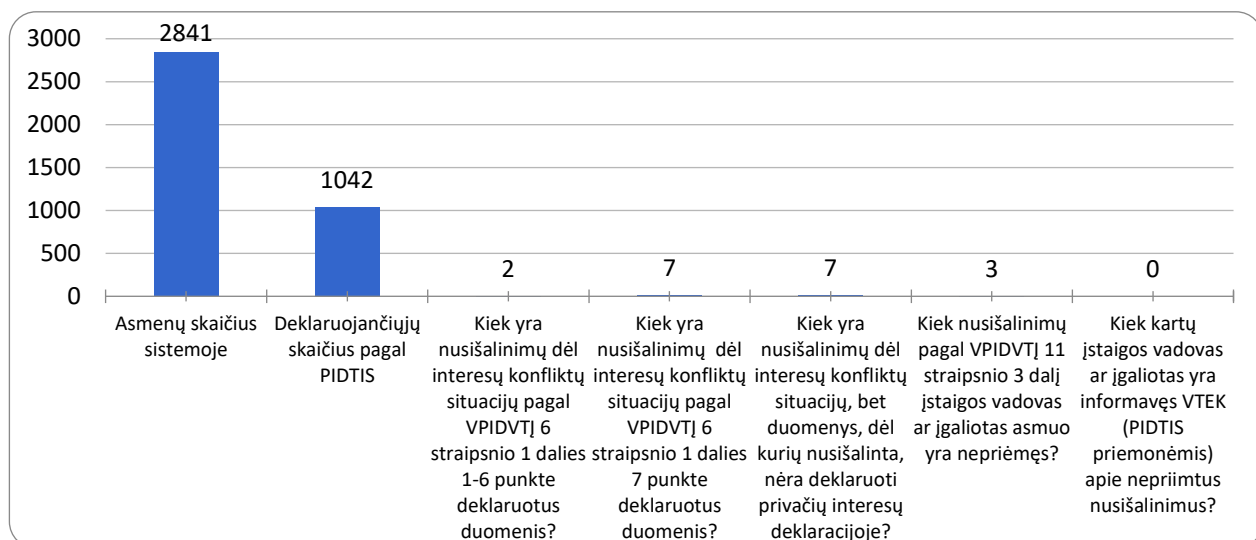
Kai jau buvo minėta, tai PIDTIS priemonėmis galima tvarkyti ne tik privačių interesų deklaracijų duomenis, bet ir kaupti institucijų vadovų ar jų įgaliotų atstovų pateiktus duomenis apie **nepriimtus** asmenų nusišalinimus.

VPIDVTĮ 11 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad „*institucijos vadovas ar jo įgaliotas atstovas arba kolegiali valstybės ar savivaldybės institucija, vadovaudamiesi Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos patvirtintais kriterijais, motyvuotu rašytiniu sprendimu gali nepriimti pareikšto nusišalinimo ir įpareigoti asmenį dalyvauti toliau rengiant, svarstant ar priimant sprendimą. Duomenys apie sprendimą nepriimti pareikšto nusišalinimo elektroninėmis priemonėmis per penkias darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos pateikiami Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai jos nustatyta tvarka*“.

Kai asmuo nusišalina dėl interesų konflikto, vadovas, remdamasis VTEK patvirtintais 3 kriterijais¹⁵, gali priimti nusišalinimą arba ne. Tai reiškia, kad asmuo gali perdėti nusišalinti dėl vyraujančių baimių, tuomet vadovas nepriims nusišalinimo ir įpareigos toliau dirbti. Arba nusišalinimas bus nepriimtas, kai asmuo nusišalins, bet įstaigoje nebus kito asmens, kuris gali priimti kompetentingą sprendimą, tuomet vadovas gali leisti dirbti interesų konfliktų situacijoje. Žinoma, tai daugiau išimtis negu taisyklė. Apie tokius atvejus pagal VPIDVTĮ privaloma informuoti VTEK per 5 darbo dienas. Svarbiausia tai, kad šios nusišalinimo taisyklės ir interesų konflikto valdymo procedūra parodo, kaip organizaciniu požiūriu kiekviena įstaiga suvokia ir valdo realias interesų konfliktų situacijas, koks rizikos laipsnis yra organizacijos viduje bei išorėje.

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu įstaigos pateikė informaciją, kaip 2016-2018 metais valdė interesų konfliktų situacijas (žr. žemiau).

¹⁵ VTEK 2016-01-27 sprendimas Nr. KS-8

Atsižvelgiant į tai, kad tai visų 18 organizacijų duomenys už praėjusius trejus metus, realių interesų konfliktų situacijų valdymas organizaciniu požiūriu neveikia nei vienoje organizacijoje. Akivaizdu, jog privačių interesų deklaracijų duomenys nėra analizuojami, o be to neįmanoma imtis prevencinių veiksmų. Tai patvirtina ir kiti duomenys, pavyzdžiui, audito metu buvo paprašyta atsakyti į klausimą, kiek įstaigos vadovas ir (ar) atsakingas asmuo pateikė (surašė) išankstinių rekomendacijų pagal VPIDVTĮ 11 straipsnio 4 dalį. 2016–2018 metų laikotarpiu nei viena iš aštuoniolikos organizacijų nesurašė nei vienos išankstinės rekomendacijos.

Išankstinės rekomendacijos parodo, kaip įstaiga prevenciškai valdo (numato) galimas interesų konfliktų situacijas. Atitikties pareigūnas, rengdamas tokią rekomendaciją, įvertina asmens tarnybines (darbines) pareigas, deklaruotus privačių interesų duomenis, interesų konflikto rizikas bei pateikia aiškias instrukcijas, ką privalo daryti deklaraujantysis ir net jo tiesioginis vadovas. Tokių rekomendacijų pavyzdžiai, kaip geroji praktika, yra skelbiama Vilniaus miesto savivaldybės interneto svetainėje¹⁶. Ypač reikėtų atkreipti dėmesį į šiuos požymius: kai deklaruojančiojo antroji pusė dirba sistemoje ir (ar) įstaigoje; kai deklaraujantysis ir (ar) jo antroji pusė dirba keliose darbovietėse; kai deklaruojančiųjų artimi asmenys dirba sistemoje ir (ar) įstaigoje; kai deklaraujantysis ir (ar) jo antroji pusė priklauso asociacijai, susijusiai su švietimo sektoriumi; kai deklaraujantysis nurodo savo ir antrosios pusės individualią veiklą, t. y. iš individualios veiklos kylantys ryšiai su juridiniais asmenimis).

Nepotizmo ryšiai

Pagal Specialiųjų tyrimų tarnybos (STT) pateiktus duomenis matyti, kad ŠMM ir jai pavaldžių 17 įstaigų dirbančių asmenų bendras nepotizmo rizikos intensyvumas (NRI) – 14,39 %. Atskirai pagal įstaigas detalizuota lentelėje). Dviejose įstaigose (MITA ir SPPC) nepotizmo rizikos intensyvumas lygus nuliui. Didžiausias rizikos intensyvumo procentas yra NEC (27,08%).

Eil. Nr.	Įstaiga	Darbuotojų skaičius 2019-01-07	Giminaičių skaičius	NRI
1	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (ŠMM)	228	2	0,88%
2	Europos socialinio fondo agentūra (ESFA)	231	18	7,79%
3	Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras (KPMPC)	93	11	11,83%
4	Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras (LMNŠC)	134	19	14,18%
5	Lietuvos vaikų ir jaunimo centras (LVJC)	189	18	9,52%
6	Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras (MELC)	43	4	9,30%
7	Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra (MITA)	60	0	0,00%
8	Nacionalinės mokyklų vertinimo agentūra (NMVA)	47	2	4,26%
9	Nacionalinis egzaminų centras (NEC)	48	13	27,08%
10	Nacionalinis vėžio institutas (NVI)	920	118	12,83%
11	Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras (SPPC)	387	13	3,36%
12	Studijų kokybės vertinimo centras (SKVC)	36	0	0,00%

¹⁶ <https://vilnius.lt/lt/personalas-ir-teise/korupcijos-prevencija/viesuju-ir-privaciu-interesu-konflikto-prevencija/>

Eil. Nr.	Įstaiga	Darbuotojų skaičius 2019-01-07	Giminių skaičius	NRI
13	Švietimo aprūpinimo centras (ŠAC)	81	4	4,94%
14	Švietimo informacinių technologijų centras (ŠITC)	71	8	11,27%
15	Švietimo mainų paramos fondas (ŠMPF)	64	2	3,13%
16	Ugdymo plėtotės centras (UPC)	125	6	4,80%
17	Valstybinis studijų fondas (VSF)	28	2	7,14%
18	Vilniaus lietuvių namai (VLN)	110	15	13,64%

STT nurodė, jog laikotarpiu nuo 1994-01-01 iki 2019-01-02 ŠMM ir jai pavaldžiose 17 įstaigų iš viso yra dirbę 17 061 darbuotojas, o 1 082 darbuotojai yra dirbę mažiausiai 2-ose iš 18 įstaigų, iš jų yra dirbę:

Įstaigų skaičius	2	3	4	5	6
Jose dirbusių darbuotojų skaičius	922	134	20	4	1

Iš ŠMM ir pavaldžių 17 įstaigų darbuotojų, kurie yra susiję (1 082), šiuo metu dirba 363 darbuotojai. Viso ŠMM ir pavaldžiose įstaigose šiuo metu dirba 2 895 darbuotojai.

Visiškai normalu, jog sistemoje ar net įstaigoje dirba (-o) sutuoktiniai, vaikai, anūakai, tetos, pusbroliai ir pan., t. y. asmenys, kuriuos sieja giminystės ir svainystės ryšiai. Esminis klausimas – kaip yra valdomos šios rizikos? Jeigu tinkamai sudaryti pareigybių sąrašai ir deklaruojantys asmenys tokius ryšius nurodo, tuomet kiekviena organizacija gali suvaldyti šias rizikas, t. y. peržiūrėti pavaldumo santykius, įvertinti sprendimų priėmimo „matricas“, užtikrinti konfidencialios informacijos apsaugą ir pan. Žinoma, ir priešingai.

Fiziniai asmenys pagal VPIDVTĮ 6 str. 1 d. 7 p. yra deklaruojami, kai dėl jų gali kilti interesų konfliktas. Pagal VTEK ir teismų praktiką, daugiausiai pažeidimų yra konstatuojami dėl artimų asmenų (VPIDVTĮ 2 str. 5 d.) ryšių. Pagal žemiau lentelėje pateiktą informaciją matyti nepotizmo rizikos klasifikacija.

Nepotizmo rizikos intensyvumas įstaigoje pagal interesų konfliktų tikimybę		
Įstaiga	Artimi asmenys pagal VPIDVTĮ 2 straipsnio 5 dalį	Kiti asmenys, susiję nepotizmo ryšiais
ESFA	9 asmenys (5 ryšiai) priskiriami artimų asmenų sąvokai, tai reiškia, kad ESFA dirba asmenys, turintys ar sutuoktinį/ę (3) ar seserį (2) iš ESFA.	10 asmenų (6 ryšiai), dirbančių ESFA, susiję tolimesniais giminystės ryšiais, t. y. turi ar pusseserę (4) ar pusbrolių (1) ar sūnėną (1) iš ESFA.
KPMPC	9 asmenys (5 ryšiai) priskiriami artimų asmenų sąvokai, tai reiškia, kad KPMPC dirba asmenys, turintys ar sutuoktinį/ę (2) ar sūnų (1) ar sutuoktinės motiną (1) ar bendrus vaikus (1) iš KPMPC.	3 asmenys (2 ryšiai), dirbantys KPMPC, susiję tolimesniais giminystės ryšiais, t. y. turi ar tetą (1) ar sutuoktinės pusbrolių (1) iš KPMPC.
LMNŠC	19 asmenų (11 ryšiai) priskiriami artimų asmenų sąvokai, tai reiškia, kad LMNŠC dirba asmenys, turintys ar sutuoktinį/ę (3) ar dukterį (3) ar motiną (2) ar seserį (1) ar sūnų (1) ar posūnį (1) iš LMNŠC.	nėra duomenų
LVJC	18 asmenų (9 ryšiai) priskiriami artimų asmenų sąvokai, tai reiškia, kad LVJC dirba asmenys, turintys ar sutuoktinį/ę (6) ar dukterį (2) ar seserį (1) iš LVJC.	nėra duomenų
MELC	2 asmenys (1 ryšys) priskiriami artimų asmenų sąvokai, tai reiškia, kad MELC dirba asmuo, kurio sutuoktinio tėvas yra dirba MELC.	2 asmenys (1 ryšys), dirbantys MELC, susiję tolimesniais giminystės ryšiais, tai reiškia, kad MELC dirba asmuo, kurio sutuoktinės sesuo irgi dirba MELC.
MITA	nėra duomenų	nėra duomenų
NEC	10 asmenų (5 ryšiai) priskiriami artimų asmenų sąvokai, tai reiškia, kad NEC dirba asmenys, turintys ar seserį (3) ar sūnų (1) ar motiną (1) iš NEC.	2 asmenys (1 ryšiai), dirbantys NEC, susiję tolimesniais giminystės ryšiais, tai reiškia, kad NEC dirba asmuo ir jo teta.
NVI	77 asmenų (51 ryšiai) priskiriami artimų asmenų sąvokai, tai reiškia, kad NEC dirba asmenys, turintys ar brolių (2) ar dukterį (8) ar motiną (4) ar podukrą (1) ar seserį (16) ar sūnų (4) ar sutuoktinį/ę (11) ar sutuoktinio motiną (2) ar tėvą (2) iš NVI.	38 asmenys (28 ryšiai), dirbantys NVI, susiję tolimesniais giminystės ryšiais, t. y. turi ar 2 e. pusseserę (2) ar dėdę (1) ar dukterėčią (2) ar pusseserę (3) ar sutuoktinio 2 e. pusseserę (1) ar sutuoktinio dukterėčią (3) ar sutuoktinio pusbrolių dukterį (1) ar sutuoktinio pusbrolių (1) ar sutuoktinio pusseserę (4) ar sutuoktinio seserį (6) ar sutuoktinio sūnėną (1) ar tetą (3) iš NVI.
ŠAC	4 asmenys (2 ryšiai) priskiriami artimų asmenų sąvokai, tai reiškia, kad ŠAC dirba asmenys, turintys ar sūnų (1) ar sutuoktinį/ę (1) iš ŠAC.	nėra duomenų

Nepotizmo rizikos intensyvumas įstaigoje pagal interesų konfliktų tikimybę		
Įstaiga	Artimi asmenys pagal VPIDVTĮ 2 straipsnio 5 dalį	Kiti asmenys, susiję nepotizmo ryšiais
ŠITC	5 asmenys (3 ryšiai) priskiriami artimų asmenų sąvokai, tai reiškia, kad ŠITC dirba asmenys, turintys ar dukterį (1) ar seserį (1) ar sutuoktinį/ę (1) iš ŠITC.	3 asmenys (2 ryšiai), dirbantys ŠITC, susiję tolimesniais giminystės ryšiais, t. y. turi ar tetą (1) ar sutuoktinės pusbrolių (1) iš ŠITC.
ŠMM	28 asmenų (16 ryšiai) priskiriami artimų asmenų sąvokai, tai reiškia, kad ŠMM dirba asmenys, turintys ar sutuoktinį/ę (8) ar dukterį (3) ar brolių (3) ar seserį (1) ar bendrus vaikus (1) iš ŠMM.	25 asmenų (13 ryšiai), dirbančių ŠMM, susiję tolimesniais giminystės ryšiais, t. y. turi ar sutuoktinio seserį (4) ar sutuoktinio dukterėčią (2) ar dukterėčią (1) ar 2 e. pusbrolių (1) ar sutuoktinio pusseserę (1) ar pusseserę (1) ar sutuoktinio 2 e. pusbrolių (1) ar sutuoktinio pusseserės sūnų (1) ar sutuoktinio sūnėną (1) iš ŠMM.
ŠMPF	nėra duomenų	2 asmenys (1 ryšys), dirbantys ŠMPF, susiję tolimesniais giminystės ryšiais, tai reiškia, kad ŠMPF dirba asmuo, kurio sutuoktinės sesuo irgi dirba ŠMPF.
SPPC	13 asmenų (7 ryšiai) priskiriami artimų asmenų sąvokai, tai reiškia, kad SPPC dirba asmenys, turintys ar sutuoktinį (3) ar brolių (1) ar dukterį (1) ar seserį (1) ar podukrą (1) iš SPPC.	nėra duomenų
UPC	2 asmenys (1 ryšys) priskiriami artimų asmenų sąvokai, tai reiškia, kad UPC dirba asmuo, turintis sutuoktinį/ę (1) iš UPC.	4 asmenys (2 ryšiai), dirbantys UPC, susiję tolimesniais giminystės ryšiais, t. y. turi ar sutuoktinio/ės seserį (2) iš UPC.
VLN	9 asmenys (6 ryšiai) priskiriami artimų asmenų sąvokai, tai reiškia, kad VLN dirba asmenys, turintys ar seserį (2) ar dukterį (1) ar sutuoktinį/ę (3).	6 asmenys (3 ryšiai), dirbantys VLN, susiję tolimesniais giminystės ryšiais, t. y. turi ar sutuoktinio seserį (2) ar tetą (1).
VSF	2 asmenys (1 ryšys) priskiriami artimų asmenų sąvokai, tai reiškia, kad VSF dirba asmenys, turintys bendrus vaikus (1) iš VSF.	nėra duomenų
SKVC	nėra duomenų	nėra duomenų
NMVA	2 asmenys (1 ryšys) priskiriami artimų asmenų sąvokai, tai reiškia, kad NMVA dirba asmuo, turintis sutuoktinį/ę iš NMVA.	nėra duomenų.

Peržiūrėjus šiuos duomenis, privačių interesų deklaracijose pateiktą informaciją ir suliginus su pareigybių sąrašais, nustatyta, kad organizacijos nėra pajėgios valdyti rizikų, kurios susijusios su net su nepotizmo reiškiniu. Pvz., aukštas vadovaujantis pareigas einantis asmuo užpildo deklaracijos titulinį lapą, o to, kad įstaigoje dirba artimas asmuo, kuris turi administravimo įgaliojimus, nedeklaruoja. Kitas dalykas, abu šie asmenys turėtų šiuos duomenis deklaruoti ir jų nepotizmo ryšys atsispindėti privačių interesų deklaracijoje. Pagrindinė priežastis ta, kad skirtingai ir nevienodai sudaryti deklaruojančių pareigybių sąrašai, nėra užtikrinta deklaravimo kontrolė ir stebėseną. Kai neveikia šie dalykai, nėra įmanoma užtikrinti ir kitų VPIDVTĮ reikalavimų, pvz., teisės atstovauti apribojimų (12 straipsnis) ir atvėsimo laikotarpiui taikomų reikalavimų (18–20 straipsnių). Šie interesų derinimo įrankiai yra susiję su darbuotojų „migracija“ sistemoje bei privačių juridinių asmenų atstovavimu dirbant ar net išėjus iš organizacijos.

Ypatingi atvejai

ŠMM ir NEC visi požymiai įrodo, kad galimi „atvėsimo laikotarpio“ pažeidimai. ŠMM kancleris pasirašė paslaugų sutartis su ankščiau dirbusiais darbuotojais (), ir NEC direktorė sudarė paslaugų sutartis su ankščiau dirbusiu NEC darbuotoju (), neišlaikius 1 metų „atvėsimo laikotarpį nuo valstybės tarnybos“ pagal VPIDVTĮ 19 str. 1 d. reikalavimą, kuris numato, kad asmuo, nustojęs eiti pareigas valstybinėje tarnyboje, vienerius metus neturi teisės sudaryti sandorių su institucija, kurioje paskutinius metus asmuo dirbo.

LVJC įgyvendina savininko teises ir pareigas VŠĮ „Jaunimo slėnis“. LVJC direktorius 2018-03-27 pasirašė įsakymą Nr. V-39, kuriuo save paskyrė VŠĮ „Jaunimo slėnis“ valdybos pirmininku ir sau nustatė 1210 Eur atlygio dydį per mėnesį ir VŠĮ „Jaunimo slėnis“ direktorę įpareigojo pasirašyti civilinę sutartį su valdybos pirmininku. Dėl sau skirtos valdybos pirmininko atlygio, 2019-03-30 VTEK sprendimu Nr. KS-17 pripažinta, kad LVJC direktorius, pasirašydamas minėtą įsakymą, susijusį su jo privačiais interesais, pažeidė VPIDVTĮ 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto bei 11 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas. LVJC direktorius pavėluotai nedeklaravo artimų giminystės ryšių susijusio asmens (dukros), kaip asmens, dėl kurio gali kilti interesų konfliktas (su jos

atstovaujama VŠĮ „...“ 2018 m. sudaryta valstybės ilgalaikio materialiojo turto nuomos sutartis ir jos pratęsimai). Nustatyta, kad VŠĮ „Jaunimo slėnis“ valdybą sudaro ir kiti LVJC darbuotojai, kurie privalėjo pateikti viešųjų ir privačių interesų deklaracijas. Šio audito metu nustatyta, jog 2018 m. kovo 27 d. Centro direktoriaus įsakymu Nr. V-39 „Savininko sprendimas dėl viešosios įstaigos „Jaunimo slėnis“ buvo sudaryta VŠĮ „Jaunimo slėnis“ valdyba trijų metų laikotarpiui nuo 2018 m. balandžio 1 d. iki 2021 m. kovo 30 d., valdybos primininkas –

...nariai: ... Visi šie Centro darbuotojai turėjo nurodyti savo narystę VŠĮ „Jaunimo slėnis“ valdyboje, nustatomas galimas pažeidimas pagal VPIDVTĮ 6 str. 1 d. 4 p.

Susisiekimo ministerijos Vidaus audito skyriaus išvados

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad viešųjų ir privačių interesų derinimas, kaip kovos su korupcija dalis, organizuojamas skirtingai, vienodos praktikos sektoriuje nėra. Nors nėra privaloma organizacijai turėti aprašą dėl viešųjų ir privačių interesų derinimo, pareigybių sąrašą ir paskirti atitikties pareigūną, tačiau nesant organizacijoje visiems išvardytiems dalykams, įstaigos vadovas negali užtikrinti efektyvios Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo (VPIDVTĮ) 22 str. ir VTEK deklaravimo taisyklių 45 p. kontrolės.

Įstaigos skiria dėmesį tik toms pareigybėms, kurios turi deklaruoti pagal VPIDVTĮ (struktūrinių padalinių vadovai ir viešųjų pirkimai specialistai), tačiau nėra tinkamai įvertinama, ar kiti darbuotojai, kurie turi administravimo įgaliojimus, turi laikytis antikorupcinių priemonių.

Nustatyta, kad 3 iš 18 organizacijų (MELC, SPCC, SMPF) neturėjo prisijungimo prie VTEK administruojamos PIDTIS sistemos, t. y. nebuvo prisijungę prie sistemos (jos tik vidaus audito metu gavo prisijungimo duomenis ir sužinojo, kokia yra reali situacija jų organizacijoje), todėl neadministravo joje dirbančių asmenų pateiktų deklaracijų <...>, neatliko tokių deklaracijų apskaitos, deklaracijose nurodytų duomenų analizės. Suvedus duomenis, paaiškėjo, kad MELC trys darbuotojai nepateikė deklaracijų. Privačių interesų deklaravimas, kaip įrankis, organizacijai turintis padėti valdyti interesų konfliktų rizikas, organizaciniu požiūriu neveikia. Dauguma deklaruojančių asmenų pateikė netinkamą deklaruotino dėmens kodą iš klasifikatoriaus kodų sąrašo. Pagal viešai skelbiamas deklaracijas bei VTEK pateiktas deklaracijas, matyti, kad deklaruojantieji netinkamai užpildo deklaracijas (jų formas).

Įstaigos žino, kurie asmenys pagal pareigybių sąrašą deklaruoja interesus, tačiau realios kontrolės, deklaracijų apskaitos, stebėsenos nėra, neanalizuojamas deklaracijų turinys. Interesų konfliktų valdymas grindžiamas „gaisrų gesinimu“, o ne prevencija. Neužtikrinami viešumo ir skaidrumo principai. Matosi daug galimų VPIDVTĮ II skirsnio „Privačių interesų deklaravimas“ nuostatų pažeidimų.

Įstaigose neužtikrinama, kad pretendentai deklaruotų privačius interesus, o atitikties pareigūnai atliktų interesų konfliktų rizikų vertinimą. Tik trijose organizacijose (SKVC, VSF, ŠMM) iš aštuoniolikos organizacijų asmenys, kaip pretendentai, yra pateikę privačių interesų deklaracijas.

Realių interesų konfliktų situacijų valdymas organizaciniu požiūriu neveikia nei vienoje organizacijoje, privačių interesų deklaracijų duomenys nėra analizuojami, o be to neįmanoma imtis prevencinių veiksmų. Nė vienoje iš organizacijų nesurašomos išankstinės rekomendacijos.

Įstaigos vadovui metinėse užduotyse nenustatomi rodikliai dėl interesų konfliktų valdymo. Įstaigose nevertinami deklaracijose pateikti duomenys (kai deklaruojančiojo antroji pusė dirba sistemoje ir (ar) įstaigoje; kai deklaruojantysis ir (ar) jo antroji pusė dirba keliose darbovietėse; kai deklaruojančiųjų artimi asmenys dirba sistemoje ir (ar) įstaigoje; kai deklaruojantysis ir (ar) jo antroji pusė priklauso asociacijai, susijusiai su švietimo sektoriumi; kai deklaruojantysis nurodo savo ir antrosios pusės individualią veiklą, t. y. iš individualios veiklos kylantys ryšiai su juridiniais asmenimis). Tikslinga stiprinti viešųjų ir privačių interesų derinimą, kad aprašai dėl interesų konfliktų būtų realūs, o ne „popieriniai“ ir vien tik deklaratyvūs.

Atkreiptinas dėmesys į sąlyginai didelį nepotizmo rizikos intensyvumą, kuris sudaro net 14,39%, didžiausias yra NEC 27,08%, dar 5 įstaigose didesnis nei 10%. Organizacijos nėra pajėgios valdyti riziką, kurios susijusios su nepotizmo reiškiniu. Dėl skirtingai ir nevienodai sudarytų deklaruojančių pareigybių sąrašų ir netinkamo deklaracijų pildymo nėra užtikrinta deklaravimo kontrolė ir stebėseną. Todėl neįmanoma užtikrinti ir kitų VPIDVTĮ reikalavimų, pvz., teisės atstovauti

apribojimų (12 str.) ir atvėsimo laikotarpiui taikomų reikalavimų (18–20 str.). ŠMM ir NEC visi požymiai įrodo, kad galimi „atvėsimo laikotarpio“ pažeidimai.

Susisiekimo ministerijos Vidaus audito skyriaus rekomendacijos

Švietimo, mokslo ir sporto ministrui A. Monkevičiui ir ŠMM pavaldžių įstaigų vadovams siūlome:

31. Patvirtinti vidines tvarkas (aprašus) dėl viešųjų ir privačių interesų derinimo, asmenų, kurie privalo deklaruoti privačius interesus, pareigybių sąrašus paskirti atsakingus už deklaracijų kontrolę ir pan. asmenis (atitikties pareigūnus) (vidutinio reikšmingumo).

32. Peržiūrėti ir patikslinti įstaigose sudarytus pareigybių sąrašus pagal sąvoką „Administravimo įgaliojimai – teisės aktais suteikti įgaliojimai kontroliuoti ir (ar) prižiūrėti pavaldžius arba nepavaldžius asmenis, duoti jiems privalomus vykdyti nurodymus“ (vidutinio reikšmingumo).

33. Kartu su atitikties pareigūnu atlikti išsamią deklaracijų apskaitą PIDTIS, įvertinti deklaracijose nurodytus duomenis ir įpareigoti deklaruojančius asmenis ištaisyti klaidas (didelio reikšmingumo).

34. Užtikrinti, jog pretendentai deklaruotų privačius interesus, o atitikties pareigūnai atliktų interesų konfliktų rizikų vertinimą (vidutinio reikšmingumo).

35. Kiekvienos įstaigos vadovui metinėse užduotyse nustatyti rodiklius dėl interesų konfliktų valdymo (vidutinio reikšmingumo).

36. Kartu su atitikties pareigūnu įvertinti deklaracijose pateiktus duomenis ir surašyti išankstines rekomendacijas (ypač atkreipti dėmesį į šiuos požymius: kai deklaruojančiojo antroji pusė dirba sistemoje ir (ar) įstaigoje; kai deklaruojantysis ir (ar) jo antroji pusė dirba keliose darbovietėse; kai deklaruojančiųjų artimi asmenys dirba sistemoje ir (ar) įstaigoje; kai deklaruojantysis ir (ar) jo antroji pusė priklauso asociacijai, susijusiai su švietimo sektoriumi; kai deklaruojantysis nurodo savo ir antrosios pusės individualią veiklą, t. y. iš individualios veiklos kylantys ryšiai su juridiniais asmenimis) (didelio reikšmingumo).

37. Mažinti nepotizmo intensyvumo lygį (didelio reikšmingumo).

Vidaus audito skyriaus patarėja (SM grupės vadovė)

Vidaus audito skyriaus vedėjas

Priedas

ŠMM ir jai pavaldžių 17 institucijų pirkimų pasiskirstymas pagal institucijas (vnt. ir Eur)

	ŠMM	ESFA	KPMPK	LMNSC	LVJC	MELC	MITA	NMVA	NEC	NVI	SPPC	SKVC	SAC	SITC	SMPF	UPC	VSF	VLN
Visi pirkimai, vnt.	1 034	1 206	630	2 307	127	953	445	856	572	3 186	216	491	552	129	1 923	1 019	462	1 352
Tarptautiniai	3	5	5	13	-	-	-	2	-	868	3	3	7	8	-	2	42	-
Supaprastinti	9	20	25	15	6	-	-	1	36	85	15	4	33	13	102	16	4	-
Mažos vertės	1 022	1 181	600	2 279	121	953	445	853	536	2 233	198	484	512	108	1 821	1 001	416	1 352
Visi pirkimai, Eur	5 813 814,00	21 797 017,49	5 180 674,61	4 376 242,84	2 115 072,59	895 388,81	340 221,09	3 066 262,30	1 612 210,02	21 915 846,55	3 653 656,27	2 208 567,14	17 453 742,51	2 241 448,69	6 339 286,89	3 052 043,75	798 301,88	702 665,67
Tarptautiniai	3 433 494,00	19 891 399,86	316 351,75	1 631 165,00	-	-	-	2 388 515,00	-	14 927 937,97	1 789 516,00	253 858,00	13 223 204,28	1 483 499,23	-	259 066,92	415 038,57	-
Supaprastinti	740 887,00	21 793,60	4 040 272,49	691 207,10	913 073,98	-	-	171 000,00	798 942,94	3 582 996,75	1 191 555,00	344 456,39	3 431 424,82	446 100,78	3 285 305,54	1 125 264,01	150 555,53	-
Mažos vertės	1 639 433,00	1 883 824,03	824 050,37	2 053 870,74	1 201 998,61	895 388,81	340 221,09	506 747,30	813 267,08	3 404 911,83	672 585,27	1 610 252,75	799 113,41	311 848,68	3 053 981,35	1 667 712,82	232 707,78	702 665,67
Skelbiami (vnt.)	15	49	34	30	5	2	1	5	45	951	15	22	107	28	33	41	50	5
Neskelbiami (vnt.)	1 019	1 157	596	2 277	122	951	444	851	527	2 235	201	469	445	101	1 890	978	412	1 347
	1 034	1 206	630	2 307	127	953	445	856	572	3 186	216	491	552	129	1 923	1 019	462	1 352
Skelbiami (Eur)	4 233 567,00	20 740 177,12	4 453 482,39	2 372 215,60	728 499,00	31 794,65	21 465,60	2 455 295,00	975 598,09	18 183 482,15	2 316 226,79	737 044,02	16 874 167,77	2 029 545,70	3 266 579,90	1 705 845,45	624 351,68	248 771,00
Neskelbiami (Eur)	1 580 247,00	1 056 840,37	727 192,22	2 004 027,24	1 386 573,59	863 594,16	318 755,49	610 967,30	636 611,93	3 732 364,40	1 337 429,48	1 471 523,12	579 574,74	211 902,99	3 072 706,99	1 346 198,30	173 950,20	453 894,67
	5 813 814,00	21 797 017,49	5 180 674,61	4 376 242,84	2 115 072,59	895 388,81	340 221,09	3 066 262,30	1 612 210,02	21 915 846,55	3 653 656,27	2 208 567,14	17 453 742,51	2 241 448,69	6 339 286,89	3 052 043,75	798 301,88	702 665,67